

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Theodore Dreiser

İngilizceden Çeviren: Nihal Yeğınobalı

İNSANLIK SUÇU 1

KitapYurdu.com

ayrıkşı kitap

ayrık sı kitap'tan...

*Görme yetersizliği olanların güvenli
ulaşımına yardımcı, rehber sarı
çizgileri ve kaldırımları işgal eden
bencil kafalar bu kitabı okumasın.*

*Okumaya değeri veren bir ayrık sı okuru
aynı zamanda herkes için güvenli
bir toplumsal hayata değeri verir.*

Ayrıksı Kitap: 5

Kurgu: 4

Bana öyle bir kitap verin ki klasik bir eser olarak tarihe götürsün beni: 1

Özgün Adı: An American Tragedy

Kitap Adı: İnsanlık Suçu 1

Dizi Adı: İnsanlık Suçu

Yazar: Theodore Dreiser

İngilizceden Çeviren: Nihal Yeğınobalı

Editör: Yusuf Yıldız

Kapak / Sayfa Tasarım: Alla Özabat

Baskı: Dörtel Matbaacılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

Zafer Mahallesi 147. Sokak 9-13 A Esenyurt-İstanbul

Tel: 0 212 565 11 66

Matbaa Sertifika No: 40970

1. Baskı: Ekim 2019, 1000 Adet

ISBN: 978-605-80727-4-9

© Ayrıksı Kitap, 2019

**Bu yapıtın çeviri yayım hakkı Nihal Yeğınobalı'nın temsilcisi Telif Hakları
ONK Ajans Ltd. Şti.'den devralınmıştır.**

**Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının
yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.**

Ayrıksı Kitap

Yayıncı Sertifika No: 42978

Küçükbakkalköy Mah. Flora Residence

No: 1 Kat: 28 Ataşehir-İstanbul

bilgi@ayriksi.com / www.ayriksi.com

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Theodore Dreiser

İnsanlık Suçu

1. Kitap

İngilizceden Çeviren: Nihal Yeğınobalı

ayrık sı kitap

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

BİRİNCİ KİTAP

I

ir yaz akşamı. Alacakaranlık.

Aşağı yukarı dört yüz bin kişilik bir Amerikan kentinin yüreği yani ticaret semti... ve buradaki yapıların yüksek duvarları... öyle duvarlar ki gelecek çağlara belki de yalnızca söylence olarak geçecek...

Şimdi az çok sessizleşen geniş caddeden yukarı doğru ilerleyen altı kişilik bir küçük kabile. Elli yaşlarında bir erkek: Bodur, tıknaz, kirpi gibi siyah saçları başındaki yuvarlak, siyah fötr şapkanın altından taşmış; elinde sokak vaizleriyle sokak şarkıcılarının kullandığı türden küçük bir lanterna; son derece silik bir adam. Yanında da kendinden beş yaş kadar küçük gösteren, ondan daha uzun boylu, daha ince, gene de sağlam yapılı, dinç bir kadın; yüzü ve giyimi sade olmakla birlikte çirkin değil; bir eliyle yedi yaşlarında bir oğlanın elinden tutmuş, öbür elinde de bir İncil ve birçok dua kitabı. Bu üç kişiyle beraber oldukları halde kendi başlarına arkadan gelen on beşinde bir kız, on ikisinde bir oğlan ve dokuz yaşında bir ikinci kız çocuğu daha vardı. Üçü de, pek gönüllü olmasalar da uslu uslu öbürlerinin peşi sıra yürüyorlardı.

Hava sıcaktı ve her yere tatlı bir baygınlıkla yayılmıştı.

Kafilenin yürüdüğü büyük ana caddeyi diklemesine kesen ikinci bir cadde daha vardı: İki yanındaki yapılar uçurum yamacı gibi yüksek; üzerinde yığın yığın yayalar, taşıt şeritleri, hızla akan trafik sellerinin arasından çanlarını çala çala ilerlemeye çalışan tramvaylar. Ne var ki küçük kafiledekiler dört bir yanda birbirine girerek akıp geçen bu taşıt ve yayaların arasından kendilerine bir yol açıp ilerlemeyi akıllarına koymuş gibiydiler. Sanki bu kesin amacın dışında hiçbir şeyin farkına varmıyorlardı.

İkinci ana caddenin beri yanındaki bir kavşağa... aslında iki yüksek yapının arasında dar bir boğaz olan ve şu sırada bütün yaşam belirtilerinden arınmış ıssız bir sokağa vardıklarında adam elindeki laternayı yere bıraktı. Kadın bunu hemen açtı, bir nota sehpası kurdu, üzerine yassı bir dua kitabı yerleştirdi. Sonra İncil'i adama vererek gereleyip onunla yan yana durdu. On iki yaşındaki oğlan da laternanın önüne küçük, portatif bir tabure açtı. Adam (ki bu çocukların babasıydı), güven ve saflıkla doluymuş gibi görünen bakışlarla dört bir yanını süzdü, sonra dinleyeni olup olmadığına hiç aldırış etmeden yüksek sesle, "Önce bir ilahi okuyacağız!" diye bildirdi. "Tanrı'ya dua etmek isteyen varsa bize katılsın. Hester sen geçer misin, zahmet olmazsa?"

Şimdiye dek elinden geldiğince, olup bitenleri bilmez ve umursamaz görünmeye çalışan büyük kız, henüz tam

gelişmemiş olan o incecik yapısıyla taburenin üzerine çıktı, dua kitabının sayfalarını çevirip laternanın sapını döndürmeye başladı.

Annesi, “Bu akşam yirmi yedinciye söylersek iyi olur,” diye konuştu. “Ne Tatlı Şifadır İsa’nın Aşkı!”

Bu arada küçük kafilenin yaptıklarını gören çeşit çeşit insan bir an yavaşlayarak onlara kuşkuyla bakmaya ya da ne iş yaptıklarını öğrenmek için duraklamaya başlamışlardı. Annesi bu duraklamaları gel geç olsa da bir dikkat ve ilgi belirtisi sayarak hemen fırsatı nimet bildi ve özel olarak onu dinlemeye gelmişler gibi çevredekilere, “Hadi öyleyse!” diye seslendi. “Yirmi yedinciye söyleyelim: Ne Tatlı Şifadır İsa’nın Aşkı!”

Bunun üzerine büyük kız ilahiyi laternada çalmayı sürdürdü. Bestenin sesi laternadan ince ama doğru çıkıyordu. Sonra genç kızın tiz, soprano sesi annesinin ince sesiyle babasının pek net olmayan baritonuna eklendi. Laternanın üzerinden birer dua kitabı almış olan öbür çocuklar da ince sesleriyle onlara katıldılar.

Onlar ilahiyi okurken çevrelerindeki ne oldukları belirsiz, ilgisiz sokak seyircileri de gözlerini dikmiş onlara bakıyorlardı: Böylesine silik görünümlü bir ailenin kolektif sesini, yaşamın sonsuz vurdumduymazlık ve kuşkuculuğuna karşı yükseltmesindeki gariplik onları büyülemiş gibiydi. İçlerinde acımaya benzer bir yakınlık, bir ilgi duyuyorlardı: Kimi laterna başındaki kızın uysal ve pısırik görüntüsüne

karşı; kimi de sönük mavi gözleriyle yoksul giyimi her şeyden çok başarısızlığını gösteren, beceriksizliği üzerinden akan babaya karşı. Bu kafleden yalnızca annenin halinde güç ve azim vardı: Ne denli dik kafalı ve yanılmış olursa olsun iyi bir yaşama götürmese bile ayakta kalabilmeyi sağlayan türden bir güçtü bu. Ötekilerin hepsinden üstün olarak yalnızca anne, körü körüne de olsa insanda saygı uyandırabilen bir inançla dimdikti. Ona dikkatle baksanız; dua kitabı yanına düşmüş, bakışları tam önündeki boşluğa dikili... “İşte!” derdiniz, “Kusurları ne olursa olsun inançlarıyla eylemlerini elinden geldiğince bağdaştıran birisi!” Kadının bütün yüz çizgilerinde, şarkısını söylediği o, “Her şeye Egemen, Her Yerde Hazır ve Nazır, Mutlak Kudretin” bilgeliğine ve merhametine olan çetin, yırtıcı inancı okunuyordu. Çevresindeki yapıların göklere tırmanan duvarları arasında,

“İsa’nın sevgisi beni bütünler.

Tanrı aşkı adımlarımı güder,” diye biraz genizden de gelse çın çın öten bir sesle ilahi okuyordu.

En büyük oğlan, kıpır kıpırdı, ağırlığını bir ayağından öbür ayağına verip duruyordu; gözleri yerde, söylenenlere çoğunlukla pek de kulak asmıyordu. Bu henüz gelişmemiş, uzun boylu çocuğun ilgi çekici bir kafa biçimiyle yüzü (beyaz ten, kara saç) vardı. Öteki kardeşlerinden daha dikkatli, daha hassas birine benziyordu. Daha doğrusu, kendisine zorla benimsettirilen bu çalışma ve yaşama döngüsüne

kızardı, hatta bu yüzden içi içini yer gibi bir duruşu vardı. Dini bütün olmaktan ziyade putperest olduğu gözle görülebilen bu çocuk, yaşama karşı (daha kendinin de bilmediği) bir merakla doluydu. Şu sırada onunla ilgili olarak söylenebilecek tek kesin şey, bütün bu olup bitenlerden hiç hoşlanmadığıydı. Yaşı küçüktü henüz; sonra, anasıyla babasının ruhlarını dolduran o uzak ve buğulu aşkla pek (belki de hiç) ilişkisi olmayan birçok güzellik ve tat onun ruhuna aşırı derecede yakın geliyordu.

Daha doğrusu ne aile yaşantısı ne de insanlarla kurduğu maddi, ruhsal ilişkiler, annesiyle babasının kesinlikle inanıyorlarmış gibi davrandıkları şeylerin gerçekliğine ve gücüne bu çocuğun inanmasını sağlamıştı. Hatta o, anasıyla babasını hiç değilse tinsel açıdan düşkün buluyordu. Öyle ya, babası durmadan İncil okuyup vaazlar veriyordu. Bir yandan da bu tür yardım işlerine inandıkları anlaşılan dindar ya da iyiliksever birçok iş adamından para topluyorlardı. Gene de “elleri” her zaman “darda”ydı; başkalarının olağan saydığı birçok konfor ve zevklerden yoksundular. Annesiyle babası her an Tanrı’yı övüyorlardı; övüyorlardı ya, işin içinde bir aksaklık olduğu ortadaydı.

Çocuk bütün bunları tam olarak kavrayamıyordu. Gene de gücü ve içtenliği kadar sevecenliği ve sevimliliğiyle de annesine saygı duymamak elinde değildi. Annesi hayır işine ve evdeki yorucu çalışmalarına karşın her zaman az çok neşeli olmayı başarırdı. Özellikle giyim ve yiyecek sıkıntısının pek yaman olduğu zamanlarda, bir bildiği var-

mişçasına, “Garip kuşun yuvasını Tanrı yapar,” ya da, “Kul sıkışmadıkça Hızır yetişmez!” gibilerden konuşurdu. Bununla birlikte bu çocuğun ve bütün öteki çocukların açıkça görebildikleri üzere kendileri her zaman sıkışmış durumda oldukları halde Tanrı’nın onlara pek öyle Hızır mızır gönderdiği yoktu.

Bu akşam kardeşleriyle bir arada büyük caddeden yukarı doğru yürürken çocuk, “Bu işi artık yapmasak!” diye düşünüyordu. Ya da hiç değilse, kendisi katılmak zorunda olmasaydı! Başka çocuklar böyle şeyler yapmıyorlardı. Hem sonra bir döküntülük, küflü, hatta alçaltıcı bir şey var gibiydi onların bu yaptıklarında. Küçüklüğünde ailesiyle sokak sokak dolaşmaya başlamadan önce, babası durmadan, ulu orta dinsel inançlarını söylüyor diye kaç kez başka çocuklar ona laf atıp babasını alaya almışlardı. Bu yüzden, çocuk daha yedi yaşındayken oturdukları bir mahallede kaç kez, babası her lafa, “Tanrı’nın izniyle,” diye giriştiği için öteki oğlanların, “Bak, Tanrı’nın İzni Griffiths geliyor!” diye bağırdıklarını duymuştu. Sonra çocuklar onun arkasından, “Hey, kız kardeşin laterna çalışıyor. Başka alet versek onu da çalar mı?” diye seslenirlerdi.

“Babam ne demeye durmadan, Tanrı’nın izniyle, deyip duruyor sanki? Başkaları böyle konuşmuyor.”

İnsanların içlerine dert olan her konuda özellikle sürüye benzemek için duydukları o eski özlemde bu. Çocuğun ne anası ne de babası başka insanlara benziyorlardı çünkü ya-

şantılarında dinin önemli bir yeri vardı. En sonunda dini, bir meslek yapıp çıkmışlardı.

Bu gece, bu ulu caddenin arabaları, kalabalıkları, yüksek yapıları arasında çocuk utanç içindeydi: Kendisini normal yaşayışından çekip alarak herkesin seyrettiği bir kulak, bir âlem-maskarası kılığına sokmuşlar gibi geliyordu. Hızla geçip giden gösterişli otomobiller, ağır ve telaşsız, kim bilir hangi eğlencelere ve meraklı uğraşılara doğru yürüyen yayalar, gülüşüp şakalaşan genç çiftler ve gözlerini onlara dikmiş bakan çocuklar, herkes, onun için, kendi yaşamından, ailesinin yaşayışından daha güzel bir şeylerin düş ve özlemini uyandırıyor.

Çevrelerinde her an dalgalanıp değişen bu gezgin ve kararsız sokak kalabalıkları içinde yer yer, zaman zaman, bu çocuklarla ilgili psikolojik yanılığı sezenler olacak ki arada birbirlerini dürtenler oluyordu. Kendi havasında, umursamaz kişiler kaş kaldırıp dudak bükmeyle yetiniyor, daha anlayışlı ya da görmüş geçirmiş olanlarsa bu çocukların buradaki varlığının aykırılığı üzerinde duruyorlardı:

“Bu insanları artık hemen her akşam buralarda görür olduk; hiç değilse haftada iki üç gece.” Bunu söyleyen genç bir memurdu. Tam o sırada sevgilisiyle buluşmuş, onu lokantaya götürüyordu. “Bana sorarsan bunların yaptığı din yoluyla dilencilikten başka bir şey değil!”

“En büyük oğlanın hiç gönlü yok bu işte. Yadırgıyor bu durumu. Besbelli. O yaşta çocuğu istemeye istemeye bu işe

sürüklemek doğru değil. Daha söylenenleri bile anlayamıyor.”

Bunu söyleyen kırk yaşlarında bir sokak serserisiydi. Bir kentin yüreği sayabileceğimiz bu ticaret semtinin sokaklarında oyalanan o işsiz güçsüz, aylak gariplerden biri; yanında duran, dost bakışlı bir yabancıya söyledi bunu.

Öbürü çocuğun kafasıyla yüzünün ilginç ifadesini inceleyerek, “Evet, öyle,” diye yanıtladı.

Çocuğun başını her kaldırıpta utanmış ve tedirgin bakışlarını görenler, daha olgun yaşların ruh yapısına uygun düşen dinsel ve ruhsal uğraşları henüz kavrayamayacak kadar körpe bir ruha, hem de böyle ele güne karşı, zorla benimsetmenin biraz taş yüreklilik olduğu kadar boşa bir çaba olduğunu algılayabilirlerdi.

Ne yapalım ki durum böyleydi.

Ailenin geri kalan bireylerine gelince: En küçük kızla oğlan henüz olup bitenleri anlayıp umursayacak yaşta değillerdi. Laternanın başındaki büyük kızsı, varlığının ve sesinin uyandırdığı ilgiden kaçmak şöyle dursun zevk alır gibiydi. Çünkü yalnız sokaktaki yabancılar değil kendi anası babası da kaç kez ona, dokunaklı ve etkileyici bir sesi olduğunu söylemişlerdi. Aslında bu pek de doğru sayılmazdı. Kızın sesi iyi değildi. Müzikten ailece anlamazlardı zaten. Kız yapı bakımından da renksiz, cılız ve silikti. Gerçek bir düşünme gücü ve derinliği olmadığından, şu yaptığı işin kendisini sivriltilip ilgi toplamaya pek elveriş-

li bir alan olduğuna kanaat getirmişti. Ana babaya gelince onlar tüm dünyayı, ellerinden geldiğince dine döndürmeye kararlıydılar... İlahi okunup bittikten sonra baba hemen beylik, bayat bir konuyu ele alarak, Tanrı'nın merhametini, İsa'nın aşkını ve Tanrı'nın günah işleyenlere karşı tutumunu kavrayarak ruhumuzdaki günah yükünden kurtulmanın mutluluğu üzerine bir vaaz vermeye girişti:

"Tanrı'nın ışığında insanların hepsi günahkârdır," diyordu. "Pişman olup, İsa'yı, İsa'nın sevgisini ve hoşgörölülüğünü benimsemezlerse, ruhsal yönden arınmış ve bütün olmanın kıvancına ömür boyu erişemezler. Ah dostlarım, İsa'nın bizler uğruna yaşayıp öldüğünü, her günün her saatinde, aydınlık, karanlık, sabah akşam demeden yanımızda yürüyerek dünyanın hiç bitmeyen dert ve güçlüklerine karşı bize güç ve güvenlik vermeye çalıştığını bilebilseniz ve bunu bilmekten doğan huzur ve rahatlığı tatsanız! Ah, hepimizin yolu üzerinde ne tuzaklar ne tehlikeler var! Ve sonra İsa'nın her an yanımızda bize yol göstermeye, yardım etmeye, bizi yüreklendirip yaralarımızı sararak varlığımızı bütün kılmaya hazır olduğunu bilmenin güzelliği! Ah, buradaki huzur, sevinç, avuntu, bundaki görkem!"

Karısı yürekten bir, "Amin!" çekti.

Büyük kız Hester de (ya da kendi aralarında dedikleri gibi Esta) tüm ailenin ele güne karşı desteklenmesi gerektiği duygusuna kapılarak onun "amin"ini tekrar etti.

Büyük oğlan Clyde ve ondan küçük olan iki kardeşi, yalnızca yere ve ara sıra da babalarına bakıyorlardı. Bu

söylenenler belki baştan aşağı doğru ve önemliydi ne var ki yaşantılarındaki birtakım başka şeylere kıyasla önemli ve çekici gelmiyordu onlara. Bu laflara doymuşlardı artık. Onların heves dolu, taze ruhlarına göre, yaşamak, böyle sokak köşelerinde ve salonlarda vaaz vermekten daha başka bir şeydi.

İkinci bir ilahiden sonra Bayan Griffiths bir konuşma yaparak yandaki bir sokakta yürüttükleri hayır işiyle İsa uğruna gördükleri hizmetlere değindi; bir üçüncü ilahi daha okundu; hayır çalışmalarını anlatan broşürler dağıtıldı ve en sonunda dinleyenlerin gönüllerinden kopan bahşişleri Asa (baba) topladı. Laterna kapatıldı; portatif tabure katlanıp Clyde'in eline verildi; Bayan Griffiths İncil'le dua kitaplarını aldı; Baba Griffiths de laternayı bir kayışla omzuna asınca evin yolunu tuttular.

Bütün bu süre boyunca Clyde içinden, bu işi artık yapmak istemediğini, yolunu bulabilse bir daha yapmayacağını ve bu işin onları maskara edip alçalttığını düşünüyordu. (Eğer öfkesini olduğu gibi ortaya vurabilirse bunun "adilik" olduğunu söyleyebilirdi). Onu yanlarında taşımak annesiyle babasının ne işine yarıyordu sanki? Onun hayatı böyle olmamalıydı. Başka çocuklar hiç de onun yaptıklarını yapmak zorunda değillerdi! Clyde artık böyle sokak sokak gezmekten kurtulmak için başkaldırmaya iyice kararlıydı. Ablası istediğini yapabiliirdi; bu işi seviyordu nasılsa. Küçük kardeşleri de umursayacak yaşa gelmemişlerdi. Oysa kendisi...

Asa Griffiths, "Bu akşam sözlerimizi daha bir can kullağıyla dinlediler sanıyorum," dedi karısına. Yaz akşamı havasındaki iç gıcıklayan baygınlık onu yumuşatarak sokaktaki dinleyicinin alışılmış olan ilgisizliğini daha gerçek dışı yorumlamasına yol açıyordu.

"Öyle. Perşembe günkü on sekiz broşüre karşılık bugün yirmi yedi tane dağıttık."

Asa karısı kadar kendisini de yüreklendirmek çabasıyla, "İsa'nın sevgisi er geç ağır basacak!" dedi. "Dünyanın zevkleriyle dertleri birçoklarının kafasını doldurmuş. Ne var ki başlarına bir felaket gelince, şu ektiğimiz tohumlardan kimileri yeşerecek."

"İnanıyorum buna. Beni ayakta tutan da bu inanç oluyor ya. Başlarına gelen felaketler ve çektikleri acılar bir gün geliyor, kimilerine seçtikleri yolun yanlışlığını gösteriyor."

Şimdi öbür ucundan caddeye çıktıkları dar sokağa yeniden saptılar ve köşeden beri on on iki evin önünden geçerek tek katlı, sarı boyalı bir ahşap yapıdan içeri girdiler. Yapının orta kapısının iki cam kanadıyla geniş penceresi gri beyaz renge boyanmıştı. Pencerelelerden ikisinin ve çift kanatlı kapının küçük camlarının üzerinde şu yazılar okunuyordu:

"Umut Kapısı. Bağımsız Bethel Misyonu. Toplantılar her çarşamba ve cumartesi gecesi, saat 8 ila 10 arasında. Pazarları saat 11, 3 ve 8'de. Kapımız Herkese Açıktır."

Bu yazının altında, her pencerenin üzerinde, “Tanrı Sevgidir,” diye yazılıydı. Bunun altında da daha küçük harflerle: “Annenize Mektup Yollamayalı Kaç Zaman Oluyor?”

Küçük kabile o gösterişsiz, sevimsiz sarı kapıdan içeri girdi ve gözden kayboldu.

II

Böyle üstünkörü verdiğimiz bu ailenin değişik, biraz da garip bir tarihçesi olduğunu kestirenler yanılmazlar. Daha doğrusu bu ailenin ruhsal ve sosyal yönden ve motivasyonu bakımından gösterdiği aykırılığın gizini çözmek, yalnızca ruhbilimcilere değil, değme kimyacı ve fizikçilere bile ter döktürürdü. Öncelikle, ailenin babası olan Asa Griffiths belirli bir çevreyle dinsel bir varsayımın meyvesi olmakla birlikte yol gösterici içgüdülerden tümüyle yoksundu. Gene de duyarlılık sahibi olduğundan daha çok duygularıyla davranan ve işlerin pratik yönüne hiç akli ermeyen, toplumdaki yerine iyi oturamamış kimselerden biriydi. Daha da açık konuşmak gerekirse, onun dünyayı ne gözle gördüğünü ve duygusal tepkilerinin rengini verebilmek pek güçtü. Öte yandan, belirttiğimiz gibi, karısı daha sağlam dokuda olmakla birlikte, hayat anlayışı bakımından ondan daha gerçekçi ya da pratik sayılmazdı.

Bu adamla kadının geçmişi bizi ancak, on iki yaşındaki oğulları Clyde Griffiths'i etkilediği oranda ilgilendirir. Bu çocuk anasından çok babasından aldığı romantik ve değişik, renkli hayal gücünün yanı sıra, dünyaya daha canlı ve

anlayışlı gözlerle bakıyor ve durmadan, fırsat bulursa yükselmek için neler yapabileceğini, gidebileceği yerleri, görebileceği şeyleri ve olaylar gerçekleşirse nasıl bambaşka bir yaşam sürebileceğini düşünüyordu. Çünkü çocukluğu boyunca ana babasının sokak vaazları verdiği çeşitli kentlerde onları hor görüp alaya alan çocuklarla kavgaya tutuştuğu çok olmuştu. Gene de ister dövsün ister dövülsün, ana babasının yaptığı işin başkalarınca yeterli görülmediğini, düşük, eften püften bir uğraş sayıldığını, onlardan kopabileceği yaşa gelince neler yapacağını her zaman düşünüp durmuştu. Çünkü Clyde'ın ana babası, çocuklarının geleceğini düşünme konusunda da yetersiz çıkmışlardı. Yavrularının hepsini, birer birer, bir sanat ya da meslek dalında yetiştirmenin önemli ve zorunlu olduğunu hiç anlamıyorlardı. Tüm dünyayı dine döndürmek çabasıdan çocuklarını okutmayı ihmal etmişlerdi.

Vaaz için de kullandıkları evleri, duyarlı ve kişilik sahibi bir gencin umudunu kıracak kadar sıkıcıydı. Kansas kentinde, Missouri Bulvarı'na açılan adı Bickel olan kısacık bir sokaktaki güzellikten yoksun, silik ve eski, tek katlı bir ahşap dükkânın içiydi burası. Üzerinde olduğu sokak da yakındaki bulvar da bu ev kadar silikti. Zaten bütün bu semte, çoktan daha güneylere, hatta batıya doğru kaymış olan ticaret yaşantısının hafif ve pek de hoş olmayan kokusu sinmişti.

Dükkânın zemin katı önde Bickel Sokağı'na, arkada da bu sokak kadar sıkıcı birtakım avluya bakıyordu. Ön kısmı

bölünerek bir toplantı salonu yapıp içine elli atmış tane portatif tahta sandalye, bir kürsü, bir de Filistin yani Kutsal Ülke haritası konulmuştu. Duvarda da süs niyetine, çerçevesiz yirmi beş kadar tablo içinde kutsal, dinsel yazılar asılıydı. Bu yazılardan bazıları şöyleydi:

“Şarap Maskara Eder, Sert İçkiye Aldananın Aklı Yoktur.”

“Kalkanınla Zırhını Tak ve Beni Savunmaya Koş!”

“Tanrı Dedi ki Siz Benim Sürüm, Benim Çayırılarımda Otlayan Sürü, İnsansınız ve Ben Sizin Tanrınızım.” Ezeziel 34:31.

“Ey Tanrım Sen Benim Aptallıklarımı Bilirsin; Günahlarım da Senden Gizli Değildir.” Ayetler 69:5.

“Arpa Boyu Kadar Bile İmanın Varsa şu Dağa, ‘Beri Çekil’, Dersin ve O Yerinden Oynar; Ve Senin Elinden Hiçbir Şey Kurtulmaz.” 17:20

“Çünkü Tanrı’nın Günü Yaklaşmaktadır.” Obadiah 15

“Kötü İnsan İyilik Bulmayacaktır.” Atasözleri 24:20

“Şarabın Kızılının Yüzüne Bakmayacaksın: O İnsanı Yılan Gibi, Akrep Gibi Sokar.”

Bu basmakalıp dükkânın arkada kalan on oniki metrelik bölümü, karmaşık ama gene de düzgün bir biçimde, üç ayrı yatak odasına ayrılmıştı. Bir de tam beş metre kare büyüklüğünde hem mutfak hem yemek odası olan bir bölme ve ailenin broşürleriyle dua kitaplarının ve gündelik kullanı-

mamakla birlikte değerli olan sandık sepetlerinin durduğu bir yük odası vardı. Bu küçük oda toplantı salonunun tam arkasına düşüyordu. Bay ve Bayan Griffiths toplantılardan önce ve sonra oraya çekilir; kimi zaman da orada oturup duaya dalarlardı.

Yalnız kendi evleri değil, bütün semt öylesine i sıkıcı ve bakımsızdı ki burada oturmak düşüncesi Clyde'ı, durmadan yardım dilenip dua etmekle ve şkretmekle ayakta duran bir yaşıyışın parçası olmak kadar iğrendiriyordu.

Bayan Elvira Griffiths, Asa'yla evlenmeden önce bilgisiz bir ifti kızından başka bir şey değildi. Hemen hemen hiç bir dinsel eğitim görmeden büyümüştü. Gelgelelim onunla evlenince onun benliğini saran Evangelizm (İncil müjdesini umdurma) virüsü kendi kanına da girmiş ve geç kadın kocasının peşinden gönüllü olarak seve seve gitmişti. Vaaz verip şarkı söylemeyi ve insanları "Tanrı Kelamı"yla etkileyip yönetebilmeyi başardığını görünce koltukları kabarmış, kendini beğenir olmuş ve böylelikle bu yolda gitmeye ikna olmuştu.

Bazen bir avuç insan onların peşine takılarak vaaz evine gelirdi. Ya da vaaz evinin yerini öğrenip daha sonra kapıda biterlerdi. Her yerde rastlanan o garip, ruha bunalımış ya da hasta kişiler. İşte bu tür toplantılarda hazır bulunmak, kendi başına buyruk davranmadığı yıllar boyunca Clyde'ın görevi olmuştu. Ve buraya gelen kadın ve erkekler hiçbir zaman çocuğun hoşuna gitmemiş, tersine, sinirlerine dokunmuştu: Meteliğe kurşun atan işçiler, aylaklar, ayyaşlar,

serseriler yani gidecek başka yerleri olmadığından buraya düşen sakat ve umarsız ruhlar. Bunlar Tanrı'nın, İsa'nın ya da Tanrısal Nur'un, kendilerini şu ya da bu çıkmazdan nasıl kurtardığını anlatır dururlardı. Bu arada kendisini de tutup başka birini kurtardığından söz eden çıkmazdı. Clyde'in annesiyle babası da durmadan "Amin" ve "Tanrı Uludur!" diyerek ilahiler okurlar ve sonra da misyonun giderlerini karşılamak için para toplarlardı.

Ana babasının Clyde'a ilginç gelen tek yönleri doğuda, (Utica yakınlarında, Lycurgus adlı bir küçük kentte), bütün bunlardan bambaşka olduğu açıkça anlaşılan bir amcanın varlığıydı. Babasının erkek kardeşi olan Samuel Griffiths adındaki bu amca zengindi. Ana babasının laf arasında söylediklerinden anlaşıldığına göre bu amca çok yardımsever olabilirdi: Yeter ki istesin. Onun zehir gibi kurnaz bir iş adamı olduğu, Lycurgus'da koca bir evi ve tam üç yüz işçi çalıştırıp erkek gömleği ve yakalık yapan büyük bir fabrikası, Clyde'la aynı yaşta bir oğluyla bir sürü (hiç değilse iki tane) kızı olduğu söyleniyordu. Clyde onların Lycurgus'da lüks içinde yüzdüklerini gözünde canlandırıyordu. Ona göre amcası, doğuda lüks ve konfor içinde sefa süren bir Krezüs'tü. Burada, Batı'da, Kansas City'deyse Clyde, ana babası, kız ve erkek kardeşleri, kendilerini bildiklerinden beri iki yakaları bir türlü bir araya gelmeksizin hep bu sefil, sıkıntılı ve sıkıcı hayatı sürdürüyorlardı.

Clyde amcasından başka (kendi kendine yapabileceği şeylerin dışında) kurtuluş yolu olmadığını genç yaşta

görmüştü. On beş yaşındayken, hatta daha önce, bütün kardeşleriyle birlikte kendi öğreniminin de yazık ki sürün-
cemedede bırakılmış olduğunu anlamıştı. Daha paralı ve iyi
ailelerden gelme gençler özel işler için eğitilirken kendisi-
nin bu eksiğini kapaması güçtü: Bu koşullar altında insan
yaşama nasıl atılabilirdi? On üç, on dört, on beş yaşlarında
(dünyayla aşırı ilgili sayıp evlerine alınmayan) gazetelere
bakmaya başladığı zaman, işverenlerin çoğunlukla nitelikli
işçi aradıklarını ya da acemilere belirli sanatlar öğretmek
istediklerini görmüştü ki bu sanatlardan, çoğu da o sırada
onu hiç çekmiyordu. Çünkü bir Amerikalının genel dünya
görüşüne uygun olarak Clyde basit bir işçi olmayı kendine
layık bulmuyordu. Ne! O, makine işletecek, tuğla döşeye-
cek, marangozluk, sıvacılık ya da muslukçuluk öğrenecek-
ti ha? Kendinden üstün yönleri olmayan gençler yazman,
eczacı yamağı, bankalarda, emlak komisyoncularında filan
muhasibeci ya da memur olarak çalışırken mi? Eski püskü
şeyler giyip sabahları güneşle bir kalkarak işçilik etmek de
şimdi sürdüğü yaşam kadar sefil bir ırgatlık sayılmaz mıy-
dı?

Clyde yoksul olduğu kadar gururlu ve kibirliydi; kendi-
ne herkesten ayrı bir varlık gözüyle bakan ilginç kişilerden
biriydi. Gene de kendi geleceği konusunda bir yol çizmeyi
ancak on altı yaşına gelince başarabildi ki bu da öyle pek
kesin ya da belirli bir yol sayılmazdı.

Sırası gelmişken belirtelim: Bu arada cinsel arzuları da
gelişmiş ve delikanlı karşı cinsin güzelliğiyle, onun ken-

disine ve kendisinin ona duyduğu yakınlıkla ta derinden ilgilenerek tedirgin olmaya başlamıştı. Bu yüzden, pek doğaldır ki giyim kuşamı ve görünüşü de kafasını iyiden iyiye kurcalar olmuştu: Kendi görünüşüyle öteki gençlerin görünüşü... Giyiminin yerinde olmayışı, kendini gereğince yakışıklı ve çekici bulmayışı artık onun içinde dertti. Ne kötü bir şeydi Ulu Tanrım, yoksul bir aileden gelip elinden tutacak kimsesi olamamak ve kendi başına da yeterince becerememek!

Rastladığı aynalara göz attıkça pek de çirkin sayılamayacağı kanısına varıyordu: Düz, çekme bir burun, yüksek, beyaz bir alın, dalgalı, parlak siyah saçlar ve zaman zaman içli bakan kara kara gözler. Gene de ailesinin biçimsiz durumu, arkadaşsız büyümüş olması ve bundan sonra arkadaş edinebileceğini de akli kesmemesi, ana babasının yaptıkları iş ve sürdürdükleri yaşam onu gitgide artan ve geleceği için pek iyi bir belirti sayılmayan bir ruh çöküntüsüne ve melankoliye doğru itiyordu. Delikanlı zaman zaman yazgısına başkaldırıyor ve bu yüzden üzerine bir uyuşukluk geliyordu. Gerçekte çoğu yaşıtlarından daha yakışıklı ve sevimli olmakla birlikte ailesinden utandığı için, zengin ve kibar kızların arada bir kendinden yana fırlattıkları bakışları, onun ilgisini ve atılganlığını ölçmek amacını güden bu hem kışkırtıcı hem küçümser bakışları hep yanlış yorumluyordu.

Gene de daha kendi alın teriyle bir kuruş bile kazanmadan, eskiden beri, hep, "Ah!" diye içinden geçirirdi. "Ya-

kam daha dik, gömleğim daha güzel olaydı; iyi bir takımım, kimi gençlerinki gibi fiyakalı bir paltom olaydı!”

Ah, kimi gençlerin ne güzel kılıkları, ne gösterişli evleri, ne cici saatleri, yüzükleri, iğneleri vardır; nasıl iki dirhem bir çekirdektir, daha o yaştan! Kansas City’nin ana yollarında görebilirdiniz onları, kelebekler gibi oradan kalkıp oraya konarken. Yanlarında güzel mi güzel kızlar. Onunsa hiçbir şeyciği yoktu. Ve hiçbir zaman da olmamıştı.

Gelgelelim yeryüzünde yapacak öyle çok şey vardı ki! Tuzu kuru, yüzü gülen insanların sayısı öyle çoktu ki! Ne yapabilirdi? Hangi dala tutunabilirdi? Bir iş seçip iyice ustalaşsa da ilerlese ama bunun ne olduğunu bilemiyordu. Anası babası olacak garip kişiler de ona yol gösterecek yetenekte değildi.

III

Tam kendine çıkar bir yol aramaya başladığı sıralarda delikanlının ruhuna gölge düşüren, aynı zamanda, bütün ailenin belini büken şeylerden biri de Clyde'in (birbirlerine pek benzememelerine karşın) çok yakın olduğu ablası Esta'nın, o arada Kansas City'de oynayan ve genç kıza geçici olarak göz koyan gezgin bir tiyatro oyuncusuyla kaçmasıydı.

Ne denli kapalı büyütölmüş olsa ve dinine ateşle bağılı görünse de gerçekte Esta, kendini daha hiç tanımayan, iradesi zayıf ve şehvetli bir kızdı. Çevresini saran hava onun gerçek havası değildi: Din ve ahlak dogmalarını dillerinden düşürmeyen çoğı kişı gibi yineleyip durduğı iş ve inançlara çocukluğundan beri bilincinde olmaksızın öyle alışmıştı ki şu güne dek hiçbirinin anlamını bilmeden büyümüştü. Hatta çok daha sonralara dek anlayamayacaktı. Ailesinin öğüt ve ilkeleri, düşünme zorunluluğunu ortadan kaldırmıştı. Dıştan, hatta içten gelme başka varsayım, durum ve etkenler ortaya çıkıp da bu öğüt ve yasalarla çarpışmadıkça Esta için tehlike yoktu. Ne var ki böyle bir çarpışma başlar başlamaz Esta'nın gerçek bir inanca ve doğal

bir eğilime dayanmayan dindarlığının yerle bir olacağı da gün gibi ortadaydı.

Esta, erkek kardeşi Clyde'ın gücünden ve dayanıklılığından yoksundu. Aslında köksüz ve hafifti; güzel elbise-lere, şapkalara pabuçlara, kurdele ve süslere karşı belirsiz bir özlemle doluydu ve bu özlemin üzerinde de günah işlediğine inanmanın baskısı vardı. O sonsuz pırıl pırıl sabah sokakları. Ya da öğleden sonra, okullar boşalınca ve akşam saatlerinde... yollardan salınarak, fısıldaşarak geçen kol kola, baş başa kızlar ne hoştu! Ya o delikanlıların... durmadan maskaralık eden, gene de genç hayvanlarinkini andırır gülünç canlılıklarıyla, çiftleşme içgüdüsünün gücünü ve anlamını ortaya vuran delikanlıların çekiciliği! Ara sıra sevişen çiftleri ve sokak köşelerinde, kapı aralıklarında oyalararak kendisine istek ve soru dolu gözlerle bakan gençleri gördüğü zaman genç kızın içinde cennetin cılız nimetlerine karşı değil de bu dünyanın elle tutulur zevklerine karşı bir kıpırdanma, bir karıncalanma olurdu.

Bu bakışlar gözle görülmez ışınlarmışçasına delip geçerdi onu. Esta güzel bir kızdı ve günden güne daha da güzelleşiyordu.

Derken günün birinde okul dönüşü, genellikle "çapkın" diye anılan tipten bir genç durup onunla konuşmuştu. Gerçeği sorarsanız Esta pamuk ipliğiyle bağlıydı çünkü temelden zayıf, hatta şehvetliydi. Gene de namuslu, ağırbaşlı, temiz falan filan olmanın zorunluluğu konusunda kafası

öylesine koşullanmıştı ki hiç değilse bu seferlik, bir çırpıda teslim oluvereceğinden korkulmazdı. Ne var ki bu ilk saldırıyı başkaları izlemiş, gene kız bunlardan eskisi gibi çabucak kaçınamaz olmuş ve zamanla aile terbiyesinin ördüğü namus duvarı yıkılıp çökmüştü. Esta saman altından su yürüten, yapıp ettiklerini evdekilerden gizleyen biri oldu. Akli fikri yepyeni birini bulmak ve onunla şöyle parlak, neşeli, görülmedik bir aşk yaşamaktı!

Sonunda, istek ve eğilimlerin içten içe, yavaş yavaş gelişip olgunlaşmasından sonra bu tiyatro oyuncusu çıktı ortaya; yakışıklı, kendini beğenmiş, hayvansal yönü güçlü olan bir genç. Tepeden tırnağa boy bos, giyim kuşam ve caka; gerçek beğeni ve incelikten, gerçek sevgiden bile yoksundu ama son derece çekiciydi. Bir hafta içinde, birkaç görüşme sonunda Esta'nın aklını olduğu gibi başından alıp gönlünü çalmayı başardı; öyle ki, genç kız onun elinde her dilediğini yapabileceği bir oyuncak olup çıktı. Onun gözünde Esta sıradan bir kızdı, güzel sayılabilecek, belli ki toy ve ateşli bir kız; birkaç tatlı söze, sudan bir sevgi gösterisine ve onun karısı olursa kavuşacağı özgür ve zengin yaşantının düşlerine kanacak kadar kuş beyinli bir kız.

Sözlerine bakarsanız Esta'ya ömür boyu bağlı kalacaktı. Esta'ya düşen tek iş hemen, şimdi, şu saat ona kaçıp onun olmasıydı. Onlar gibi birbirleri için yaratılmış olan iki kişi bir kez birbirlerini bulduktan sonra beklemek çok yazıktı. Burada nikah kıydırabilmelerinde şimdi açıklayamayacağı, başkalarıyla ilgili bir engel vardı ama St. Louis'de arkadaşı

olan bir papaz onları evlendirdi. Esta böylelikle şimdiye dek giymediği güzel, yeni giysilere, tatlı serüvenlere, aşka kavuşacaktı. Onun yanı sıra gezerek dünyayı görecek. Ve artık ondan başka hiçbir şey düşünmeyecekti. Esta'nın gözünde sahiciydi bunlar; gerçek bir sevdanın sözcüklere dönüşmüş kanıtlarıydılar. Erkeğe göreyse en emektar ve kullanışlı cinsinden birer martavaldı; şimdiye dek çok denenmiş ve de çok işe yaramış...

Dediğimiz gibi tek bir haftanın içinde ve rastgele saatlerde (kimileyin sabah, kimileyin ikindi, kimileyin gece) bu kimyasal büyü etkisini gösterip amacına ulaştı.

Nisan ayında bir cumartesi gecesi, hafta sonu ayinlerinden kaçmak amacıyla kentin yüreği olan iş semtinde yaptığı bir gezintiden oldukça geç bir saatte evine dönen Clyde annesiyle babasını kaygı içinde buldu: Esta ortalarda yoktu. Ayinde her zamanki gibi çalıp söylemişti. Sonra biraz rahatsız olduğunu, erken yatacağını ileri sürüp odasına gitmişti. Ama saat on birde, Clyde gelmeden hemen önce annesi kapısını açıp bakınca Esta'nın odasında olmadığını görmüştü. Başka hiçbir yerde de bulamamıştı onu. Gözüne ilk çarpan odanın çıplaklığı olmuştu: Genç kızın takip takıştıracaklarıyla giysilerinin, bavulunun yerinde yeller esiyordu. Her yer aranıp kızın evde olmadığı anlaşıncı Asa sokağa çıkıp bakmıştı. Esta arada tek başına dolaşmaya çıkar ya da vaaz evinin kapalı olduğu saatlerde kapı önünde otururdu. Bu arama da sonuç vermeyince Asa'yla Clyde köşeyi dönüp Missouri Caddesi'ne baktılar. Boşuna. Saat

on ikide eve döndüler ve ondan sonra içlerindeki kaygı her an artmaya başladı.

Saat yarım, bir, sonra da bir buçuk olunca polise haber vermek üzereydiler ki ablasının odasına giren Clyde onun o küçük, tahta karyolasının üzerinde, yastığa iğnelenmiş duran bir not gördü. Bu, annesinin gözünden kaçmıştı. Clyde durumu o saat kavrayarak, merakla yatağa doğru atılıp mektubu heyecanla aldı. Ne var ki tam o sırada annesi içeri girdi ve onun elindekini görünce, “Nedir o? Mektup mu? Ondan mı?” diye bağırdı.

Clyde mektubu uzattı ve annesi hemen açıp okudu. Sonra Clyde onun her zaman açık havanın etkisiyle kırmızı esmer bir renkte olan o sert, ablak yüzünün bembeyaz kesildiğini gördü. Kadının o büyük ağzı kısılarak haşın, dümdüz bir çizgi olup çıkmıştı, kâğıt parçasını tutan iri, güçlü eli titriyordu.

“Asa!” diye bağırdı, sonra öbür odaya, kocasının yanına geçerek, “Oku şunu!” dedi.

Anasının peşinden giden Clyde babasının, o tombul elini uzatarak mektubu biraz ürkekçe aldığını, irade zayıflığı belirten ve artık yaşlılıktan ortası kırılmaya başlayan dudaklarının sinirli sinirli kıpırdadığını gördü.

Asa önce, “cık cık!” diye dilini damağında şaklatmaktan ileri ses çıkarmadı. Clyde pek zayıf ve yetersiz buldu bu tepkiyi. Derken babası başını yandan yana sallamaya başlayarak bir sıra “cık cık!” daha koyuverdi. Sonra: “Bak hele!

Bizim kız hangi şeytana uydu da bu işi yaptı dersin?” Sonra dönüp karısına baktı; o da boş gözlerle ona bakmaktaydı. En sonunda Asa ellerini arkasında kenetleyip bacaklarının kısılığına uymayan uzun uzun adımlarla odayı arşınlamaya koyularak gene bir, “cık cık” tır tutturdu.

Kocasını zaten her zaman gölgede bırakan Bayan Griffiths, bu güç durum sırasında ondan bambaşka yaradılıştaki ve çok daha yaşam dolu olduğunu ortaya koydu. Üzerinde şiddetli bir tedirginlik ve hoşnutsuzluk belirdi; elindeki düğümü çekiştirip çekiştirip de bir türlü çözemeyen, yakınlığı sevmeyen halde içinden köpürerek, acı acı yakınmak isteyen birini andırıyordu. Öyle ya, ardında din ve iman uğruna didinmekle geçirdiği onca yıl vardı ki dağınıklık ve belirsiz vicdan anlayışına göre bu sayede onun böyle bir felaketten korunması gerekirdi. Bu gözle görülür, elle tutulur kötülüğün işlendiği şu saatte onun tapındığı Tanrı neredeydi? İsa neredeydi? Neden onun adına eyleme geçmemişti?

Bunun hesabını nasıl verebilecekti? İncil’de verdiği sözler! Hani hep kullarının elinden tutacaktı? İlan edip durduğu o acıma, esirgeme nerde kalmıştı? Böyle büyük bir felaket karşısında Elvira Griffiths bu düğümleri şimdi ayaküstü çözümlenmekte güçlük çekiyordu. Gene de onun er geç bir çözüm yolu bulacağını Clyde artık anlamıştı. Çünkü annesiyle babası bütün dindarlar gibi, garip bir körlüğe saplanarak, Tanrı’yı hem evrenin hâkimi yerine koyarlar hem de O’nun herhangi bir kötülük, yanlış ve acıyla ilişki-

si olabileceğini kabul etmezlerdi. Bu kez de gene bu felaketi başka bir nedene bağlayacaklardı: Her yerde hazır ve nazır olan Tanrı'nın mutlak gücüne karşın, insanları sürükleyip baştan çıkartabilen habis, kurnaz, iki yüzlü bir etken arayacaklar ve bunu en sonunda, insan yüreğinin sapıklık ve yanılığlarında bulacaklardı. O insan yüreği ki Tanrı'dandır da Tanrı'nın yönetiminde değildir çünkü Tanrı onu yönetmek istemez.

Bununla birlikte şu anda Elvira Griffiths yalnızca acı ve öfke doluydu; gene de ne kocası gibi dudakları titriyor ne de gözlerinde kocasının gözlerini dolduran o derin tasa okunuyordu.

“Biriyle kaçmış ama kim olduğunu söylemiyor,” derken çocukların varlığını hatırlayarak birden sustu. Clyde, Julia ve Frank, üçü de ordaydılar ve üçü de gözlerini ona dikmişlerdi; merakla, dikkatle, inanmaz bakışlarla doluydular. Elvira kocasına, “Buraya gel,” dedi. “Seninle konuşacağım var. Çocuklar siz de gidip yatsanız iyi olur. Biz şimdi geliriz.”

Karı koca, göz açıp kapayıncaya dek vaaz salonunun arındaki küçük odaya kapanmışlardı.

Clyde, Julia ve Frank birbirlerine bakakaldılar. On yaşındaki Frank henüz her şeyi tümüyle kavrayamayacak kadar küçüktü. Julia'nın bile durumun ciddiliğini anladığı söylenemezdi. Gelgelelim Clyde, dış dünyayla daha çok ilişkisi olduğundan, her şeyi pek güzel anlamıştı. Demek

Esta da onun gibi bütün bunlardan usanacak duruma gelmişti. Belki de hani o sokakta, en güzel genç kızların kolunda gördüğü o küçük beylerden biriyle kaçmıştı. Ama nereye? Sonra kaçtığı çocuk nasıl biriydi? Galiba mektupta bir şeyler yazılıydı ki annesi ona göstermemişti.

Clyde, “Esta temelli mi kaçtı dersin?” diye Julia’ya sordu.

Julia biraz sinirlenerek, “Ne bileyim ben?” diye söyledi. Ana babasının kaygılı ve gizli kapaklı tutumlarıyla Esta’nın yaptığı iş çocuğu tedirgin etmişti. “Esta bana bir şey demedi ki! Ama eğer temelli kaçmışsa yazıklar olsun ona!”

Duygusal yönden Clyde ve Esta’ya göre daha soğuk olan Julia ana babasına karşı daha saygılıydı ve bu yüzden şimdi daha üzgündü. Gerçi işi tam anlamıyla kavrayamıyordu; gene de daha çok, Esta’nın bu yolla kaçarak ana baba ve kardeşlerini yüzüstü bırakışına kızıyordu. Öyle ya, anneleriyle babalarını böyle korkunç bir üzüntü içinde bırakarak gitmenin gereği var mıydı? Korkunç bir şeydi bu. Havada elle tutulur bir mutsuzluk vardı.

Anneleriyle babaları küçük odada konuşadursun Clyde da derin düşüncelere dalmıştı. Yaşam konusunda şiddetli bir merak duyuyordu şimdi. Esta’nın yaptığı iş neydi gerçekte? Sokaktaki ve okuldaki erkek çocukların hep söyledikleri o çirkin ve gelgeç, cinsel yönden tatsız serüvenlerden biri olmasın? Clyde bundan korkuyordu. Ne ayıp, eğer öyleyse! Esta bir erkekle kaçmıştı. Bu da yanlış bir işti

elbet. Çünkü ona eskiden beri bellettiklerine göre namuslu kızlarla delikanlıların, erkeklerle kadınların arasındaki her ilişki ancak bir kapıya çıkabilirdi: Nikâh! Şimdi de Esta tutmuş böyle bir iş yapmıştı; dertleri zaten başlarından aşkınen. Evlerindeki yaşam bu yüzden büsbütün zindan olacaktı şimdi.

Biraz sonra anayla baba dışarı çıktılar. Ananın yüzü hâlâ gergin ve sert olmakla birlikte biraz değişikti; belki biraz daha az yırtıcı ve yazgısına daha umutsuzca boyun eğmiş...

Çocukların merakla beklediğini görünce, "Bizden hiç değilse bir süre için ayrılmak Esta'nın daha işine gelmiş," dedi. "Sakin merak etmeyin, düşünmeyin bile. Bir süre sonra dönüp geleceğine ben inanıyorum. Bir nedenle, bir süre için, kendi başına buyruk yaşamak istemiş. Tanrı'nın dediği olur."

Asa, "Tanrı uludur!" diye araya karıştı.

"Ben onun burada, bizlerin arasında mutlu olduğunu sanıyordum. Ne var ki değilmiş işte."

Asa burada bir "cık cık" daha döktü.

"Ne olursa olsun kin tutmayalım. İşe yaramaz ki bu! Düşüncelerimiz sevgiyle, iyilikle dolu olmalı." Gene de sesinin, kilitte anahtar döndürürcesine sertliği sözlerini yalanlar gibiydi. "Tek umudumuz onun yaptığı aptallığı, düşüncesizliği çok geçmeden görüp geri gelmesidir. Yaşı daha küçük; yanlış bir adım attı. Ama biz onu bağışlayabiliriz; bağışlamalıyız." Bir vaaz toplantısındaymışçasına

konusuyordu, gene de sesinde, yüzünde bir katılık, bir donukluk, bir hüznün vardı. Sonra, önceki sözlerine hiç uymayan bir ifadeyle, “Şimdi hepiniz gidip yatın bakalım,” diye ekledi. Karşısındaki çocukları hiç düşünmüyordu gerçekte; akli fikri Esta’daydı. “Elimizden gelen tek iş, sabah akşam, gece gündüz dua edip, başına bir felaket gelmemesini dilemek. Keşke yapmasaydı şu işi!”

Ya Asa’ya ne demeli!

Clyde sonradan, çok zaman, “Ne babaymış ama!” diye düşünecekti.

Asa kendi derdinin dışında yalnızca kendininkinden daha önemli olan karısının derdini düşünür, buna yanar gibiydi. Deminden beri aptal aptal bir köşede duruyordu, kırlaşmış kıvrırcık saçları tıknaz, yetersizdi.

Arada bir, “Tanrı uludur!” diye araya giriyordu. “İnsanları yargılamak bize düşmez... Tanrı’dan umut kesilmez. Evet, evet, Tanrı uludur! Amin! Evet. Cık! Cık! Cık!”

Bayan Griffiths onu hiç hesaba katmadan gene çocuklarına dönerek, “Ablanızın nerde olduğunu sorarlarsa Tonawanda’daki bir akrabamızın yanına gitti diyelim,” dedi. “Yüzde yüz doğru söylemiş sayılmayız belki. Ne yapalım ki neyin doğru olduğunu da bilmiyoruz. Öğrenene kadar Esta’ya zarar verecek şeyler söylemekten kaçınmalıyız.”

“Evet; Tanrı uludur!” diye Asa cılız bir sesle araya girdi. Clyde yardımcı olmak dileğiyle, “Elbet,” dedi.

Julia da, “Olur,” diye ekledi.

Bayan Griffiths duraladı ve çocuklarına yılmadan, gene de özür dilercesine baktı. Asa kendi üzerine düşeni yapmak çabasıyla bir daha, “Cık! Cık!” dedi ve sonra elini sallayarak çocuklara gidip yatmalarını söyledi.

Clyde gene kendi odasına döndü. Yorgundu... Eğer Esta’yı bulmak umudu varsa neden aramıyorlardı? Neredeydi Esta şimdi; şu anda? Uzaklaşan bir trende miydi? Belli ki bulunmak istemiyordu. O da evinden hoşnut değildi, Clyde gibi. Clyde ana babasının üzüntüsüne karşın Esta’nın gidişini büyük bir felaket yerine koyamıyordu. Hele yalnızca “gidiş” yönünden ele alınırsa! Bu, evlerinin doğru dürüst bir ev olmadığını başka bir belirtisiydi. Vaaz çalışmaları bir hiçti. Sonra bu din aşkında, dualarda mualarda da iş yoktu. Bak işte, Esta’yı kurtaramamışlardı ki! Anlaşılan Clyde gibi Esta da onlara pek inanmıyordu.

IV

Durumdan çıkardığı bu sonucun etkisiyle Clyde kendi geleceğine büsbütün kafasını yorar oldu. Bu kafa patlatmaların belli başlı sonucu olarak da başının çaresine bakmak zorunda olduğuna karar verdi: Hem de bir an önce! Bu zamana dek elinden gelen tek şey, on iki yaşla on beş yaş arasında bütün oğlanların alın yazısı olan ufak tefek işlerde çalışmak olmuştu: Gazete satmak, dükkânlarda yamaklık etmek gibi. Bir kış, cumartesi günleri bir yerde kasa açıp mal boşaltmak işi bulmuş ve buna karşılık haftada beş dolar gibi bõl bir para kazanmıştı ki bu para o zaman bir servet gibi görünmüştü onun gözüne. Kendini zengin sayıyordu. Tiyatroyla sinemaya yalnızca “şeytan tuzağı” değil aynı zamanda büyük bir “günah” gözüyle bakan ana babasının yasaklamalarına karşın arada bir bunlardan birine (birinciye) gidebiliyor gene de bunu ana babasından gizli tutmak zorunda kalıyordu.

Daha sonra, zaten yarışın en sonuna kaldığını görerek okuldan çıkmak istediğı için kentin ucuz eczanelerinden birinde tezgâhtar çırağı olarak işe girdi. Dükkân tam onun okula gittiğı yolun üstünde olduğundan önce, “Çocuk

Aranıyor” diyen ilan dikkatini çekmişti. Sonra, ustası olup ona tezgâhtarlık sanatını öğretecek olan delikanlıyla yaptığı konuşmada, eğer zamanla işini iyi kavrarsa haftada on beş, hatta on sekiz dolar kazanabileceğini öğrendi. Ne var ki bu sanatı kavrayabilmek zaman ve de bir uzmanın dostça yol göstermesini istermiş! Haftada beş dolarla -peki, peki, hemen üzülme, canım, senin hatırın için altı olsun- işe başlarsa çok geçmeden, meşrubat ve dondurma hazırlayıp sunmak sanatının birçok inceliklerini edinebilirmiş. Şimdilik bir çırak olarak üzerine düşen iş şu tezgâhın üzerindeki bütün araçları yıkayıp cilalamak, sabahın saat yedi buçuğunda dükkânı silip süpürüp tozlarını alarak açmak, sonra da patronun istediği zaman dışarıya servis yapmakmış. Bu arada ustası olan delikanlının (Bay Sieberling adında, yirmi yaşında bir genç; dilli, güvençli, konuşkan) müşterilere yetişemediği sıralarda da limonata ve kola gibi basit meşrubatı hazırlamak ona kalabilirmiş.

Bütün bunlara karşın Clyde ana babasına danıştıktan sonra, bu ilginç işe girmeye karar verdi. Bir kez bir işe girerse canı istediği kadar bedava dondurma yiyebileceğini düşünüyordu ki bu, yabana atılacak bir avanta değildi. İkincisi, bu işi önünde açılan bir fırsat kapısı olarak görüyordu. Sonra da dükkânda gece yarısına kadar kalması gerekecekti (bunu niçin gündüzün birkaç saat izin veriyorlardı) ve böylelikle Clyde gece ayinlerine katılmaktan da kurtulmuş olacaktı.

Üstelik tam bitişikte, lobisinin bir kapısı dükkâna açılan bir tiyatro vardı ve buranın yönetmeni tezgâhtara bedava bilet sağlıyordu. Clyde'ın aklına durgunluk veriyordu bu! Tiyatroyla böyle içli dışlı olmak nasıl da ilginçti!

İşin en güzel yönünü Clyde daha sonra, büyük bir kıvanç ve korku karışımıyla öğrendi. Tiyatroda matine yapıldığı günler, oyundan önce ve sonra dükkân sürü sürü kızla dolup taşıyordu: Tek başlarına ya da gruplar halinde kızlar; tezgâh başında oturup kıkır kıkır gülüşerek gevezelik eden, ayna önünde saçlarıyla makyajlarını son bir kez düzelten kızlar oluyordu.

Bu işlerde toy ve yontulmamış olan Clyde da gözüne pek güzel, pek atılgan, güvençli ve tatlı görünen bu kızlara bakmaya doyamıyordu. Ömründe ilk olarak genç kızları yakından ve aralıksız incelemek fırsatı eline geçmişti, meğer Tanrı neler de yaratırmış! Kızların çoğu iyi giyimli ve şıktı: O yüzükler, küpeler, kürkler, öyle cici şapkalarla güzel pabuçlar! Kendi aralarında da öyle ilgi çekici şeylerden konuşuyorlardı ki! Gittikleri eğlence yerleri, bu yılın modasındaki değişiklikler, beğendikleri kadın ve erkek (özellikle erkek) sahne ve perde oyuncularını. Oysa şu güne dek, kendi evinde Clyde böyle şeylerin hiç sözünü duymamıştı.

Çoğu zaman bu güzellerin yanlarında resmi giyimli erkekleri de oluyordu: Kolalı gömlek, silindir şapka, papyon kravat, beyaz güderi eldiven, siyah rugan pabuç. Bu bizim Clyde'ın gözünde seçkinliğin, güzelliğin, kibarlık ve

mutluluğun son perdesiydi! Böyle bir kılığı böylesine bir rahatlık ve havayla taşıyabilmek! Kızlarla böyle, bu gençlerin konuştuğu gibi konuşabilmek: Kibar ve hafif. Başarının gerçek ölçüsü işte buydu! Hele o da bu düzeye bir erişsin, böyle giyinebilsin, mutluluğa giden yola adımını atmış olmayacak mıydı? Dünyanın tüm zevkleri önüne verilecekti o zaman. Kızların dost gülümseyişleri! Kim bilir, belki gizlice el ele tutuşmalar... bele dolanmalar... öpüşmeler... evlenme sözü... sonra da... sonra...

Bütün bunlar sokak sokak gezip dua ve ayinlere katılmakla, ne olduğu belirsiz garip kişilerin, iç karartıcı, kafa bozucu kişilerin İsa ve Tanrı'dan konuşmasını dinlemekle geçen yıllardan sonra şimşek gibi çakıp gencin gözünü açmıştı. Şimdi bir yolunu bulup o yaşantıdan kurtulmazsa ona da Clyde demesinler! Çalışıp para biriktirip adam olacaktı!

Öte yandan girdiği işin çok önemli bir sakıncası olduğunu anlamakta gecikmedi. Burada çalışmak ona belki meşrubat hazırlamayı ve zamanla ücretini on iki dolara çıkarmayı öğretebilirdi; gel gör ki içini daha şimdiden kurt gibi kemiren özlem ve isteklere derman olacağı yoktu.

Clyde ortada giyim kuşamını düzeltmenin bir çıkar yolunu göremiyordu. Daha kötüsü, parasız ve kimsesiz olduğu hiç kafasından çıkmıyordu. Kendi evinin dışında yapayalnızdı; evinin içinde de yalnızlığının pek hafiflediği söylenemezdi. Esta'nın kaçıışı ana babasının din yolunda-

ki çalışmalarının tadını da kaçırmıştı. Hatta buradan taşı tarağı toplayıp Colorado Eyaleti'ne, Denver'a geçmeyi düşünüyorlardı ya, Clyde onlarla birlikte gitmek istemediğini artık biliyordu. Taşınmaktan ne çıkar, diyordu kendi kendine. Orda da bir vaaz evi kuracak değiller miydi, bunun tıpkısı?

Clyde kendi evinden nefret ediyor, arkadaşlarına evini göstermekten utanıyordu. Bu yüzden kendi yaşıtlarından hep uzak durmuş, bir başına ya da kardeşleriyle gezip oynamıştı. Gelgelelim on altı yaşındaydı artık; kendi başına davranacak çağda olduğuna göre, bu kapandan kurtulması gerekirdi. Ne var ki kazandığı para bir hiçti; tek başına olsa boğazına bile yetmezdi. Daha iyi bir işe geçecek bilgi ve atılganlığı da henüz edinememişti.

Gene de ana babası Denver'a taşınmaktan ve onun orda iş bulabileceğinden söz etmeye başlayınca Clyde onlarla gitmek istemediğini belirtti. Kansas City'yi seviyordu; yer değiştirip de ne yapacaktı? Hazır iş bulmuştu, daha iyisini de bulabilirdi. Gelgelelim ana babası, Esta'nın başına gelenleri düşündükçe onun böyle genç yaşta yalnız kalmasını istemiyorlardı.

Denver yolculuğu her gün biraz daha kesinleşir gibiydi. Öte yandan Bay Sieberling de kadın müşterilere gösterdiği açık ve aşırı yakınlık yüzünden kovulmuştu ve yerine gelen iri kemikli, soğuk usta yanında hiç yardımcı istemez gibiydi. Böylece Clyde kendine yeni bir iş aramaya karar

verdi. Günlerden bir gün kentin başlıca oteli olan on iki katlı lüks otelin gazinosundaki meşrubat ve dondurma bölümünün müdürüyle konuşmayı düşündü.

Bu otelin önünden kaç kere geçmiş ve çocukça bir merakla, acaba böyle bir yerde yaşamak nasıl şeydir, diye aklından geçirmişti. Otelin kapılarının önünde her zaman öyle çok sayıda taksi ve otomobil dururdu ki!

Bugün, bir atılım yapmanın zorunluluğu onu bu otele doğru itti ve delikanlı Baltimore Caddesi ile On Dördüncü Sokak'ın kesiştiği köşedeki eczaneye girdi. Müdür ona şimdilik bu dükkânda boş yer olmadığını söyledi. Sonra gencin yüzünde hayal kırıklığıyla umutsuzluğun gölgesini görünce, "Belboy olmak istersen belki sana iş bulabilirim," diye ekledi. "İçerden, yani otelden belboy arıyorlar. Belboyların şefi söylüyordu. Belboy olmak da burada çalışmak kadar iyi iştir."

Green-Davidson Otelı gibi görkemli bir kuruluştaki iş bulma olasılığını duyan Clyde'in önce gözleri fal taşı gibi açıldı. Sonra çocuk heyecandan hafifçe titreyerek müdüre teşekkür etti ve hemen, dükkânın arkasından otelin lobisine açılan yeşil mermer kapıya doğru seğırtti. Kapıdan geçince ömründe hiç görmediğı gibi bir salonla karşılaştı. Öyle şahane, öyle lükstü ki burası! Ayaklarının altında siyah beyaz damalı bir mermer zemin. Tepesinde boyalı, kakmalı, yaldızlı bir tavan! Ve bu tavanı tutmak için yükselen siyah mermer sütunlardan bir orman: Ayna gibi pırıl pırıl cilalı,

düzgün. Bir sağda bir solda, bir de tam karşısındaki Dalrymple Caddesi'nde olmak üzere üç ayrı sokak kapısına doğru uzanan bu sütunların arasında da lambalar, heykeller, halılar, saksıda palmiyeler, koltuk ve kanepeler... sanki bir gösteri salonu. Kısacası, bir zamanlar alaycı birinin, "Ayrıcalığı halka indirmek," diye tanımladığı çiğ, cicili bicili lüks döşeme tarzının tipik bir örneği. Zaten otelin bütün odalarının salon, lobi ve lokantalarının döşemesinde, gerekliliğin ve yalınlığın kurtarıcı eli bir yana itilerek aşırı bir gösterişe gidilmişti.

Clyde şaşkınlıktan ağzı bir karış açık kalarak çevresine bakınıyordu. Sonra Bay Squires'ı anımsadı ve aramaya koyuldu.

Sağında geniş, bol tutulmuş kıvrımlarla ilk kattan ikinciye çıkan çift kollu, şahane bir siyah beyaz merdiven vardı. Otelin yazıhanesi bu iki ulu merdivenin arasında olsa gerekti çünkü orada bir sürü görevli göze çarpıyordu. Clyde'in çıktığı kapıya yakın olan merdivenin birindeyse yüksek bir tezgâh vardı ve bu tezgâhın başında aşağı yukarı onun yaşında bir genç duruyordu. Sayısız pirinç düğmeyle ışıldayan kahverengi bir üniforma giymiş, başındaki küçük ve yassı, yuvarlak kepi de cakayla yan yatırmıştı. Önünde açık duran bir deftere kurşun kalemle bir şeyler yazıyordu. Gene o yaşta görünen ve o biçim üniforma giymiş olan birçok delikanlı onun yanındaki uzun bir sıraya oturmuş bekliyorlardı. Kiminin de oradan oraya koştuğu ya da gene sıraya oturduğu görülüyordu. Bunların sıra bek-

lediği, sıralarının da çarçabuk geldiği ortadaydı. Tezgâhın üzerindeki telefonun zırlıtısı hemen hiç kesilmez gibiydi. Tezgâh başındaki üniformalı genç telefonda ne istendiğini dinledikten sonra önündeki ufak bir zile basıyor ya da “Sıra başı!” diye sesleniyordu. Bunun üzerine sıranın en önündeki çocuk ayağa kalkıyordu. Çağrılan çocuklar hızlı adımlarla merdivenlere, kapılara, asansörlere doğru seğirtiyorlar, müşterilerin çanta, bavul ve golf sopalarını taşıyorlardı. Kimileri kısa bir süre için görünmez olduktan sonra ellerinde, yukardaki odalara götürecekleri içki tepsi-leri ya da paketlerle ortaya çıkıyorlardı.

Belli ki böyle bir kuruma girmek şansına ererse Clyde’ın yapacağı da bu türden işler olacaktı. Tempo öylesine hızlı ve canlıydı ki burada işe girebilmeyi Clyde gerçekten çok istedi. Girebilecek miydi acaba? Bay Squires neredeydi? Clyde masa başındaki gencin yanına sokularak “Bay Squires’ı nerde bulabilirim acaba?” diye sordu.

Genç başını kaldırdı, keskin yeşil gözlerle Clyde’ı süzerek, “İşte geliyor,” dedi.

Clyde onun gösterdiği yana bakınca yirmi dokuz otuz yaşlarında, şık ve çevik bir adam gördü. Salon adamlarını andıran bu kişi öylesine ince, kıvrak, pırıl pırıl, öyle keskin çizgili ve güzel giyimliydi ki Clyde ona yalnızca hayranlık duymakla kalmadı; o saat dizlerinin bağı çözülür gibi oldu. Bu ne kurnaz, ne anasının gözü adamdı böyle, o uzun, sivri burnu, çivi gibi gözleri, incecik dudakları, sivri çenesiyle!

Masa başındaki genç, “Şu delikanlı sizinle görüşmek istiyor, Bay Squires,” dedi.

Belboyların şefi dönüp Clyde’ı tepeden tırnağa süzerek, “Beni mi istediniz?” diye sordu.

“Eczanedeki bey...” diye Clyde söze başladı. Karşısındaki insanı pek gözü tutmamıştı ya gene de kendini elinden geldiğince ona beğendirmeye kararlıydı. “Oradaki bey dedi ki... demek istediğim size sormamı söyledi, burada acaba belboy olabilir miyim diye. Şimdi Brooklyn Caddesi’nde, Yedinci Sokak’taki Klinkle’in eczanesinde çalışıyorum ama oradan çıkmak istiyorum. O bey de sizin beni... yani... sizin şu sırada bir belboy aradığınızı söyledi de.”

Karşısındaki adamın o kendini ölçüp biçen, soğuk bakışları karşısında Clyde’ın öyle dili dolaşmıştı ki soluk almakta bile güçlük çekiyordu. Şöyle bir yutkundtu. Ömründe ilk olarak şunu düşündü: Eğer ilerlemek istiyorsa insanlara yaranmalıydı... kendini onlara sevdirecek bir şeyler yapıp söylemesini öğrenmeliydi. O da şimdi Bay Squires’in gözlerinin içine bakarak heves ve dostlukla gülümsemeye kendini zorladı ve, “Bana bir şans tanırsanız çok çalışırım; sizi hoşnut etmek için elimden geleni yaparım, efendim,” diye ekledi.

Karşısındaki adam onu soğuk soğuk süzmekle yetindi. Ne var ki ufak çapta kurnazlık ve çıkarlılıkların ustası olduğundan, “siyaset çevirmeyi” akıl edip becerebilenlerden hoşlanırdı.

“Bu işte deneyimin yok, sanırım, değil mi?” diye sordu.

“Hayır, efendim, ama çalışırsam hemen öğrenemez miyim?”

Belboyların şefi, “Dur bakalım,” diye kafasını kaşıdı. “Şimdi seninle görüşmeye vaktim yok. Pazartesi günü akşam üzeri gel sen bana.”

Döndü, yürüdü gitti.

Clyde da döndü ve çarçabuk dışarı çıktı. Tepeden tırnağa bir heyecan ürpertisi içindeydi. Bir düşün! Kansas City’nin en lüks otelinde iş istemişti de ona, pazartesiye gel, demişlerdi. Vay anam! Ne demekti bu acaba? Onu o şahane dünyaya gerçekten sokarlar mıydı dersin? Hem de böyle hemencecik? Olacak iş miydi bu?

lyde'in bu konuda kurduğu düşler... bu denli şahane bir yere girmenin ne demek olduğu konusunda kafasından geçirdikleri bütününü anlatılamaz. Çünkü onun lüks anlayışı bambaşkaydı, ayrıca çok da gör-güsüzdü.

Eski işinin başına döndü. İşten sonra da yemeye, yatmaya eve gidiyordu. Ama cuma, cumartesi, pazar günleri ve pazartesi akşamı üzerine kadar kafası bulutlarda gezdi. Aklını işine veremiyordu. İşten çıktığı zaman da doğru eve gideceğine, Baltimore Caddesi ile On Dördüncü Sokak'ın kesiştiği köşeye gidiyor, durup karşısındaki koca otele bakıyordu. Ta gece yarısında bile bu otelin üç giriş kapısının önünde, çok düğmeli kahverengi üniforma ve yüksek kenarlı, sivri siperli kasket giymiş bir kapıcı duruyordu. İçerde, Fransız ipeklisinden yapılma büzgülü, şeritli perdelerin ardındaysa ışıklar hâlâ parlıyor, lokantalarla kafeterya hâlâ kapanmamış oluyordu. Ve her zaman, kim bilir nerden, müzik sesi geliyordu...

Clyde pazartesi günü öğleden sonra otele döndü ve Bay Squires'ı aradı. Squires çocuğu biraz ters karşıladı çünkü

bunca gündür onu unutup gitmişti. Neyse ki şu sırada gerçekten bir belboy arıyordu ve Clyde da işe yarayacağa benzerdi. Böylece Clyde'ı merdivenlerin arasındaki küçük ofisine aldı; son derece tepeden bakan bir tutum ve gerçekten iten gelme bir umursamazlıkla, kimin oğlu olduğunu, nerde oturduğunu, ne iş yaptığını sordu. Çalıştığı yerden referans getirebilir miydi? Clyde getirebileceğini söyledi.

Bunun zerine Bay Squires bu otelin çok sıkı bir disiplini olduğunu anlatmaya girişti. Yazık ki birçok ocuk burada birdenbire, hiç alışmadıkları bir lksle karşılaşınca yollarını şaşırıp sapıtıyorlarmış. Bay Squires hemen her gün, elleri biraz para tuttu diye terbiyelerini bozan birkaç çocuğu kovmak zorunda kalıyormuş. Çalışkan, terbiyeli, ayağı çabuk, güler yüzlü çocuklar istermiş o. Onunla alışan çocuklar temiz ve düzenli olmalı, her gün tam saatinde iş başı yapmalıymış, saniyesi saniyesine! Eli biraz para tuttu diye şımaran tiplere dayanamazmış ha! Bunlar kapı dışarı edilirlermiş, hemen, o saat. Samalıklara karnı tokmuş onun. Bu nokta peşin peşin anlaşılırsa iyi olurmuş.

Clyde baş sallayarak ona hak verdiğini belirtiyordu. Birkaç kez, "Evet, efendim," "Hayır, efendim," diye araya girdi ve sonunda Bay Squires'ın anlattığı türden ahlaksızlıkları ve ağır suçlar işlemeyi kafasının köşesinden bile geirmeyeceğini söyledi.

Bunun zerine Bay Squires bu otelde belboylara ayda on beş dolar maaşla bedava yemek (bodrumda, çalışanla-

rın sofrasında) verildiğini bildirdi. Ne var ki otel müşterileri kendilerine hizmet eden belboylara bahşış verirlermiş, hem de bol bahşış: On, on beş sent, çeyrek dolar, bazen daha bile çok. Bu bilgi karşısında Clyde şaşkınlığından neredeyse dilini yutuyordu. Hem de Bay Squires'ın anlattığına göre bu bahşışler günde ortalama dört, beş, altı doları bulmuş; bundan çok olurmuş da aşağıya düşmezmiş. Bunu duyan Clyde yüreğinin birden ağzına gelmesiyle neredeyse boğuluyordu. Günde dört altı dolar ha! Yahu, haftada yirmi sekiz kırk iki dolar ederdi bu be! Clyde kulaklarına inanmıyordu. Ayda on beş dolarla bedava yemek de cabası! Şef şimdi belboyların giydiği üniformalara ücret alınmadığını anlatıyordu. Ne var ki üniformalar otelden dışarı çıkarılamaz, başka yerde giyilemezmiş. Pazartesi, çarşamba, cuma ve pazar günleri Clyde sabah altıdan öğleye kadar çalışacak; altı saat tatil yaptıktan sonra da akşam altıdan gece yarısına kadar gene iş başında kalacakmış. Salı, perşembe ve cumartesileri de işi öğleden akşam altıya kadar olduğundan, bir gün sabah, ertesi gün öğleden sonra boş kalabilecekmiş.

Bay Squires'ın kafasında başka şeyler de vardı ya bunlara değinmedi. Nasılsa öbür çocuklar söylerlerdi onun yerine. Sersemlemişçesine oturmakta olan gence dönerek, "İşe hemen başlamaya hazırsındır, değil mi?" diye sordu.

"Evet, evet, efendim; evet!" diye karşılık verdi Clyde.

"Güzel." Sonra şef, belboy sırasının başında oturan ço-

cuğa seslendi: "Oscar, al bu delikanlıyı da... adın Clyde Griffiths, değil mi? On ikinci kata, gardıroba götürüver, Oscar. Jacob'a söyle, sırtına göre bir üniforma bulsun. Uyarını bulamazsa yarına kadar düzeltiversin. Silsbe'den kalan uyar sanırım."

Şef onun adını maaşlılar listesine yazadursun, Clyde yeni kılavuzunun peşine takılmış, ömründe hiçbir zaman, hiçbir yerde, hiç kimseden duymamış olduğu birtakım öğütlere kulak vermekteydi.

Soyadı Heggland olup New Jersey Eyaleti'nin Jersey City kentinden gelen bu boylu boslu, kızılımsı kumral saçlı, çilli, güler yüzlü ve konuşkan, can dolu genç, "Daha önce böyle bir işte çalışmadınsa bile hiç korkma, anladın mı?" diyordu. "Hiç güç değildir." Üstünde "Çalışanlar" yazan bir asansöre binmişlerdi. "Ben üç yıl önce, Buffalo'da başladım bu işe. Bir şeycik bilmiyordum. Yapılacak tek şey, öteki belboylara bakıp örnek alacaksın, sonra da onlar gibi yapacaksın. Şimdi anladın artık, öyle değil mi, ha?"

Clyde kılavuzunun konuşmasını pek beğenmemişti ya şu sırada kendisine yakınlık gösterdiği için öyle bir gönül borcu duyuyordu ki onun bu güler yüzlülüğü uğruna her kusurunu bağışlayabilirdi.

"Önceleri herkese iyicene dikkatli bakacan, anladın mı, ta ki işi iyicene kavrayasın. Bu işin yolu bu. Sen sıranın başında otururken zil çalarsa bu demek ki sıra sende. Hemen keklik gibi seğirtirsin. Burada hızlı olmalısın, anladın mı?"

Sıra başındayken baktın ki kapıdan müşteri giriyor, yok asansörden iniyor filan, zil çalmasa da hemen koşarsın. Gözünü dört açacaksın, ha! Çünkü bavul taşımadın mı bahşiş de alamadın demektir, anladın mı? Kimin elinde bavul mavul; paket maket varsa taşıyacaksın; meğer ki istemiyorum, desinler, anladın mı?..”

Asansör yukarı çıkarken Hegglund da durmadan konuşuyordu:

“Oda tutup deftere imza atan gördün mü hemen yanı başında bekleyeceksin. O zaman resepsiyondaki görevli eline bir oda anahtarı verir; sana da bavulları yukarı taşımak kalır. Odaya çıkınca bütün yapacağın iş, banyoyla gardırobun ışığını yakmaktır, müşteri bunların yerini öğrensin diye, anladın mı? Sonracığıma, gündüzse perdeleri açar, geceyse indirirsin. Bakarsın banyoda havlu var mı; yoksa hizmetçiye söylersin. Bundan sonra müşteri çıkarıp sana bahşiş vermezse çekip gitmekten başka yapacağın yoktur ya, çoğu da verir, meğer ki piyango vursun da iyice antikasına çatasın. Müşteri hemen elini cebine atmadı mı oyalaırsın az buçuk; anahtarı ya da kapıyı, pencereyi kurcalarsın, anladın mı? Müşterinin bahşiş vereceği varsa o zaman çıkarır verir; vermedi mi sen de marş marş yürürsün; başka bir şey gelmez elinden, anladın mı? Surat bilem asamazsın. Müşteri buzlu su, filan fıstık gibi bir şey istemezse döner gelir, hemencecik arada yerini alırsın. Anladın ya, işten bile değil. Ne var ki her saat ayakta olup gözünü dört açacaksın ki senden habersiz kuş uçmasın. Anladın, değil mi, ha?..

Sonra üniformanı giyip de işe başlar başlamaz şefe bir dolar vereceksin. İki nöbet geldiğin günlerde iki dolar bayılacaksın, anladın mı? Bizim aramızda gelenek bu; işinden olmak istemezsen sen de buna uyacaksın ya zaten hepsi bu kadar. Geri kalan bahşişlerin hepsi senin cebe inecek; anladın, değil mi ha?”

Clyde anlamıştı.

Alacağı bahşişlerden birazını şef beye devredecek demekti; on bir, on iki dolarını. Varsın etsin, ne çıkardı? Onun eline de on iki, on beş dolar para kalacak değil miydi? Üniformasıyla yemekleri de onlardan çıkacaktı. Güzel Tanrım, Cennete gitmek gibi bir şeydi bu! Clyde lüksün tam kucağına düşmüştü.

On ikinci kattaki yaşı ve huyu anlaşılmayan, bumburuşuk, kır saçlı, ufak tefek gardırop bekçisi ona, üzerine güzel uyan bir üniforma ve çapkınca yan giyilen bir kep verdi. Gene aşağıya, indikleri zaman Bay Squires’in yardımcısı Bay Whipple, “Güzel,” dedi. “İyi oturmuş üzerine. Altıda işe başlıyorsun. Saat beş kırk beşte, üniformanı giymiş olarak buraya gel.”

Clyde, Hegglund’dan aldığı öğüt üzerine bodrumdaki soyunma odasına inip üniformasını kendine ayrılan dolaba bıraktı, sonra büyük müjdeyi ailesine vermek üzere dışarı koştu.

Büyük Hotel Green-Davidson’da bir belboy olacaktı. Üniforma giyecekti hem de şık mı şık! Eline ayda... gel-

gelelim Clyde eline gerçekte kaç para geçeceğini annesine söylemedi... başlangıçta eline geçen paranın on bir, on iki doları aşacağını, gene de kesinlikle bilemediğini söyledi. Çünkü şimdi birden, gözünün önünde parasal bağımsızlık ufukları açılmıştı. Gerçek kazancını söyleyip ailesinin bu paradan hak ileri sürmesine yol açarak bu ufka gölge düşürmek istemiyordu. Yalnız yemeklerini otelde bedava yiyeceğini söyledi. Çünkü bu, artık evde hiç sofraya oturmayacak demektir ki onun istediği de buydu. Bu yetmezmiş gibi artık her zaman otelin o şahane havasının içinde olacak, güzel giyinip kafa dengi, hoşça vakit geçirebileceği arkadaşlar edinecek, gülüp eğlenecekti. Amanın!

Tiyatroya filan gitmek istediği geceler eve, otelde kaldığını söyleyebileceğini düşündü kurnazlıkla. Bedava yemeklerle o güzelim giyecekler de cabası, bir düşün!

VI

sa ile Elvira Griffiths'in sosyal ve ekonomik konularda dünyadan habersiz oluşları Clyde'in ekmeğine yağ sürdü. Karı kocanın şimdi oğullarının girdiği işle ilgili en ufak bir bilgileri yoktu. Ömürlerinde dördüncü sınıf otellerden başka otel görmemişler, en ucuzlarının dışında hiçbir lokantada yemek yememişlerdi. Clyde'in yaşına, huyuna daha uygun işler olabileceği ya da onun girdiği işte daha çok para kazanabileceği kafalarının köşesinden geçmiyordu.

Bu yüzden, kocasından her zaman daha iş bilir olan ve bütün çocuklarının iyiliğini candan düşünen Elvira şimdi şaşmaktan kendini alamıyordu: Çalışma saatleri daha uzun, parası da aşağı yukarı bir olduğuna göre Clyde bu yeni işi neden bu kadar çok istiyordu? Gerçi bu işte daha kolay ilerleyebileceğini umduğunu söylemişti ya, sağlama bağlanmış değildi ki! Gene de Clyde'in, işe girdiğini müjdelerken üzerinden akan sevinç Elvira'nın içine su serpti. Onu hiç böyle neşeli, coşkun görmemişti şimdiye dek. Her zaman öylesine içine kapanık ve asık suratlıydı ki! Onu yaşıntısından böyle hoşnut görmek bile bir şeydi!

Ne var ki Clyde'in şimdi böyle hemen her gün sabahtan gece yarlarına kadar dışarda oluşu ve üzerindeki kabına sığmayan, yerinde duramayan hava, annesiyle babasını şaşırtıyordu. Otel! Otel! Çocuk her dakika otelde olmak istiyordu. Oteli ve otelde çalışmayı çok sevdiğinden başka laf bilmiyordu.

Bu arada ana baba Griffiths'ler, Esta olayı yüzünden Kansas City'yi bırakıp Denver'a geçmelerini gitgide daha zorunlu buluyorlardı. Oysa Clyde gitmemekte gitgide daha çok direniyordu. Onlar gitsinlerdi, isterlerse. O bir yerde bir oda bulur, pek güzel başının çaresine bakardı. Gelgelelim, bu öneri annesiyle babasının hiç de hoşuna gitmiyordu.

Bu arada Clyde'in hayatı kökünden değişmişti. O ilk akşam sat 5.45'te şef yardımcısı Bay Whipple'in karşısına çıkıp da yalnız üniforması değil tüm genel görünüşü onaylandıktan beri gencin dünyası baştan aşağı yenilenmişti.

Saat tam altıda öteki yedi belboy, Bay Whipple'in denetlemesinden geçtikten sonra lobideki o uzun sıraya doğru yürüdüler ve Clyde en sonda olmak üzere oturdular.

"Çın çın!"

Masanın üstündeki küçük çingirak çalmış ve sıradaki ilk çocuk yerinden fırlamıştı bile!

"Çın çın!" diye çingirak gene ötünce sıradaki ikinci çocuk yerinden fırladı.

Bay Whipple'ın yerini almış olan Bay Barnes, "Sıra başı!" diye seslendi ve üçüncü çocuk mermer zemin üzerinden orta kapıya seğirterek yeni gelen bir müşterinin bavullarına saldırdı. "Sıra başı! Bak bakalım 913 ne istiyor; buzlu sudur, sanırım."

Dördüncü çocuk koşmuştu bile.

Sırada, ona biraz yol göstermesi söylenen Hegglund'un yanı sıra gitgide başa doğru ilerlemekte olan Clyde tepeden tırnağa göz, kulak, sinir kesilmişti! Sinirlerinin gerginliğinden soluk almakta güçlük çekiyor, oturduğu yerde öylesine kıpırdanıp duruyordu ki sonunda Hegglund, "Heyecanlanmasana, yahu!" diye söylendi. "Ne oluyoruz? Korkma be. İşe ilk girdiğimde ben de böyleydim ya! Sinir kumkumasıydım, anlarsın ya? Ama sökmez bu. Rahat olacaksın. Bir de elindeki işin dışında bir şeycik görmeyeceksin, anlarsın ya?"

"Sıra başı!" diye Bay Barnes gene seslendi. Clyde dikkatini Hegglund'un dediklerine vermekte güçlük çekiyordu. "115 numara, yazı kâğıdıyla kalem istiyor." Beşinci çocuk gitmişti.

Clyde sanki can havliyle yalvarırcasına, "Kâğıt kalem nerden alınıyor?" diye sordu.

"Şu soldaki anahtar masasından, dedim ya sana. Buzlu suyu da hani biraz önce gözden geçirildiğimiz holde bulursun, şu köşede; gidince bir kapı göreceksin. Oradaki herife arada bir on sent filan tosla ha, yoksa fena gücenir, anladın mı?"

“Çın, çın?” diye çingirak gene öttü ve altıncı çocuk yerinden kalktı. Bundan sonra sıranın kendine geldiğini gören Hegglund son bir kez Clyde’ın kulağını bükte:

“Unutma; içecek şey isterlerse lokantanın gerisindeki kafeteryadan alırsın. Ne istediklerini doğru belle yoksa kızarlar ha! Geceleyin oda gösterirken perdeleri kapayıp ışıkları açmayı da unutma. Lokantadan bir şey isterlerse gidip baş garsona söyleyeceksin çünkü bahşişi o alır, anladın mı?”

“Sıra başı!” Hegglund’un kalkmasıyla gitmesi bir oldu.

Şimdi en başta Clyde vardı. Biraz önce dördüncü olan çocuk dönüp gelmiş de onun yanına oturmuştu bile; bir yandan da, yardım isteyen müşteri var mı diye gözleri fıldır fıldır çevreleydi.

“Sıra başı!”

Bay Barnes’in sesi! Clyde kalkıp onun karşısına dikildi. Yeni gelen, bavul yüklü bir müşteriye çağrılmadığına seviniyor, gene de istenen işi hemen kavrayıp kolayca yapamazsa diye ödü kopuyordu.

“Bak bakalım 882 numara ne istiyor.”

Clyde hemen üzerinde “Çalışanlar” yazan iki asansörden birine doğru seğirtti. Neyse ki tam o sırada müşterilerin kullandığı hızlı asansörlerin birinden çıkan bir belboy ona yanışını gösterdi:

“Müşteriye mi çıkıyorsun? Bu asansörleri kullan. Ötekiler hizmetçilerle dışardan paket filan getirenler içindir.”

Clyde hemen yanlışını düzeltme yoluna gitti.

“Sekiz,” dedi.

Başka kimse olmadığından asansörcü siyahi çocuk onu hemen selamladı: “Yeni geldin, değil mi? Daha önce görmüşlüğüm yok da.”

Clyde, “Evet, işe daha bugün girdim,” diye yanıtladı.

Siyahi genç büyük bir candanlıkla, “Bana sorarsan burada çalışmaktan hoşnut kalacaksın,” dedi. “Neme gerek, herkes hoşnuttur buradan. Sekiz mi dedindi?”

Asansörü durdurdu, Clyde dışarı çıktı. Yol sormaya utandığından kapı numaralarını saymaya koyuldu ve bir an sonra yanlış koridora saptığını anladı. Ayağının altındaki yumuşacık kahverengi halı, tertemiz krem rengi duvarlar, tavandaki beyaz abajurlu lambalar, her şey inanılmaz bir lüksün parçalarıymış gibi geliyordu ona; doğduğundan beri alışık olduğu her şeyden öylesine bambaşka...

Sonunda 882 numarayı buldu; çekinerek kapıyı tıklattı ve bir an sonra aralanan kapıda, mavi beyaz çizgili pijama giymiş iyice tıknaz ve dinç bir gövdenin bir dilimiyle tombul kırmızı bir yanak, bir göz ve gözün köşesindeki kırışıklıklar belirdi.

“Oğlum, al şu bir doları.” Kapı aralığından çıkan el, bir dolarlık banknot uzattı. “Hemen bir manifaturacıya git de bana bir çift jartiyer getir. Boston marka olsun, ipekli. Yalnız çabuk ol.”

Clyde, “Başüstüne, efendim,” diyerek doları aldı.

Koridordan asansöre doğru yürürken, acaba manifaturacı da nedir, diye düşünüyordu. On yedi yaşına gelmişti ya, bu sözü hiç duymamıştı; duyduysa da aklına girmemiş olsa gerekti. Manifaturacı da neydi? Alnında buz gibi bir ter boncuklandı. Dizlerinin bağı çözüldü. Allah kahretsin! Şimdi ne yapacaktı? Herhangi birine, hatta Hegglund'a bile sorsa dağdan inmişlik gibi olmaz mıydı?

Asansör düğmesine bastı. Vagonlardan biri inmeye başladı. Manifaturacı. Manifaturacı. Birden aklı başına geldi. Manifaturacının ne olduğunu bilmesene ne çıkardı yani? Öyle ya, adamcağızın istediği bir çift Boston marka, ipek jartiyer değil miydi? Nerden alınırdı bu? Erkek giyim eşyası satan bir dükkândan, elbet! Öyle ya! Asansörcünün gene cana yakın bir siyahi olduğunu görerek, "Bu yakınlarda erkek giyim eşyası satan bir dükkân var mı?" diye sordu.

Siyahi, "Otelin içinde var, anam babam. Güneydeki lobinin hemen gerisinde," diye yanıtladı.

Clyde rahat bir soluk alarak dışarı koştu. Bir yandan da başındaki kep düşecek diye diken üstünde, bir eliyle gizlice kepini bastırıp duruyordu. Dışı ışıklarla göz kamaştıran manifaturacıya daldı ve, "Bir çift Boston marka ipek jartiyer istiyorum!" diye bağırdı.

Cascavlak bir kafası, pespembe bir yüzü ve altın çerçevesi bir gözlüğü olan kısa boylu, tiril tiril giyimli mağaza sahibi, "Olur, evlat, buyur," dedi. "Otel için, değil mi? Bunlar yetmiş beş sent; al şu on sent de senin... Ben sizleri her

zaman gözetirim çünkü bilirim ki siz de her zaman bana gelirsiniz.”

Clyde kafası allak bullak olarak onun uzattığı paketle on sentliği aldı. Adam jartiyerlerin yetmiş beş sent olduğunu söylemişti. Demek ki oteldeki müşteriye yalnızca çeyrek dolar geri gidecekti. Bu on sent kendisinin dedi demek. Ya şimdi müşteri de... acaba o da ayrıca bahşış verecek miydi?

Oda kapısını gene deminki adam açtı. Bu kez biraz daha giyinikti. Ayağına pantolon geçirmiş, tıraş oluyordu.

“Geldin ha?” dedi.

Clyde, “Evet, efendim,” diyerek paketle çeyrek doları ona uzattı. “Yetmiş beş sentmiş, efendim.”

Adam, “Kazık marka, desene! Her neyse, üstü sende kalsın, oğlum,” diyerek parayı Clyde’a verdi, kapıyı kapadı.

Clyde kalakaldı orda. Bir saniyenin binde biri süresince kendinden iyice geçti. “Otuz beş sent,” diye düşünüyordu. Beş dakikalık bir koşuşturma karşılığı hem de! Hep böyle miydi acaba buradaki durum? Olamazdı ki... olacak iş değil! İçinden kahkahayla, çığlık çığlığa gülmek geliyordu. Otuz beş sent, yahu! Hem de böyle uyduruk bir iş karşılığında!

Aşağıdaki kata inince Clyde asansörden indi. Orkestradan taşan notalar başını döndürdü gene; lobi ve salonlardaki şık giyimli insanları görmek içine tatlı bir ürperti verdi...

Bundan sonraki nöbetinde, beşinci katta banyo ve salonlu bir daire tutmuş olan, çiftçi kılıklı, yaşlı bir karı kocanın üç bavuluyla iki şemsiyesini yukarı çıkardı. Yolda karı koca yan gözle onu süzüyor ama bir şey söylemiyorlardı. Odaya çıkıp da Clyde hemen kapı yanındaki ışıkları yakarak perdeleri kapayıp bavulları bavul sehпасına yerleştirdi. Orta yaşlı, biraz kaba saba, yarı sakallı, pek ciddi bir adam olan koca, "Delikanlı, sen eline çabuk, terbiyeli bir gence benzersin; şimdiye kadar rastladığımız belboylar gibi hiç değilsin, ne yalan söyleyeyim," dedi.

Harıl harıl yandaki odayı gözden geçiren iri ve şişman hanım, "Bence bu oteller genç çocuklara göre değil," diye o ince sesini yükseltti. "Ben kendi oğullarımın otellerde çalışmalarını istemem, doğrusu. Zaman öyle kötü oldu ki!"

Kocası palto eteklerini itip pantolon cebinde aranarak, "Al şunu, delikanlı," dedi. "İn aşağı da bana üç dört tane akşam gazetesi al, varsa eğer. Bir sürahi de buzlu su getir; sana on beş sent var."

Kadın, tumturaklı, "Bu otel Omaha'dakinden daha güzel," dedi. "Perdeleriyle halıları daha şık."

Clyde bu işin acemisi olmakla birlikte gizlice gülümsemekten kendini alamadı. Birkaç dakika sonra akşam gazeteleriyle buzlu suyu getirdi; on beş senti cebine attı ve bu kez açıkça gülümseyerek geri döndü.

Meğer bu o geceki işin daha başlangıcıymış! Clyde sıradaki yerini daha yeni almıştı ki 259 no.lu odaya çağrıldı ve

oradan gerisingeri bara dönerek iki gazozla maden suyu alıp getirdi. Bunlar 259 no.lu odada gülüp eğlenen şık giyimli delikanlılarla genç kızlar içindi. Delikanlılardan biri ona ne istediğini söylemek için kapıyı azıcık aralayınca Clyde şöminenin üzerindeki aynadan odadakileri görebilmişti. Beyaz tayyörlü bir kız koltuğun koluna oturmuş duruyordu; koltukta arkasına yaslanmış oturan delikanlı da kolunu ona dolamıştı.

Clyde bakmaz gibi görünmeye çalışmakla birlikte gözlerini onlardan alamıyordu. Cennetin kapılarından içeri bakmak gibi bir şeydi bu. Kendinden pek de büyük olmayan bu kızlı erkekli gençler gülüp söyleyerek eğleniyor ve içiyorlardı; hem de gazoz filan değil de kendi annesiyle babasının günah saydıkları içkileri gözlerini kırpmadan içiyorlardı.

İçkileri getirdiği zaman ona çeyrek dolar bahşiş verdiler ve Clyde içerdeki cana yakın tabloyu gene gördü. Yalnız şimdi gençlerden birkaçı şarkı söyleyip ıslık çalıyor, ortada bir çift de buna uymuş dans ediyordu.

Clyde'ı odalarda gördüğü bu sahne ve tablolar kadar ilgilendiren başka bir şey de ana lobinin hareketli panoramasıydı. Büyük resepsiyonun ardında duran görevliler: Rezervasyon memuru, oda memuru, posta memuru, kasiyer, kasiyer yardımcısı... Çeşitli satış reyonları: Çiçekçi, gazeteci, tütüncü, telgraf köşesi, taksi köşesi. Clyde'a öyle geliyordu ki buralarda çalışanların hepsine de otelin hava-

sı sinmişti. Ve dört bir yanda oturup dolaşan seçkin görünüşlü erkek ve kadınlar, son moda giyinmiş genç kızlar ve delikanlılar. Her birinin üzerinden sağlık ve mutluluk fışkırıyordu. Hele onları otele getiren taksiler ve özel otomobiller. Otomobillerden inen kadınların sırtlarındaki kürkler ve mantolar öyle zengindi ki! Tanrım, ne şatafattı bu! Zengin olmak, buydu demek; para buydu! Paşa gönlünün dilediğini yapmakta serbestsin demekti para. Başkaları, Clyde gibi, sana hizmet ediyor demekti. Lüks içinde yüzüyorsun ve aklına estiği zaman, dilediğin yoldan, carunun çektiği yere gidebiliyorsun, demekti.

VII

İşte böyle. Şu sırada Clyde Griffiths'in karşılaşabileceği yararlı ya da zararlı bütün etkenlerin arasından en tehlikelisi, huyu göz önüne alınırsa, bu oteldi. Amerika'nın iki büyük sıradağının arasında Hotel Green-Davidson'dan daha yapmacık, daha alaca bulaca ve gösterişli bir yer bulamazdınız. Perdeli, loş, renk renk lambalı çay salonu ideal bir buluşma yeri idi. Hem yalnızca salondaki lüksü görünce başları dönüp akılları çelinen toy kızlar için değil, loş ışıkların yüzlerine daha yaraştığını düşünen daha deneyimli ve biraz geçkin güzeller için de. Sonra bu tür otellerin çoğunda olduğu gibi burada da varlıklı ve gözde bir salon adamı olduğunu belirtmek için günün işlek ve kalabalık saatlerinde kendini göstermeye bel bağlayan, yaşı ve mesleği belirsiz, gözü yüksekte birtakım erkek de vardı.

Clyde otelde çalışmaya başladığından az sonra arkadaşları ona, bu lüks yerde bile, kendileri gibi oğlanları kandırmayı huy edinmiş, bu yüzden de toplumca dışlanmış, ahlakça zayıf, sapık adamların bulunduğunu anlattılar. İşin iç yüzünü Clyde önce kavrayamadı. Düşüncesi bile midesini

bulandırıyordu. Gene de çocuklardan kimilerinin -özellikle bir tanesinin- bu gibi önerilere kandığı söyleniyordu.

Sonra Clyde'ın birlikte çalıştığı çocuklar otele girip çıkan kimi kız ve kadınlardan da söz ediyorlardı. Bunlar belki de çevrelerinin baskısından bunalan ve paraları da olduğu için, otelde çalışan yakışıklı delikanlıları; yüzlerine gülüp elde eden kimselermiş.

Nitekim otele girdiğinin ertesi günü Clyde, Ratterer adında bir gençle yan yana otururken kapıdan içeri, kolunda küçük bir köpek ve sırtında kürklerle, otuz yaşlarında güzel yapılı, ince bir sarışın kadının girdiğini gördü. Ratterer önce Clyde'ı dirseğiyle dürttü sonra, "Gördün mü?" diye fısıldadı. "Pek hızlı kadındır bu. Bir gün işim yokken anlatırım sana. Vay anam, neler yapmaz ki bu kadın!"

Kadını baş döndürecek kadar güzel bulan Clyde büyük bir merakla, "Neler yapar?" diye sordu.

"Hiiç! Yalnız ben işe girdiğimden beri bu otelden yedi sekiz kişiyle yattı. Bir süre Doyle'a vurgundu ya, şimdi başka birini buldu."

"Sahi mi?"

Doyle, Clyde'ın daha şimdiden bir şıklık, "hava" ve bakımlılık örneği olarak gördüğü bir gençti. Clyde şimdi Ratterer'in dediklerine şaşır kalmış, acaba bu talih kuşu benim de başıma konar mı, diye düşünüyordu.

"Elbet sahi ya! Kadın aç gözlünün biri, doymak bilmi-

yor. Dediklerine göre kocası Kansas'ta kodaman bir keres-
te tüccarıymış ya, ayrı yaşıyorlarmış. Kadın altıncı kattaki
en lüks dairelerden birinde oturuyor."

Bu Ratterer denilen çocuk kısa boylu, kalın yapılı olmak-
la birlikte güzel ve güler yüzlüydü. İyi huylu ve sevimli de
olduğundan Clyde'ın kanı ona hemen kaynamıştı. Ratte-
rer de Clyde'ı sevmişti. Toy ve saf olduğunu gördüğünden
ona yardım etmek istiyordu.

Servis çingırağının çalınmasıyla konuşmaları yarım
kaldı, gelgelelim Clyde'ın üzerinde derin bir iz bırakmış-
tı. Ratterer'in gösterdiği kadın öyle güzeldi ki! Clyde göz-
lerini boşluğa dikerek düşlere daldı. Kendi kendine bile
açıklamak istemediği bir istek, tüylerinde bir ürperiti gibi
dolaşıyordu...

Sonra Doyle vardı, Eddie Doyle. Clyde onu daha ilk
baştan çok ilginç bulmuş ve enikonu da kıskanmıştı çünkü
Doyle öylesine yakışıklı; çevik yapılı, öyle rahat ve kıvrak,
öyle yumuşak ve tatlı sesliydi ki! Üzerinde onu her konu-
tuğunu hemen sevdirten, sözle anlatılmaz bir hava vardı.
Pabuçlarıyla yakaları her zaman düzenli, tertemiz, saçla-
rı sinema artistleri gibi bakımlıydı. Clyde daha ilk baştan
onun giyim zevkine bayılmıştı. Bir de kurnaz, gergin yüzlü
ve biraz bön, gene de yakışıklı ve erkek tipli olan ve yaman
bir büyücü olduğu söylenen Kinsella vardı. Heggund'dan
daha yontulmuş, daha yol yöntem bilir bir gençti ama Cly-
de'a göre Ratterer kadar çekici değildi.

İlk günkü kılavuzu Heggund'un Clyde ve öteki çocuklar üzerindeki etkisi de büyüktü çünkü eli açıktı ve oteldeki görevinin dışında her şeye karşı neşeli bir vurdumduymazlık gösterirdi. Ya amaya susamı , dinamik bir ki ili i, kimi zaman akla sığmayan, bir gözü karalı ı ve atılganlı ı vardı ki ne Doyle, ne Ratterer ne de Kinsella bu yönden onunla boy  l   ebilirdi. Clyde gibi o da dört bir yanında gördüğü keyiflerle e lenceleri tatmaya, serüvenler yaşamaya çılgınca can atıyordu. Hem onda Clyde'ın günah ve ceza korkusu da yoktu.

Doyle kadar çekici olmadığından kızların ilgisini çekmek Heggund için biraz daha g  t  ve elde edebildikleri de aynı kaliteden değildi. Gene de bu alandaki başarılarından olağanüstü gurur duyar ve epeyce de övünürdü. Clyde toy olduğundan onun bu  v nmelerini herkesten çok ciddiye alırdı. Bu yüzden Heggund da onu daha ilk baştan sevmi ti.

Belboyların sırasında yan yana d  t    Heggund, Clyde'a yaşam dersleri vermekten geri kalmıyordu. Oteli övüyor, otelde çalışanların iyi kimseler olduğunu, bah i lerinin yüklü sayılabilece ini söylüyordu. Arkada larından da çok ho nuttu. Clyde onu dinledikçe bütün bu çocukların çok iyi kayna mı  olduğunu, Doyle'dan başka hepsinin birbirleriyle içli dı lı olduklarını anlıyordu. Doyle soğuk ve burnu büyük olmamakla birlikte kendini öteki gençlerden biraz ayrı tutuyordu. "Pe inde çok kadın var da ondan," diyordu Heggund. Ötekiler eğlence yerlerine çok zaman

toplularak gidiyorlardı: Gece kulüpleri, lokantalar, kumarhane, Kate Sweney'in işlettiği bir ev (ki içinde fıstık gibi kızlar varmış), falan filan...

Bütün bunları dinledikçe Clyde düşüncelere, hayallere, kararsızlık ve tasalara gömülüyor, böyle şeyleri kendisinin yapıp yapamayacağını bilemiyordu. Öyle ya, kendini bildi bileli bunların günah olduğunu belletmemişler miydi ona.

Bir de Thomas Ratterer vardı, kısa boylu, tombul, kara saçlı, esmer, dost bakışlı, ıslıl ıslıl gözleriyle. Clyde çok geçmeden onun da kendisi ve öteki gençler gibi yoksul bir çevreden geldiğini öğrendi. Ratterer sıcakkanlı bir çocuktur; o kadar sevilir ve sayılırdı ki hemen hemen herkes, her konuda ona başvururdu.

Gene de Clyde'ı otelin lüksünden ve bu çocukların artık anlamaya başlamış olduğu kişiliklerinden daha çok etkileyen şey, üzerine yağmur gibi yağın ve pantolonunun sağ cebinde küçük bir yumru yapan bozuk para sağanağıydı. Daha o ilk akşam saat dokuzda, aldığı bahşişler dört doları geçmişti. Saat on ikide nöbeti bıraktığı zaman da cebinde altı buçuk dolar vardı: Eskiden bir haftada kazandığı para!

Hem de bunların yalnızca bir dolarını Bay Squires'a vermek zorundaydı. Geri kalan beş buçuk dolar tek bir akşamda, kolay, eğlenceli, evet, hatta çok keyifli bir iş karşılığı olarak kazandığı beş buçuk dolar, kendi cebine kalıyordu. Akıllara durgunluk veren bir şey: Alaaddin'in lambası gibi!

Saat tam on ikide bir gong çalmış ve Bay Barnes'ın buyruğu üzerine Clyde'ın nöbetindeki sekiz belboy yerlerinden kalkarak dışarı çıkmışlardı. Dışardaki holde Clyde, Bay Squires'ın yanına yaklaşmış ve ona bir dolar vermişti.

“Tamam,” demişti, Bay Squires... “Hepsi bu...”

Sonra Clyde öteki belboylarla birlikte bodruma indi, dolabın başında üstünü değiştirdi ve artık karanlık olan sokağa çıktı; başına konan devlet kuşunun sevincinden içi titreyip başı dönüyordu...

VIII

şin başlangıcından beri Clyde'ın gözünde en önemli sorun, kazandığı paranın aslan payını kendine saklayabilmenin yollarıydı. Çünkü eli iş tutmaya başlayalı beri annesiyle babası gelirinin en azından dörtte üçünü eve harcamasını ondan beklemişlerdi.

Gelgelelim çocuk, sokakta gördüğü şık gençler gibi güzel giyinmeyi öyle uzun zamandır kafasına koymuştu ki her şeyden önce üstünü başını düzmek istiyordu. Böylece annesine, aldığı bütün bahşişlerin toplamının günde yalnızca bir dolar tuttuğunu söylemeye karar verdi. Daha özgür olabilmek için, otel yönetiminin onları, hastalanıp gelemeyen arkadaşlarının yerine çalıştırdığını söyledi. Otel yönetiminin onlardan dışarda da temiz giyimli olmalarını istediklerini ekledi. Bay Squires ona şimdiki kılığıyla otele girip çıkarken görülmesinin hoş kaçmadığını dolaylı yoldan çıtlatmıştı. Öteki çocuklardan biri de taksitle giyim eşyası satan bir yer söylemişti.

Bu konularda hiç gözü açılmamış olduğundan Elvira Griffiths oğlunun söylediklerine inanıyordu.

Hepsi bununla da kalmıyordu. Clyde kendisinin tümüyle yabancı olduğu birçok zevk ve eğlenceleri tatmış bulunan gençlerle her gün bir aradaydı şimdi. İşittikleri karşısında ağzı bir karış açık kalıyor, hatta ilk başta hafif bir tiksinti bile duyuyordu. Hegglund'un anlattığına göre bu çocuklar maaşlarını aldıktan sonra toplu olarak vur patlasın çal oynasın eğleniyorlarmış... Çoğunlukla yaptıkları, geç saatlere dek süren içkili ve programlı yemeklerden sonra diskoteklere gidip kız bulmak ya da ünlü bir randevu evine düşmekmiş. Çoğu zaman "pansiyon" adı altında işletilen bu yerlerde, az bir para karşılığında "gönüllerinin çektiği kızı" alabildiklerini hepsi de övünerek anlatıyorlardı. Hepsi de genç, eli açık, neşeli ve yakışıklı olduklarından böyle yerlerde gerçekten de hem "madam"lar hem de kızlarca el üstünde tutuluyorlardı.

Clyde zevk ve eğlenceden öylesine yoksun olarak büyümüştü ki bu serüvenleri dinlerken kulak kesiliyordu. Bunları doğru bulmuyordu bulmasına; gene de ömrü boyunca bildiği iç karartıcı iş ve baskılardan sonra bütün bunlar öyle aydınlıktı ki Clyde hepsini can kulağıyla, heyecanla dinliyordu.

Onu böyle kafadar ve arkadaş canlısı gördükçe öteki çocuklar birlikte gezmeye gitmek için önerilerde bulunmaya başladılar. Clyde önce bu çağrıları tereddütsüz geri çevirdiyse de zamanla çok sevdiği Hegglund'la Ratterer'e iyice alıştı ve sonunda bir gece onlarla birlikte gezmeye gitmeye karar verdi.

Ratterer, "Hey Clyde, yarın gece Frissel'de gene alem yapmaya gidiyoruz," demişti. "Gelmek istemez misin? Hiç gelmedin bizimle."

Onların hızlı havasına alışmaya başlayan Clyde başlangıçtaki kadar ürkek değildi artık. Hem sonra, dikkatle incelemiş olduğu Doyle'a bakarak sırtına yeni bir kahverengi kostümle palto, pırıl pırıl çoraplarla pabuçlar, kravat iğnesi ve kasket almıştı. Bu kılık doğrusu yakışmıştı ona; öylesine ki Clyde her zamankinden daha yakışıklı olup çıkmıştı ve yalnızca annesiyle babası değil kardeşleri bile bunu görüp şaşırmışlardı.

Gelgelelim bu gece eğlencesi...! Clyde'ın kendi gözünde bile bu, bambaşka bir şeydi. Ratterer eğlencenin gece yarısından sonra saat üçlere, dörtlere kadar sürebileceğini söylüyordu. Böyle geç kalırsa annesiyle babasına nasıl hesap verebilirdi? Ötekileri bırakıp kalkmak da tatsız kaçardı. Hay aksi, öteki çocukların çoğu, evlerinden ayrı yaşıyorlardı. Ya da Ratterer gibi halden anlayan ana babaları vardı! Gene de... Böyle bir gece alemi, akıl harcı mıydı? Bu çocukların hepsi içki içiyor ve bunun hiç üstünde durmuyorlardı. İçki içmeyi tehlikeli bir şey saymak gülünç olsa gerekti. Hem zaten gitse de illa içki içmek zorunda değildi ya! Evdekilere fazladan bir nöbet tuttuğunu söyleyebilirdi. Arada bir eve geç dönse ne çıkardı yani? Artık erkek sayılmaz mıydı? Evde herkesten çok para kazanmıyor muydu? Dilediğini yapmak zamanı gelmemiş miydi?

Delikanlı başıboş olmanın tadını, zevkli serüvenlerin kokusunu almaya başlamıştı bir kez; annesinin hiçbir baskısı para etmezdi artık!

IX

öylece, Clyde'ın da katıldığı büyük eğlence gecesi geldi çattı. Ve yemek, Ratterer'in söylediği gibi, Frissel'in lokantasında yendi. Artık oteldeki çocukların hepsiyle senli benli olan Clyde'ın sevinçten içi içine sığmıyordu. Bir düşün! Daha birkaç hafta önce tek bir arkadaşı bile yokken, bu gece bu neşeli ve eğlenceli grupla, lüks bir yerde yemeğe çıkacaktı!

Gerçekten de gençliğin kandırıcı düşleriyle boyanan gözüne gittikleri yer, olduğundan daha güzel göründü. Aslında burası Amerika'nın eski tarz biftek lokantalarından biri sayılırdı. Duvarları, kadın ve erkek oyuncuların imzalı resimleri ve tiyatro programlarıyla kaplıydı. Yemekleri çok iyi, müdür de güler yüzlü olduğundan burası kente yolu düşen sanatçıların, siyaset ve iş adamlarının uğrak yeri olmuştu.

Otelde çalışan çocuklar da burada yemek yerken kendilerini iyice yetişkin, daha bir önemli ve akıllı görürlerdi sanki.

Böylece bugün öğle üzeri maaşlarını almış olduklarından, akşam saat altıda işten çıkınca otelin önünde toplan-

dılar ve Frissel'in lokantasının yolunu tuttular. Hegglund, Ratterer, Paul Shiel, Davis Higby, Arthur Kinsella ve Clyde yani dünyayla barışık, şamatacı bir grup.

Yürürlerken Hegglund, "Hani şu St. Louis'li herifin otele attığı kazığı duydunuz mu?" diye sordu. "Geçen cumartesi St. Louis'ten telgrafla kendisi ve karısı için banyolu, salonlu bir daire ayırtıyor, hem çiçek de koyun, diyor. Anahar görevlisi Jimmy anlattı. Sonra adam yanında bir kızla çıkıp geliyor, anladınız mı? Karı koca diye imza atıyor. Kız ama bebek gibi. Gözümle gördüm. Hey, lafımı dinlesenize be! Derken çarşamba günü... aşağıdakiler az buçuk pirelenmeye başlamışlar, anladınız mı, çünkü herif yemekleri hep yukarı getirtiyor, falan filan... derken çarşamba günü herif aşağıya gelip diyor ki karısı St. Louis'e döneceğinden artık daire istemezmiş de bir oda yetermiş. Bavulları yeni odaya taşıyın, diyor. Sonra herif toz oluyor mu, ha? Yeni odada bula bula kızla bavulları buluyorlar: Bavullar da kızınmış ama onun hiçbir şeyden haberi olmadığı gibi, üzerinde beş para da yokmuş. Şimdi aşağıdakiler onu bavullarıyla kapamışlar odaya. Kız iki gözü iki çeşme, ağlayıp duruyor; dostlarına telgraflar çekiyor, falan filan. Anlayacağınız, yer yerinden oynamış. İşe bak be! Herifin çiçeği kusur kalmışmış bir de! Hem de gül koymuşlar vazolara. Altı kez yemek yemişler odada; içkiler de cabası!"

Paul Shiel, "Biliyorum ya! Birkaç kez ben de içki götürdümdü," dedi. "Ama hiç gözüm tutmadıydı herifi. Ağzı pek laf yapıyordu ya verdiği bahşişler on senti geçmiyordu."

Ratterer, "Ben de anımsıyorum," dedi. "Pazartesi günü beni de gazete almaya gönderdi de topu topu on sent verdi. Dolandırıcıya benziyordu bence."

Hegglund, "Oysa aşağıdakilere kendini bal gibi yutturdu!" diye lafa karıştı. "Şimdi de acısını kızcağızdan alıyorlar. İşe bak be!"

Arthur Kinselle, "On sekiz, on dokuz yaşında ya vardı ya yoktu," dedi.

Clyde'ı kanadının altına almış olan Ratterer, "Sen görmüş müydün onları Clyde?" diye sordu.

Clyde, "Yok," diye yanıtladı. "Hiçbirini görmedim."

"Yazık, herif tam tipti! Önce konuşmasına bakınca onu bir İngiliz dükü sandım; elinde bastonu da vardı. Zaten öyle İngiliz aksanıyla konuşup sağa sola buyruklar verdin mi millet hemencecik yutuyor."

Davis Higby, "Çok doğru," diye onayladı. "İyi numara dır bu! Günün birinde benim de çevirmeye niyetim var."

Bu arada iki köşe dönüp iki cadde geçmiş, toplu olarak lokantanın kapısından içeri doluşmuşlardı. Porselenlerin, gümüşlerin, insan yüzlerinin üstüne vurmuş ışıklar... tabak şıkırtılarıyla konuşma sesleri... Clyde'ın gözleri dört açılmıştı. Otelin dışında hiç böyle bir yere gitmemişti ömründe. Hem de böyle görmüş geçirmiş gençlerle birlikte olmak!

Hegglund, "Şimdii, bendeniz şöyle güzel bir Manhattan'la işe başlayacağım," diye ellerini ovuşturdu. Kırmızı

yüzü, keskin mavi gözleri ve alnından dimdik yukarı doğru fırçalanmış kızılımsı kestane saçlarıyla, iri ve çalımli bir horozu andırmıyor değildi.

Arthur Kinsella gösterişli bir tavırla yemek listesini eline alıp içkileri gözden geçirerek, "Ben de şöyle sek bir martiniyle başlayayım bari," dedi. Paul Shiel, ağırbaşlı bir şekilde, "Ben İskoç ve sodaya girişeyim," dedi.

Ratterer, "Ben bu gece çok içmemeye kararlıyım," dedi. "Kararımdan da caymayacağım. Biraz Ren şarabıyla sodaya fitim."

Hegglund, "Şuna da bakın hele!" diye dudak büktü. "Ren şarabına fitmiş. Her zaman Manhattan'ları deviren o değilmiş gibi. Ne oluyoruz, Tommy? Hani bu gece iyice eğlenmeye niyetliydin?"

"Gene de niyetliyim ya, insan inek gibi içmeden eğlenez mi yani? Bu gece ayık kalmak istiyorum. Geçen sefer öyle içmişim ki ertesi sabah nerdeyse işten kalıyordum."

Hegglund, "Ya sen, Griffiths? Sen ne içiyorsun?" diye sordu. Siparişleri verip hesabı ödemek üzere grup başı seçildiğinden şimdi bu görevini yerine getiriyordu.

Clyde, "Kim, ben mi? Haa ben!" diye kekeledi. Şu dakikaya kadar ağzına gazoz ve kahveden daha sert bir içki koymamış olduğundan şimdi şaşkına dönmüştü. Bu gençlerin bilgiç ve alışkın tutumlarla viski ve kokteyl ısmarmaları karşısında şaşırıp kalmıştı doğrusu. Kendisi ne de olsa bu kadar ileri gidemezdi ya, hiç içmemek de olmazdı!

Gülünç düşerdi çünkü işin başından beri kendini onlar kadar deneyimli göstermeye çalışmıştı. Gene de arkasında, içkinin ve kötü arkadaşların zararlarını belleyerek geçir-diği uzun yıllar vardı. Yıllardır ana babasının vaazlarına gizliden gizliye dudak bükmüş, onların “kurtarmak” için didindikleri serseri ve döküntüleri hiçbir zaman içi kaldırmamıştı. Buna karşın şimdi duraksıyor ve düşünüyordu: İçse mi içmese mi?

Bir saniyenin binde biri kadar bir duraksamadan sonra, “Ben mi?” dedi. “Ben de Ren şarabıyla soda alayım bari!”

Hegglund, “Hey, duydunuz mu bunu, bizim takım?” diye bağırdı. “Bu da Ren şarabıyla soda alıyormuş! Bana bakın, bizler davranıp bir kolayına bakmazsak bu miskinler saat sekiz buçukta evlerine gidip yatarlar be!”

Davis Higby, “Bu saatte bu Ren şarabını da nerden çıkardın be Tom?” diye Ratterer’e çattı. “Bu gece sıkıntıdan patlayalım mı yani?”

Ratterer, “Neden olduğunu söyledim ya!” diye karşılık verdi. “Hem sonra o eve geçen gidişimizde cebimde kırk dolar vardı; beş parasız çıktım.”

Bunu duyunca Clyde, “O ev!” diye aklından geçirdi. Demek ki yiyip içtikten sonra o “ev”lerden birine gidiyorlardı; kötü ev kısacası. Gün gibi anlaşıyordu bu. Clyde bunun ne demeye geldiğini biliyordu. O evde kadınlar olacaktı: kötü kadınlar... günah kadınları. Kendisi de arkadaşları gibi... Ama yapabilecek miydi bunu? Yapmak isteyecek miydi?

Yıllardır karşısına dikilip kafasını karıştıran, onu hem büyüleyip hem korkutan bu en büyük gizi çözüp çözmemeye ömründe ilk kez karar vermek durumundaydı. Çünkü bütün bu işler ve genellikle kadın konusunda çok düşünüp kafa yormuş olmasına karşın şimdiye kadar hiçbir kadınla bu biçim bir ilişkisi olmamıştı. Derken şimdi... işte...

Birden sırtında ve tüm vücudunda sımsıcak ve buz gibi ürpertiler dolaşmaya başladı. Avuçlarının içiyle yüzü yanıyor ve terliyordu. Yanaklarının kıpkırmızı kesilmiş olduğunu biliyordu. Garip, uçucu, kandırıcı hem de tedirgin edici düşünceler kafasından gelip geçiyordu. Tüyleri diken diken olmuş, gözlerinin önünde beliren imgeleri, günah tablolarını silmeye, görmemeye boş yere çabalıyordu. Gene de görmek istiyordu bu tabloları. Hem de görmek istemiyordu. Bütün bu curcuna arasında, içine bir de korku düşmüştü. Yuh be! Bu kadar ödle mi olacaktı? Bak, ötekiler bu işin üstünde bile durmuyorlardı. Neşelerinden yanlarına varılmıyordu... Öte yandan, annesi duysa ne derdi? Annesi ha! Şu sırada Clyde'ın annesiyle babasını düşünmeye niyeti yoktu. Onları kesinlikle kafasından sildi.

Higby, "Hey, Kinsella be," diyordu. "Hani o Pacific So-kağı'ndaki evde kızıl saçlı, ufak tefek bir piliç vardı, seninle Şikago'ya kaçmak istiyordu, anımsadın mı?"

Kinsella garsonun getirdiği martini bardağını alarak, "Anımsamaz olur muyum?" diye güldü. "Beni otelden çıkarıp bir iş kurmak istiyordu. Dahası diyordu ki ondan ayrılmadığım sürece hiç iş yapmasam da olurmuş."

“Tek o işin dışında,” diye Ratterer lafa karıştı.

Garson, Clyde’ın şarabıyla sodasını önüne bırakmıştı. Delikanlı duyup dinledikleriyle heyecanlanmış, büyülenmiş, allak bullak, bardağını alıp tadına baktı; tatlı ve lezzetli bularak bir yudumda dikti. Öylesine heyecanlıydı ki içtiğini pek anlayamadı.

Kinsella, “Aferin sana!” dedi. “Şarabı seviyorsun galiba.”

Clyde, “Fena değil,” diye karşılık verdi.

Onun toy olduğunu ve neşelenebilmesi için açılması gerektiğini bilen Hegglund, “Hey Jerry, bakar mısın?” diye garsona seslendi. “Bunlardan bir tane daha getir. Hem de duble olsun.”

Böylece yemeğe başladılar. Çocuklar kendilerini ilgilendiren konuları (geçmişteki aşkları, işleri, içki alemleri üstüne) konuşup tüketene kadar saat on bire yaklaştı. Bu arada Clyde da yeni arkadaşlarını tartmaya, ölçüp biçmeye bol bol fırsat bulmuştu. Sonuç olarak kendini onlardan daha zeki, daha kafalı gördü. Öyle ya, kim oluyordu bu gençler? Dünyadan umdukları neydi? Hegglund kendini beğenmiş, şamatacı, biraz da budala bir gençti; azıcık pohpohlayınca yumuşayıp aldanmış biri. Higby ile Kinsella da insanı oyalayan sevimli gençlerdi ya, Clyde’a hiç önemli gelmeyen şeyler için övünüp duruyorlardı: Higby otomobilden anlarmış; Kinsella kumarda zar atmakta birinciymiş! Ratterer’le Shiel’e gelince, Clyde onların belboy ol-

makla yetindiklerini çoktandır anlıyordu. Dünyadan başka bir bekledikleri yoktu. Oysa kendisi daha şimdiden bu işin, onu sürekli olarak tutamayacağını biliyordu...

Bir yandan da buradan çıktıktan sonra gidecekleri yeri düşündükçe keyfi kaçıyor. Dışarı çıkınca özür dileyip onlardan ayrılrsa ya da bir ara sessizce sıvışırsa daha iyi olmaz mıydı? Öyle ya, o biçim yerlerden ne iğrenç ve korkunç hastalıkların kapıldığını duymamış mıydı? Annesinin bu konudaki vaazlarını işitir gibi oluyordu. Gene de kesin bir bildiği yoktu. Sonra arkadaşları da bunu kendilerine hiç dert edinmez gibiydiler. Tersine, konuştukça keyifleri yerine geliyordu.

Hatta Clyde'ı çok seven Ratterer arada bir onu dirseğiyle dürterek, "Ey, ne haber, Clyde?" diye gülüyordu. "Bu gece dananın kuyruğu kopacak; öyle değil mi?" Sonra ağzı kulaklarına vararak sırtıyordu. Ya da Clyde'ı dalgın gördükçe, "Korkma, yavrum; orda adamı yalnızca çiğ çiğ yerler," diyordu. "Başkaca bir şeycik yapmazlar."

Hegglund da ona uyararak, "Oraya bir kez girip çıktın mı eski durumunu artık ömür boyu bulamazsın, Clyde!" diye ekliyordu. "Ama başın derde girerse biz senin arkadayız!"

Clyde, ürkek ve sinirli, "Kesin be!" diye onlara çıkışıyordu. "İşletmeyin beni. Sanki kendileri benden daha çok şey biliyorlarmış gibi!"

Sonunda, saat on bire doğru, yiyip içip çene çalmaya doydular ve en önde Hegglund, dışarı çıktılar. Clyde on-

ların kafalarına koydukları gizli ve çirkin tasarımı düşün-
dükçe suspus olup sineceklerini, vicdan hesaplaşmalarına
dalarak somurtacaklarını sanmıştı. Gel gör ki onlar buna
yalnızca zevkli bir eğlence gözüyle bakar gibi gülüp geçi-
yorlardı. Hatta bu konuyla ilgili eski anılarını tazeleyerek
Clyde'ı şaşkınlık ve biraz da tiksinti içinde bıraktılar. Onla-
rı en çok keyiflendiren anılar Bettina diye birinin "ev"inde
yaptıkları çılgınlıklardı. Clyde dinledikçe bu temiz, efendi
çocukların böyle şeyler yapabileceklerini aklına sığdıramı-
yordu. Anlatılanlar öyle kaba ve iğrenç şeylerdi ki gönlünü
bulandırıyordu biraz.

Şimdi belki onun da bu biçim çılgınlıklara katılmasını is-
teyeceklerdi ama olamazdı bu! O, böyle biri değildi. Anne-
siyle babası bu iğrenç şeyleri duysalar ne derlerdi. Gene de...

Yürüye yürüye, karanlık ve genişçe bir sokaktaki bir
evin önüne gelmişlerdi. Biraz ötedeki köşede üç beş genç
erkek toplanmış konuşuyorlardı. Biraz ötede başka erkek-
ler de vardı. Kaldırımında konuşarak oyalanan iki polisin
önünden geçtiler. Pencerelelerin hiçbirinde ışık görünmedi-
ği halde, tuhaftır ki hava elle tutulurcasına bir canlılık do-
luydu. Bu karanlık sokakta insan bu canlılığın kokusunu
alıyordu sanki. Taksiler korna çalarak gelip geçiyor ve tek
tük eskiden kalma paytonlar görülüyordu, perdeleri kapa-
lı. Tak tuk kapılar açılıp kapanıyordu ve arada bir, bir evin
içinden vuran bir ışık dilimi dışardaki karanlığı aydınla-
tıyor, sonra gene siliniyordu. Yukarda yıldızlar parlak ve
çoktu bu gece.

Sonunda, hiç kimsenin bir şey demesine gerek kalmadan Hegglund yanında Higby ve Shiel'le birlikte bu evin merdivenini tırmandı ve kapıyı çaldı. Hemen hiç beklemeden, kırmızılar içinde bir siyahi kız kapıyı açtı.

"Hoş geldiniz; buyurmaz mısınız?" diye güler yüzle karşıladı onları.

Altı genç onun yanından sıyrıldılar ve girişi ana salondan ayıran ağır kadife perdeyi itip geçtiler. Clyde kendini, duvarları yarı çıplak, çırılçıplak kadın resimleri ve aynalarla süslü, bol ışıklı, cicili bicili bir salonda buldu. Yere parlak kırmızı bir halı serilip üzerine yıldızlı koltuklar serpiştirilmişti. Geride, al bir perde önünde yaldız boyalı bir piyano duruyordu. Ama görünürlerde, kapıyı açan siyahi kızdan başka kimsecikler yoktu.

Kız, "Buyurun oturun, olmaz mı? Rahatınıza bakın," dedi. "Ben madamı çağırayım." Sonra sol yandaki merdivenden yukarı doğru koşarak, "Hey, Marie! Sadie! Caroline!" diye seslendi. "Salonda genç beyler var, sizi bekliyorlar."

Tam o sırada, bir arka kapıdan otuz sekiz kırk yaşlarında uzun boylu, ince, solukça benizli bir kadın belirdi; başını dimdik tutuyordu ve buyurgan, zeki, çok zarif bir duruşu vardı; üzerinde ince, dökük, gene de kapalı bir elbise. Hafif ama karşısındakini yüreklendirici bir gülümseyişle, "Oo, hoşgeldin, Oscar," dedi. "Sen de Paul! Davis de buradaymış. Hepiniz hoş geldiniz: buyurun, rahatınıza bakın

çocuklar. Fannie şimdi gelir, içkilerinizi hazırlar. Yeni bir piyanistim var; St. Joe'dan getirdim. Siyahi. Hele bir dinleyin; pek usta!"

Salonun arkasına doğru yönelerek, "Hey, Sam!" diye seslendi.

Tam o sırada gerideki bir yan merdivenden aşağıya, hiçbirinin yaşı yirmi beşten yukarı olmayan, değişik tiplerde dokuz kız sökün etti; sırtlarında Clyde'ın şimdiye dek hiç görmediği giysiler vardı. Hem de kendi aralarında gülüp konuşuyorlardı. Keyiflerinin yerinde olduğu, kılıklarından da hiç utanmadıkları anlaşılıyordu. Oysa kimi incecik, süslü püslü sabahlıklar, kimi de gene o denli açık saçık gece elbisesi giymişlerdi ve Clyde içlerinden kimilerinin giyimini enikonu yadırgamıştı. Tipleri de öylesine değişik değişikti ki; ince, tombul, balık etinde; kısa boylu, uzun; esmer, beyaz ya da kumral. Sonra yaşları ne olursa olsun hepsi de genç duruyorlardı ve hepsinin candan mı candan, sevinç dolu bir gülümseyişi vardı.

"Hoş geldin, canımın içi. Nasılsın bakalım? Dans edermisin benimle?" diyorlardı. Ya da, "Bir kadeh bir şey içermisin?"

X

Clyde bu durumu nefretle karşılamaya kendini hazırlamıştı. Gelgelelim kendi yaradılışı öylesine romantik ve şehvetli, cinsel yönden öylesine açtı ki şimdi tiksinti duyacağına büyülenmiş gibiydi. Karşısındaki vücutların (ne denli beyinsiz olurlarsa olsunlar) gösterişi ve güzelliği onu sarmıştı. İşte karşısında açık saçık ortaya vurulmuş, hem de satın alınabilir türden bir güzellik vardı. Kızların hiçbirinde de herhangi bir çekingenlik ya da isteksizlik sezilmiyordu. İçlerinden biri, kırmızılı siyahlı giyinmiş, enikonu güzel bir esmer daha şimdiden, piyanoda çalınan caz havasına uyarak Higby ile sarmaş dolaş dans ediyordu.

Clyde, Ratterer'in o yaldızlı koltuklardan birine oturmuş, kucağına da çok uçuk sarı saçlı, mavi gözlü, uzun boylu bir genç kız almış olduğunu görünce şaşırıp kaldı. Kız, elinde sigarası, lame pabuçlarıyla piyanonun müziğine tempo tutuyordu. Clyde'in gözünde iyice afallatıcı, masal gibi bir tabloydu bu.

Hegglund'un karşındaysa tombul ve güzel, Alman tipli bir kız dikilmiş. "Bu gece yatacak mısın benimle?"

diye soruyordu; bacakları ayırık, elleri belinde. Hegglund bu çağrı tarzından pek hoşlanmamış olsa gerek ki hiç istifini bozmadan, hayır, gibilerden başını salladı. Kız da bu kez Kinsella'nın karşısına geçti.

Clyde böyle şaşkın şaşkın bakınıp dururken iyice alımlı bir sarışın yanına bir sandalye çekip oturarak, "Dans etmez misin?" diye sordu. Yirmi dört yaşından aşağı değilse de Clyde'ın gözüne daha küçük göründü.

Clyde, utanarak, hayır, der gibi başını salladı.

"Ben öğreteyim mi sana?"

"Yok, burada olmaz."

"Çok kolaydır; hadi gel!" Sonra gencin yerinden kalkmadığını görünce, "Öyleyse bir şey içer misin?" diye sordu.

Clyde "İçerim," dedi ve kız şimdi garsonluk eden siyahi kızı çağırdı hemen.

Kısa bir süre sonra önlerindeki masada bir şişe viskiyle soda bitivermişti. Bunu gören Clyde öylesine şaştı ve ürktü ki dili tutulur gibi oldu. Cebinde kırk doları vardı; buradaki içkilerin de ikişer dolardan aşağı olmadığını arkadaşlarından işitmişti. Hele hele bakın! Böyle bir yerde, böyle bir kadına, bu fiyattan içki ısmarlamak! Evde anasıyla babası, kardeşleri yakalarının iki ucunu bir araya getiremez durumdayken! Gene de peş peşe birkaç içki ısmarlamaktan ve paralarını ödemekten geri kalmadı. Boş bulunup tam bir içki alemine sürüklendiğini, yok yere bir sürü para harca-

diğını düşünüyordu; düşünüyordu ya, madem gelmişti bir kez, gerekeni yapmak zorundaydı.

Hem zaten şimdi bakıyordu da kız gerçekten güzeldi. Çini mavisi bir kadife gece elbisesiyle aynı renkte çorap giymişti. Kulaklarında mavi küpeler vardı ve boynuyla omuzları, kolları sımsıkı etliydi. Clyde'ın içini en gıcıklayan şey göğsünün iyiden iyiye açık olmasıydı; insan o yana bakmaya bile cesaret edemiyordu! Bir de kızın yanaklarıyla dudaklarının boyalı oluşu vardı. Gelgelelim hiç de atak ve yırtık bir hali yoktu. Tersine iyi bir insana benziyor ve Clyde'ın o derin, dokunaklı, tedirgin gözlerinin içine bakışından onunla oldukça ilgilendiği anlaşıyordu. "Sen de Hotel Green-Davidson'da çalışıyorsun, değil mi?"

"Evet," dedi Clyde. "Nerden bildiniz?"

"Oscar Heggund'u tanırım da. Arada bir uğrar buraya. Ama sen ilk kez geliyorsun."

Clyde, "Evet," dedi, gene de kendi içinde, kendisiyle ilgili bir soru işareti sivrildi: Bu kız onun ilk gelişi olduğunu nerden biliyordu?

"Otele gireli çok olmadı galiba, değil mi?"

Clyde biraz sinirlenerek, "Hayır," dedi. "Ne olmuş yani?" Kendi de bilmeden kaşları çatılmış, alnı kırışmıştı.

Kız, "Hiiç," diye karşılık verdi. "Yalnız sen ötekilere hiç benzemiyorsun da. Bambaşkasın sen!" Dudakları karşısındakini yumuşatmak istercesine, bir tuhaf gülümseyişle

büküldü. Clyde bu gülümseyişi ve ardındaki anlamı nasıl yorumlayacağını bilemedi. Masanın üstünden bir bardak alıp yudumlayarak, ciddi ciddi, biraz çıkışırçasına, "Nasıl bambaşka?" diye sordu.

Kız onun sorusunu hiç duymazdan gelerek, "Seninle bir konuda bahse tutuşabilirim," dedi. "Benim gibi kızlardan pek hoşlanmıyorsun, değil mi?"

"Yoo, hoşlanıyorum işte."

"Hiç de hoşlanmıyorsun işte! Ben anlarım. Gene de seni sevdim. Ötekilere benzemiyorsun sen. Daha görgülü-sün sanki. Benim gözümünden kaçmaz. Ötekilerden değilsin sen."

İyice koltukları kabarmış olan Clyde, "Vallahi orasını bilemem," diye mırıldandı. Bu kız pek de öyle sandığı kadar kötü değildi galiba. Öbürlerinden daha akıllı, biraz daha kibar gibiydi. Öbürleri gibi yırtıklık etmemiştii.

Şimdi arkadaşlarının hemen hepsi, kucaklarında birer kız, önlerinde birer viski şişesi, koltuk ve divanlara kurulmuşlardı. Kinsella Clyde'dan yana bir göz atarak, "Viski içene de bakın!" diye bağırıdı.

Clyde yanındaki kızın kollarıyla boynuna, iyice açık duran göğsüne bakıyordu. Kız, "Benden korkma sakın," diye ekledi. "Ben de bu işe atılabı çok olmadı. Talihim kötü git-mese buralara düşecek kız değildim ben. Evime, baba ocağına dönmeye can atıyorum ya, artık beni istemezler ki!"

Tasalı gözlerle yere bakıyor ve içinden, "Ne de gözü açılmamış bir avanak!" diye geçiriyordu. "Öylesine toy; dünyadan haberi yok." Sonra onun cebinden çıkardığı paraları düşünüyordu; az para değildi bu. Hem de gerçekten yakışıklıydı bu çocuk. Güzel ya da atlet yapılı olmayabilirdi ama hoştu, çekiciydi.

Clyde'in aklına da Esta gelmişti birden. Esta acaba nelerdeydi şimdi? Başına neler gelmişti, kim bilir? Kim bilir ne gibi bir kötülüğe uğramıştı? Bu kızın da başından Esta'nunki gibi bir serüven geçmiş olmasın? Clyde, içi acımayla dolarak, "Vah zavallıcığım!" dercesine kıza baktı. Gene de şu anda ağzını açıp konuşmayı göze alamıyordu.

"Siz erkekler bu gibi yerlerdeki kızlara hep kötü gözle bakarsınız. Bilirim ben sizi. Oysa biz sizin sandığınız kadar kötü değilizdir."

Clyde'in alnı gene kırıştı, sonra açıldı. Belki de sandığı kadar kötü değildi bu kız. Adi bir kız, bir günah kadını olduğu sugötürmezdi ya, ama güzeldi. Hatta, Clyde arada bir çevresine bakındıkça öteki kızlardan hiçbirini bu kız kadar güzel bulmuyordu. O da Clyde'ı öteki çocuklardan daha ince, daha görgülü bulmuştu!

Biraz sonra kız onun bardağını doldurup karşılıklı içmeye kışkırttı. Bu sırada, içeri bir grup genç daha girmiş ve gerideki gizemli kapıdan başka kızlar çıkarak onları karşılamışlardı. Clyde şimdi Heggglund'la Ratterer'in, Kinsella ile Higby'nin o ağır perdelerin ardındaki merdiven yönünde gözden kaybolduklarını gördü. İçeriye yeni müşteriler

girince yanındaki kız onu, daha loş olan arka odaya, bir divanın üstüne götürdü.

Burada iyice yaklaştı ona; ellerini okşamaya koyuldu ve sonunda kolunu onun kolundan geçirip iyice sokularak, ikinci kattaki odaların çok güzel döşenmiş olduğunu söyledi ve bunları görmek isteyip istemediğini sordu.

Clyde baktı ki yapayalnız kalmış, arkadaşlarının biri bile ortada yok! Bu kız da ona öyle candan, öyle sıcacık sokulmuştu ki Clyde o perdeli merdivenden yukarı çıkmalarına ve pembeli mavili döşenmiş ufak bir odaya girmelerine hiç ses çıkarmadı. Bir yandan da içinden, bu yaptığının bir rezalet hem de tehlikeli bir iş olduğunu, kendini felakete sürükleyebileceğini düşünmekten geri kalmıyordu. Öyle ya, korkunç bir hastalığa yakalanabilirdi. Bu kız ondan, cebindekinden daha çok para isteyebilirdi. Clyde korkuyordu ondan, kendi kendinden, her şeyden korkuyordu aslında, bir sürü korku ve kaygıyla dili bağlanmış, eli ayağı titrer gibiydi.

Gene de girdi odaya ve kapı onun ardından kapandı. Kapı kapanır kapanmaz yanındaki ince ve yuvarlak çizgili Venüs onu kendine doğru çekti; sonra, ikisini de tepeden tırnağa yansıtan boy aynasının önünde soyunmaya başladı.

XI

u serüven Clyde'ın üzerinde, böyle bir dünyanın bu denli yenisi ve acemisi olduğundan beklenen etkiyi bıraktı. Kendisini en sonunda o yere sürüklemiş ve teslim olmasını sağlamış olan derin meraka ve isteğe karşın, yıllardır kanına işleyen ahlak ilkeleri ve kişiliğindeki hırçın, ince beğenili yön yüzünden, başından geçenlere utanç verici bir günah gözüyle bakmaktan kendini alamıyordu. Gene de o gecenin anısında insanı saran, hatta zevkli bir şey vardı.

Sonra Clyde kendi kendine, artık cebinde bol parası olduğuna göre dilediğini yapabilecek durumda olduğunu da düşünüyordu. Canı istemezse o yere gitmek zorunda değildi. Belki... belki daha kibar başka yerler bulabilirdi. Belirli bir yerde, tek bir kız bellemek daha işine gelirdi onun: Siberling'le Doyle'un yanında gördüğü kızlar gibi bir kız. İşte böyle, Clyde bu yeni zevki ilk tattığı yeri değilse bile zevkin kendini hemencecik benimsemişti. Madem ki Doyle gibi o da kadına para harcayacak durumdaydı, yalnızca kendinin olacak bir kız bulmalıydı: Özgür, şehvete tapan bir kız. Clyde artık bu isteğini yerine getirebilmek için sa-

bırsızlanıyordu. Öte yandan hem Heggglund hem de Ratterer, Clyde'ın gizliden gizliye kendilerine tepeden baktığını sezmelerine karşın (ya da belki asıl bu yüzden) ona yakınlık gösteriyor ve onunla arkadaşlığı ilerletmek istiyorlardı. O ilk serüven gecesinden az sonra Ratterer Clyde'ı evine çağırdı ve Clyde burada kendi bildiğinden bambaşka bir dünyayla karşılaştı.

Griffiths'lerin evinde esen hava ağır ve kapanıktı; Ratterer'in evindeyse durum bunun hemen hemen tam tersi! Ratterer'in annesiyle kız kardeşi düşük ahlaklı ve dinsiz olmamakla birlikte dünyaya büyük bir hoşgörüyü ya da bir ahlakçının diyeceği gibi aşırı bir serbestlikle bakıyorlardı. Ratterer ve kendinden iki yaş küçük olan kız kardeşi Louise, hiçbir zaman sıkı bir ahlak ve din terbiyesi görmemiş olduklarından dünyayı pek umursamaksızın beğendiklerini yapıyorlardı. Ne var ki Louise kendini rastgele bir erkeğe harcatmayacak kadar zeki ve kişilik sahibiydi.

Clyde bu biraz ilkel yaşam ve özgürlük tablosunu pek gözü tutmamakla birlikte gene de çekici buluyordu. Hiç değilse bu gibi insanların arasında şimdiye dek hiç bilmediği bir rahatlık ve serbestliğin tadına varmıştı. Hele kendi yaşıtı olan kızlarca beğenilip beğenilmemek konusunu hoşnutluk verici bir çözüme bağlamış, daha doğrusu bu yükü üstünden atmış sayılırdı. Çünkü bu zamana kadar, şehvet tapınağına arkadaşlarının kılavuzluğuyla yaptığı o ilk ziyarete karşın, kızlara kendini beğendirebileceğine hiç inanmıyordu. Bir kızı uzaktan görse hemen kendi ka-

buğuna çekiliyor, soğuk terler dökerek titremeye başlıyor ve rahatça konuşup dil dökme yeteneğini yitiriveriyordu. Gelgelelim şimdi Ratterer'lere gidip geldikçe bu utangaçlık ve ürkekliğinden kurtulmaya fırsat bulmuştu.

Burası iki kardeşin, kendileriyle aşağı yukarı eş dünya görüşünde olan arkadaşlarının bir toplanma merkeziydi. Gençler burada açıktan açığa dans ediyor, iskambil oynuyor, flört ediyorlardı. Daha doğrusu Clyde o zamana kadar herhangi bir annenin ahlak yönünden Bayan Ratterer kadar gevşek ve umursamaz olabileceğini düşünmemişti.

Çok geçmeden kendisi de bu gençler grubuna katıldı. Bir bakımdan, konuştukları dilin kabalığı ve düşünceleri yüzünden hor görüyordu onları. Bir başka bakımdan da serbestlikleri ve yaşama sevinçleri yüzünden onlara bağlanıyordu. Çünkü bu sayede, eğer gözü keserse, ömründe ilk kez bir sevgilisi olacaktı. Clyde bu yönde bir girişimde bulunmakta gecikmedi. Daha doğrusu bu iş onun Ratterer'lere daha ilk gidişinde başladı.

Louise Ratterer bir manifaturacıda çalışıyor ve akşam üzeri eve biraz geç kalıyordu. O akşam daha Louise dönmenden iki kız arkadaşı ona bir şey sormaya geldiler. Clyde'la Ratterer'i görünce orda kalıp Louise'i beklemeye karar verdiler. Clyde'la sırtındaki yeni ve şık giysileri kızların gözü tutmuştu.

Kızlarla bir arada bulunmaya hem susamış olan hem de onlardan utanan çocuk içine kapanık ve çekingen duruyor,

onlar da bunu onun kendini beğenmişliğine veriyorlardı. Bu da büsbütün ilgilerini çekiyordu. Böylece ikisi de Clyde'a ne kadar çekici olduklarını göstermeye karar verdiler ve onun başını döndürmeye giriştiler. Bir tanesinin bunu başarması uzun sürmedi. Hortense Briggs adındaki bu kız da Louise gibi, kentin büyük mağazalarından birinde çalışan basit bir tezgâhtar kızdan başka bir şey değildi ya, esmer güzeliydi ve güzelliğinin de bilincindeydi.

Gene de Clyde onun enikonu basit ve kaba olduğunu, düşlerinde yaşattığı kızdan çok uzakta kaldığını daha ilk baştan biliyordu.

Hortense içeri girer girmez yemek odasındaki ateşsiz şöminenin üzerindeki aynada hayran hayran kendini seyrederek saçını başını düzeltmeye başlamıştı.

Arkadaşı Greta Miller, "Umarım Louise gelmeden bizi kapı dışarı etmezsiniz," dedi. "Korkmayın, buraya yemek yemeye gelmedik. Biz sizi sofradan çoktan kalkmış olursunuz sanıyorduk."

Ratterer, "Bu zırvaları da nereden çıkarıyorsunuz, kuzum?" diye dudak büktü. "Sizi kapı dışarı eden varmış gibi! Oturun, gramofon çalın; ya da tatlı canınız ne isterse onu yapın. Yemek hazırlanıyor. Louise de nerdeyse gelir."

Sonra Clyde'ı kızlara tanıttı ve gene gazetesinin başına döndü. Kızların güzelliğiyle çalımlarını gören Clyde, küçücük bir kayıkla tek başına, açık denizlerde kalmış gibi oldu.

Greta Miller, "Aman, yemekten söz etmeyin bana!" diye bağırdı. Clyde'ı açıktan açığa gözden geçiriyordu: Avlanmaya değer mi değmez mi diye. Sonunda degeceğine karar vermişti. "Biz bu gece daha bir sürü pasta, dondurma, sandviç filan yiyeceğiz. Tom, haberin var mı, Kittie Keane yaş günü partisi veriyor da. Siz de geliyorsunuz değil mi?"

Ratterer istifini bozmadan, "Niyetim yoktu," diye karşılık verdi. "Clyde'la ben yemekten sonra tiyatroya filan gidelim, diyorduk."

Hortense Briggs dikkati Greta'dan kendi üzerine çekmek için, "Ay, ne aptalsınız!" diye lafa karıştı. Hâlâ ayna önündeydi ya şimdi tatlı bir gülümseyişle döndü ve özellikle Clyde'a doğru baktı çünkü Greta'nın ona göz koymuş olmasından kuşkulanıyordu. "Bizimle gelip dans etmek varken! Ben aptallık derim buna."

Ratterer, "Zaten siz ikiniz, bir de Louise danstan başka şey düşünmezsiniz ki!" dedi. "Ama ben bütün gün oradan oraya koşuşturduğumdan arada bir oturmak istiyorum, doğrusu."

Greta Miller, "Aman, bana oturmaktan söz etme!" diye çalımla gülümsedi. "Bu hafta hemen her gece bir dansa davetliyiz de! Bu kış ne de çok dans edeceğimizi düşündükçe ürkmüyor musun, Hortense? Perşembe geceleri, cuma geceleri, cumartesi, pazar geceleri," diye parmaklarını sayarak, "Aa, korkunç vallahi!" diye ekledi ve Clyde'a dert yanarcasına baktı. "Tom, bil bakalım geçen gece neredeydik! Louise'le Ralph Thorpe, Hortense'le Bert Gettler, ben,

bir de Willie Bassick... Webster Caddesi'nde Pegrain'in oradaydık. Ah görecektin, öyle kalabalıktı ki! Sabahın dördüne kadar dans ettik. Ayaklarım kopacak sandım. Ömrümde hiç böyle yorulduğumu anımsamıyorum!"

Hortense hemen sırayı kaparak, "Aman Tanrım!" diye kollarını yukarı doğru kaldırdı. "Ertesi sabah dünyada işe gidemeyeceğim gibi geldi. Dükkânda da müşterileri hayal meyal görebiliyordum. Annem de bir tutturdu! Hâlâ çenesi kapanmış değil. Hafta sonlarına pek sesini çıkarmıyor ya, öbür geceler, ertesi sabah yedide kalkmak zorunda olduğumdan öyle dırdır ediyor ki!"

Tam o sırada elinde koca bir tabak patates ve ekmekle içeriye giren Bayan Ratterer, "Yerden göğe kadar da haklı," dedi. "Biraz dinlenmezseniz hasta olacaksınız. Louise'e de söylüyorum, uykuna dikkat etmezsen hem işinden atılacaksın hem de hastalanacaksın diye ama onun da Tom'un da bir kulağından girip öbür kulağından çıkıyor."

Tom Ratterer yalnızca, "Aman anne, bizim meslektekiler de akşamleyin erken erken yatacak değiller ya!" dedi.

Hortense de, "Ay, ben de bir gece evde kalacak olsam ölürüm," diye ekledi. "İnsan bütün gün çalışınca geceleri biraz eğlenmek istiyor, doğrusu."

Ne rahat bir ev, diye düşündü Clyde. Ne geniş meşrepli insanlar, kimsenin kimseye karıştığı yok! Ya şu kızların neşeli, kışkırtıcı davranışları! O ufak, şehvetli ağzı, o parlak, sert bakışlı gözleriyle Hortense Briggs ne güzel bir kızdı! Kendisinin de öyle bir sevgilisi olsa!

Greta Miller apkın apkın, "Haftada iki gece erkenden yatsam bana yeter de artar bile!" dedi. "Babam beni deli yerine koyuyor ama bundan fazla uyku bana zarar verir."

Sonra şuh bir kahkaha attı. Clyde onun konuşmasını basit ve kaba bulmakla birlikte bayıldı. İşte gençlik, neşe, özgürlük ve yaşama sevinci buydu!

Tam o sırada kapı açıldı ve Louise Ratterer içeri girdi. Kırmızı astarlı pelerin giymiş, yumuşak, mavi fötr şapkasını gözlerinin üstüne indirmiş, ufak tefek, derli toplu, yaşam dolu bir genç kız; arkadaşları kadar güzel ve onlardan çok daha kıvraktı.

"Aa, kimler gelmiş!" diye bağırdı. "Siz benden önce davrandınız demek! Bu akşam benim hesap defterinde bir karışıklık oldu da muhasebeye kadar çıkmam gerekti. Oysa suç bende değildi. Yazımı okuyamamışlar da!" Sonra birden Clyde'ı seçerek, "Aa, ben sizin kim olduğunuzu vallahi biliyorum," dedi. "Bay Griffiths! Tom hep sizi anlatıyor. Daha önce neden getirmedi, bilmem."

İyice koltukları kabarmış olan Clyde da ağzında bir yanıt geveledi.

İki konuk kız aslında hiç gerekli olmayan ısrarcı çağrılarının sonunda yemeye kalmaya karar verdiler. Clyde şimdi iyice heyecanlanmış, sinirleri gergin, göze girmeye, buradakilerce bir dost olarak benimsenmeye can atıyordu. Karşısındaki üç kız da onu yakışıklı bulduklarından yüzüne gülüyorlardı. Öyle ki Clyde ömründe ilk kez kızların arasında rahat etti ve dili çözöldü.

Greta Miller gülerek Louise'e doğru döndü:

"Biz de sözüm ona sana çok tığınma demeye geldiydik; kendimiz gene sofraya başına oturduk. Oysa Kittie'lerde bir sürü börek, çörek, pasta filan olacak."

Hortense, "Aman Tanrım, bütün bunların üstüne bir de dans edeceğiz ha!" diye lafa karıştı. "Tanrı yardımcımız olsun, vallahi!"

Ağzının o kendine özgü sevimliliği ve dudaklarını bükererek gülümseyişi karşısında Clyde zevk ve hayranlıkla kendinden geçmişti. Ne tatlı şeydi bu kız, bambaşka bir şey! Clyde öyle bir yutkundu ki içtiği kahve genzine kaçarak boğulur gibi oldu. İçi neşeye kuş gibi hafif güldü.

Hortense ona doğru dönerek, "Bakın, neler ettim zavalıya!" dedi.

Clyde birden içinin atılmalıyla dolduğunu, aklının bilip dilinin çözöldüğünü sezerek, "Bana ettikleriniz bu kadarla kalsa!" diye güldü. Bu kızın karşısında birazcık bönleşse de aslan kesilmişti sanki. "Hey, çevremde bunca güzel yüz görmekten başım döndü galiba!" diye ekledi.

Ratterer, "Kardeşim, sen de içinden geçenleri böyle pat diye ortaya vurmasana!" diye dostça uyarıda bulundu. "Yoksa bu kızlardan paçanı kurtaramazsın; sana asıldıkça asılırlar artık. İşin başında sıkı durman gerek."

Gerçekten de Louise, ağabeyini hiç umursamadığını göstermek istercesine, "Dans edersiniz, değil mi, Bay Griffiths?" diye sordu.

Clyde üstünde dolaştığı bulutlardan bu soruyla yere düşerek, "Yok, dans etmem," diye yanıtladı. Sonra önce Hortense'e, sonra Greta'ya, sonra da Louise'e bakarak neredeyse yalvarırcasına, "Ama dans bilmediğime şimdi çok pişmanım," diye ekledi.

Ötekiler Clyde'ın gözünün onda olduğunu bilmezden geldiler ama Hortense zafer kıvancıyla ürperdi. Clyde'a pek bayılmış değildi; gene de iki kız arkadaşına karşı böyle kolay ve belirli bir üstünlük kazanmak da yabana atılmazdı yani.

"Doğrusu yazık!" dedi. Onun kendine göz koyduğunu öğrenmişti ya, biraz umursamazlıkla ve tepeden bakarak konuşuyordu şimdi. "Dans etseydiniz siz de bizimle gelirdiniz."

Clyde'ın dünyası o saat başına yıkıldı ve bu da olduğu gibi yüzüne vurdu. Dans edemiyor diye bu kız onu, onun bütün istek ve düşlerini böyle bir kalemde silip geçsin! Bütün suç kendi evindeki o Tanrı'nın cezası aile göreneğindediydi! Dans bilmemesini herkes ne ahmaklık sayıyordu! Louise'in de dudak büker gibi bir bakışı vardı. Yalnız Greta Miller onun imdadına koştu:

"Canım, atla deve değil ya dans öğrenmek! Yemekten sonra isterseniz bir dakikada öğretirim size. Birkaç adım öğrenseniz yeter. Sonra isterseniz gelmezsiniz."

Clyde gönül borcu duydu ona ve bunu söyledi de. Dans etmesini ilk fırsatta öğrenmeye kararlıydı; burda ya da

başka yerde. Bundan önce bir dans okuluna gitmediği için kendini kınıyordu. Ama onu en çok üzen şey, kendisinin hayranlığını ortaya vurmasına karşılık Hortense'in gösterdiği ilgisizlikti. Belki de hani şu geçen gece dans etmeye gittiği Bert Gettler yüzünden Clyde'a ilgi gösteremiyordu. Tüh anasını..!

Ne var ki yemekten kalkılır kalkılmaz, ötekiler daha konuşurlarken, gramofona dans plağı koyup ellerini uzatarak ona doğru gelen Hortense oldu. Rakibi Greta'nın oyununa gelmeye hiç niyeti yoktu. Böylece delikanlıyı ellerinden tutarak ortaya çekti. Bir yandan da, pek utangaç, diye aklından geçiriyordu. Onun sağ kolunu kendi beline doladı, sol elini avucunun içine alıp omzuna bastırdı ve dansın ana adımlarını öğretmeye koyuldu. Kızın davranışındaki değişikliği iyiye yoran Clyde öylesine heves ve şükran doluydu ki bu aşırı, hatta biraz gülünç kaçıyordu. Hortense pek sevmemişti onu; pek toy, çoluk çocuk bulmuştu. Gene de bir çekiciliği vardı; insanın içinden ona yardım etmek geliyordu. Çok geçmeden Clyde rahatça dans etmeye başladı. Sonra Greta ve Louise'le olmak istiyordu. Sonunda Kittie'nin yaş günü partisine gidebilecek ustalığa eriştiği ilan edildi.

Hortense'le birlikte olmak, gene dans edebilmek düşüncesi kafasını öylesine sarmıştı ki kızları almaya (içlerinde Bert Gettler de bulunan) üç genç geldiği ve Ratterer'le kendisi önceden tiyatroya gitmeye karar vermiş oldukları halde, Clyde, partiye gitmeyi tercih edeceğini açıkça or-

taya vurduğundan, Ratterer sonunda tiyatrodan vazgeçmek zorunda kaldı. Az sonra yola koyuldular. Clyde, Bert Gettler'in damı olan Hortense'in yanında yürüyemediğine sıkılmakla birlikte Louise ve Greta'ya karşı kibar davranmaktan geri kalmıyor ve onlardan da ilgi ve yakınlık gördükçe rahatlıyordu.

Onun bu tutkusunu anlamış olan Tom Ratterer bir ara baş başa kaldıklarında, "Bana bak, sakın bu kıza tutulayım demeyesin ha!" dedi. "Benim bildiğim, o kız sağlam ayakkabı değildir. Şu Gettler denilen çocukla konuştuğu gibi başkalarıyla da konuşuyor. Seni kızıştırdığıyla kalır; sonunda hiçbir şey vermez, valla."

Gel gör ki Clyde'ın yolundan dönmeye niyeti yoktu. Bir gülümseyişteki büyü, gençlik ve hareketin çekiciliği, olduğu gibi başına vurmuştu, kızıdan bir gülüş ya da bakış koparmak, bir kerecik elini tutabilmek uğruna dünyaları verir, her şeye katlanabilirdi. Hem de karşısında, çevresindeki gençlerden kendi ihtiyaçları ve keyfi için yararlanmayı uygun bulan, pervaneler kadar beyinsiz bir kız olduğu halde!

Parti parti dedikleri, çiftleşme çağındaki gençlerin kaynayan kanlarındaki coşkunluğun dışarı vurmasından başka bir şey değildi; Kitty Keane'in eviyse çıplak kış ağaçlarının altında uzanan yoksul bir sokakta, yoksul bir evdi. Gelgelelim güzel bir yüzün yüreğinde yakmış olduğu alev Clyde'ın gözünde her şeye bir masalın rengini, biçimini,

neşesini veriyordu. Ve yeni arkadaşlarının yanı sıra o da bu neşeli masal dünyasının bir parçası olup çıkıyordu.

Bu çeşit genç kız ve erkekleri tanımak mutluluğuna ya da mutsuzluğuna erişmek ona bu gece kısmet oluyordu. Şu kızların, hiç oralı olmadan delikanlılarla sarmaş dolaş olup dans etmeleri neydi böyle! Sonra çocuklardan birçoğu ceplerinde taşıdıkları viski şişelerinden hem kendileri içiyor hem de kız erkek ayırt etmeden çevredekilere de veriyorlardı.

Neşeleri böyle büsbütün arttığından gitgide daha içli dışlı olmaya, öpüşüp koklaşmaya başlıyorlardı. Kızlarla erkeklerin kapı arkalarında sarılışları, kuytu köşelerde kucak kucağa oturmaları ya da bir kanepeye uzanıp fısıldaşmaları olağan sayılır gibiydi. Gerçi Clyde, Hortense'in hiç kimseyle kucaklaştığını görmedi; gene de kızın çeşitli gençlerin dizlerine oturmaktan ya da kapı arkalarında fısıldaşmaktan hiç çekinmediği ortadaydı. Ve bunu gördükçe Clyde hem cesareti kırılıp hem kafası kızarak onunla artık bir ilgisi kalmadığını, kalamayacağını, onun pek adi, pek bayağı, pek bencil olduğunu düşünüyordu.

Öte yandan da uzatılan çeşitli içkilerden (ötekilerin yanında toy kalmamak için) yudumlamış olduğu için üzerine, onda her zaman rastlanmayan bir ataklık ve sözü peklik gelmişti. Bu yüzden yarı yalvarıp yarı çıkışarak Hortense'i davranışının aşırı serbestliği yüzünden kınamayı göze aldı.

"Amma hercaisin ha! Önüne gelenle fingirdiyorsun, değil mi?"

Saatin birinde, bir gencin pek de akordu olmayan bir piyanoda çaldığı müzikle dans ediyorlardı. Hortense hem dost hem oynak bir davranışla Clyde'a yeni bir dans adımı öğretmeye çalışıyordu; gözlerinde alaylı baygın bir bakış vardı. "Ne demek istiyorsun, hercai? Anlamıyorum."

Clyde biraz huysuz, gene de gerçek duygularını yalın bir gülümseyişle gizlemeye yeltenerek, "Yaa, anlamıyorsun demek?" diye mırıldandı. "Bana anlattılar seni. Her önüne gelenle fingirdermişsin sen."

Kız iyice sinirlenerek, "Yaa öyle miymiş?" dedi. "Peki ama, bak işte seninle fingiriyor muyum yani?"

Clyde gene yarı yalvarır yarı azarlarcasına, "Hemen parlamasına!" dedi. Çok ileri gitmiş, onu temelli elinden kaçırmış olmaktan korkuyordu. "Kötü bir şey demek istemedim ki. Bu çocuklardan çoğuna yüz verdiğini yadsıyamazsın. Onlar da sana bayılıyorlar sanki."

"Kim bilir; bayılıyorlar olsa gerek. Buna da engel olamam ya!"

Clyde içinin bütün ateşiyle, "Sana yalnızca şunu söyleyeyim: Ben sana onların hepsinden daha çok para harcayabilirim!" diye böbürlendi. "Para var bende."

Cebinde tatlı bir kabarıklık yapan elli beş dolarlık kâğıt para tomarını düşünüyordu.

Genç kız, "Valla ben orasını bilemem!" diye söylendi. Bu, deyim yerindeyse, peşin para önerisi onu hayli sarmıştı. Aynı zamanda hemen her karşısına çıkan delikanlının

böyle aklını başından aldığını görmek de pek hoşuna gidiyordu. Aslında kendini iyice beğenmiş, kuş beyinli, aptalca bir kızdı bu Hortense; nerde ayna görse hemen bakıp kendi gözlerini, saçını, boynunu, ellerini, yapısını beğenerek süzüyor ve kendi kendine, göz kamaştıran gülümseyişlerle prova ediyordu.

Clyde da ne kadar toy olursa olsun doğrusu bir hayli yakışıklıydı. Hortense böyle gözü açılmadık çocuklarla gönlünü eğlendirmeye bayılırdı. Bu çocuğun giyimi yerindeydi ve kendi dediği gibi bol parası olduğu da sugötürmezdi. Oysa Hortense'in en çok beğendiği gençlerin beş parası yoktu.

Genç kız başını arkaya doğru atıp kirpiklerini kırıştırdı ve en çapkın gülümseyişini takınarak, "Bana para harcamaya can atan kimler, kimler var!" dedi.

Clyde'in yüzü kararıverdi. Kızın başındaki büyü dayanılır gibi değildi. Gencin alnı dürüldü, gene açıldı. Gözleri apaçık bir şehvetle tutuştu, için için. Ailesinin yoksulluğuna karşı duyduğu eski öfke yeniden depreşti. Öyle ya ondan daha paralılar da vardı. Böbürlenerek kendini gülünç düşürdükçe bu kız da alaya alıyordu.

Bir an sonra Clyde, süngüsü düşük, "Öyledir elbet," dedi. "Gelgelelim hiçbirisi benim gibi isteyemez seni."

Bu sözlerdeki hesapsız pohpohlama genç kızın iyiden iyiye koltuklarını kabarttı. Doğrusu hiç de yabana atılmazdı bu çocuk.

“Bana bak, ben her gittiğim yerde buradaki gibi serbest davranmam. Buradakilerin hepsi arkadaşdır da ondan. Burada olup bitenlere bakma sen.”

Ustaca yalan söylüyordu ya, ne de olsa avutucuydu bu. Clyde hem içi yanarak hem de sevinçten uçarak, “İnan bana, sana varımı yoğumu veririm; tek sen bana iyi davran,” diye yalvardı. “Senin için deli oluyorum. Bir tanesin sen. Yarın gece ya da pazar gecesi benimle yemeğe gelsene. Sonra da tiyatroya gideriz. Bunlar benim izinli olduğum geceler. Başka zamanlarda hep çalışıyorum.”

Kız duraksadı önce. Çünkü bu ilişkiyi sürdürmek isteyip istemediğini hâlâ tam olarak bilemiyordu. Hepsi çevresinde pervane gibi dönen birçok kıskanç delikanlı bir yana, Bert Gettler vardı ortada. Bu çocuksa daha şimdiden aşırı derecede vurulmuştu; sonra sonra başına dert olabilirdi. Öte yandan genç kız yaradılıştan oynak olduğu için Clyde’ı kaçırmaya da gönlü razı olmuyordu. Ya Clyde bu kez Greta’nın ya da Louise’in eline düşerse?

Bu yüzden sonunda Hortense ertesi salı akşamı Clyde’la buluşacağına söz verdi. Bu gece onunla birlikte gelemezdi çünkü kavalyesi Bay Gettler’di. Ama gelecek salıya, saat altı buçukta, otelin yanında... Clyde da önce Frissel’de yemek yiyeceklerinin sonra da iki sokak ötedeki Libby Tiyatrosu’nda oynayan “Korsan” adlı müzikale gideceklerinin sözünü verdi.

XII

imdi... kimisine pek sudan görünebilir ya Clyde'a göre son derece önemliydi bu ilişki. Şimdiye kadar böyle çekici bir kız görmemiş, böyle bir kızın ona bakabileceğini hiç düşünmemişti. Oysa işte şimdi bu kız vardı. Evet, gerçi oynak bir şeydi; kimseye karşı ciddi değildi, Clyde onun önceleri tam olarak kendine bağlanmasını umamazdı ama kim bilir? Gün doğmadan neler doğar!

Gerçekten de ertesi salı Hortense söz verdiği gibi otelin yanına geldi. Clyde öylesine heyecanlı, sevinçli ve kendinden geçmişti ki duygularıyla düşüncelerinin karmakarışıklığını bir türlü doğru dürüst bir düzene sokamıyordu. Hortense'e layık olduğunu belirtmek amacıyla nerdeyse "egzotik" denilebilecek kadar süslenip püslenmişti; saçlar briyantınli, papyon kravat, boynunda yeni bir ipek atkı, bu buluşmanın şerefine aldığı pabuçların parlak kahverengini ortaya çıkarsın diye giyilmiş ipek çoraplar.

Gene de bütün bunların Hortense'i etkileyip etkilemediğini anlayamadı. Ne de olsa, bu kızı ilgilendiren kendi görüşüydü, yanındakinin değil. Hem de her zaman oynadığı oyunu oynayarak delikanlıyı hemen hemen saat yedi-

ye dek bekletmiş, bu da oncağızın içini iyiden iyiye karartmıştı. Ya bu arada kız ondan hoşlanmadığına, onu bir daha görmek istemediğine karar vermişse? Ee, ne yapalım, öyleyse Clyde da peşini bırakırdı onun. Ne var ki bu onun bütün giyimine kuşamına, cebindeki paraya karşın Hortense gibi güzel kızlara kendini beğendiremeyeceğini gösterirdi. Clyde da taş çatlasa, güzel olmayan bir kızla gezmeyecekti. Öteki çocuklar gezdikleri kızların güzel olup olmayışına pek bakmaz gibiydiler ama Clyde'ın bu konuda gözü yükseklerdeydi. Çekici olmayan bir kızla yetinmek düşüncesi midesini bulandırıyordu.

Gel gör ki işte şu anda, karanlık sokak köşesinde yapa-yalnız bekliyordu. Çevresi ışıklarla, dört bir yanda acele acele geçip giden insanlarla doluydu. Hepsinin yüzü umut dolu, hepsi sevinçle bir yere gidiyordu sanki. Yalnızca kendisi umutları suya düşerek dönüp yürümek, tek başına yemek yiyip tiyatroya tek başına gitmek zorunda kalacaktı... Delikanlı tam umudunu iyiden iyiye kesmişti ki biraz ötede, kalabalığın arasında Hortense'i gördü. Genç kız, kol kapaklarıyla yakası kıvılcı kahverengiden şık bir siyah kadife ceket ve aynı kumaştan kırmızı deri tokalı, yuvarlak, büzgülü bir bere giymişti. Yanaklarıyla dudakları da hafif boyalıydı ve gözleri parlıyordu. Her zamanki gibi, kendine iyice güvenenlerin havasıyla, "A, merhaba; geç kaldım, değil mi?" dedi. "Valla elimde değildi. Çünkü başka bir arkadaşla randevum vardı da... görsen şeker gibi çocuktur. İkinize birden söz verdiğim, tam saat altıda geldi aklıma.

O zaman ayvayı yedim. Tam sana telefon açıp buluşmamızı başka bir geceye bırakacaktım ya, saat altıdan sonra seni otelde bulamayacağımı akıl ettim. Charlie ise saat altı buçuğa kadar yerinde bulunur; daha sonraya kaldığı bile olur. Şurada, Orphia'nın yanındaki sigaracıda çalışıyor. Bugün o da beni yemeğe götürecekti, sonra da tiyatroya. Her neyse, sonunda ona telefon açtım. Hiç hoşnut kalmadı durumdan. Ne yapalım, başka gece çıkarız, dedim. Ee, sevinmedin mi? Charlie gibi yakışıklı bir çocuğu senin uğruna atlattım işte!"

Charlie'nin sözü geçince Clyde'in gözlerinde beliren tedirgin, kıskanç, gene de ürkütücü bakışı görmüştü. Onu kışkırtmak zevk veriyordu içine. Başını şöyle bir savurdu ve adımlarını onun adımlarına uydurarak yürüdü.

Gerçi Charlie'den, "Şeker gibi çocuk," diye söz edilmesi Clyde'in hem gırtlaklarını hem de yüreğini aynı anda sıkıştırmış gibiydi, gene de çocuk kendini zorlayarak, "Gerçekten çok iyisin," dedi. O kim oluyordu bu kadar güzel ve başına buyruk bir kızı tutabilecek? Serinkanlı konuşmaya kendini zorlayarak, "Bu gece pek güzelsin," diye ekledi. Konuşabilmesi kendini de şaşırttı. "Şapkan öyle yakışmış ki bayıldım! Ceketine de."

Kızın gözlerinin içine bakıyordu; gözleri hayranlıkla tutuşmuş, derin bir istekle dopdoluydu. Onu öpmek geliyordu içinden... o güzel ağzını. Gelgelelim henüz onu ağzından ya da başka herhangi bir yerinden öpmeyi göze alamıyordu.

“Peşinden bir sürü insanın koşmasına hiç şaşmıyorum. Öyle güzelsin ki! Biraz çiçek istemez misin? Sana gül alayım.”

Tam o sırada bir çiçekçinin önünden geçiyorlardı. Clyde de kadınların kendilerine böyle şeyler alan erkeklerden hoşlandıklarını Hegglund’dan duymuştu.

Hortense, “İsterim ya,” dedi. “Ya da şu menekşelerden. Ne güzel şeyler. Bu ceketin üzerinde menekşe daha iyi durur, sanırım.”

Clyde’in çiçek almayı akıl edecek kadar yol yordam bilmesi hoşuna gitmişti. Sonra bu çocuk ona öyle tatlı şeyler de söylüyordu ki! Gerçi Hortense onun kız konusunda pek bir şey (belki de hiçbir şey) bilmediğini sanıyordu. Oysa kendisi daha görmüş geçirmiş erkekleri severdi, böyle ha deyince hayran kalmayan, elde etmesi bu kadar kolay olmayan... gene de Clyde’in, şimdiye kadar tanıdığı bütün erkeklerden daha seçkin, daha kibar bir genç olduğunu düşünmekten kendini alamıyordu.

Büyük bir menekşe demetini eline alıp yakasına ilâştirerek, “Bunlar pek tatlı!” dedi. “Bunları istiyorum.”

Clyde parayı öderken o, aynanın önünde kırtarak menekşeleri beğenisine göre yerleştiriyordu. Sonunda demeti kendine en yakışan biçimde taktığına inandığında, “Ben hazırım!” dedi ve gencin koluna girdi.

Onun bu cıvıl cıvıllığı ve türlü çeşit havaları karşısında ağzı bir karış açık kalmış olan Clyde söyleyecek laf bulamı-

yordu. Ama bu yüzden tasalanması gereksizdi çünkü bu kızın dünyadaki başlıca konusu nasılsa kendi kendisiydi.

“Bilsen, geçen hafta öyle hızlı yaşadım ki! Her gece saat üçlere kadar gezmelerdeydim. Pazar gecesi de sabahı ettik desem yeri var...”

Clyde daha çok onun dudaklarının kımıldayışını, gözle-
rindeki ışıltıyla el ve baş hareketlerindeki canlılığı seyrediyor, sözlerine pek kulak asmıyordu.

“Sonra pazartesi sabahı, eve döndüğümde saat dörde yaklaşmıştı. Yedide de yeniden kalkmak zorundaydım. İşte temelli boş vermek geldi içimden; verir miydim de verirdim yani. Yalnız ne de olsa dükkândaki dostlarımla Bay Beck’in hatırı var. Bay Beck bizim bölümün müdürüdür. Bilsen öyle nazımı çeker ki, zavallı adamcağız! Zaten bütün dükkân nazımı çeker ya! Bir gün öğle yemeğinden geç dönecektim. Öteki kızlardan biri benim yerime imza atacaktı. Meğer Bay Beck de girişteymiş o sırada; kızı görmüş. Daha sonra, saat iki filandı, bana dedi ki: Bana bak, Bayan Briggs, dedi. (Hep Bayan Briggs diye çağırır beni; başka türlü çağırmasına izin vermem ki! Neye gerek, sonra asılmaya filan kalkar belki). Böyle başkasına imza attırmak numarası yürümez, vazgeç, dedi. Burası tiyatro sahnesi değil, işyeri, dedi... Kendimi tutamayıp gülmüşüm. Zavallı Bay Beck! Bazen öyle bir tepesi atar ki bizlere! Ama gülsem de ona haddini bildirmekten kendimi alamadım. Zaten bana karşı biraz zayıftır, anlarsın ya; yer yerinden oynasa işten atmaz

beni. Ben de ona dedim ki: Siz bana baksanıza Bay Beck; benimle böyle konuşmaya hakkınız yok, dedim. Herhalde işe her gün geç geliyor değilim; Kansas City’de çalışabileceğim tek yer de burası değil ya, dedim. Eğer kırk yılın başı geç kalınca zılgıtı yiyeceksem işime hemen son verirsiniz olur biter; anladınız mı, dedim. Yaptığını yanına bırakacak değildim elbet! Nitekim seninki hemen yumuşayıverdi. Ben biliyordum zaten. Kızım, ben senin iyiliğin için söylüyorum, dedi. Bir başka zaman belki Bay Tierney görürse gerçekten de kendine başka bir iş aramak durumunda kalırsın da ondan, dedi. Blöf yaptığını o da biliyordu, ben de biliyordum. Gülmekten kendimi alamadım. Bir iki dakika sonra onun da Bay Scott’la baş başa vermiş güldüğünü gördüm... Kim ne derse desin; o dükkâna çekirtmediğim kalmıyor, valla.”

Bu arada, Clyde’ın ağzını açıp tek söz söylemesi gerekmeden Frissel’e gelmişlerdi. Delikanlı ömründe ilk kez böyle bir yere bir kız getirmenin tadını çıkarıyordu. Hortense de kendi kendini öyle beğeniyor, kendine öylesine yüksek bir değer biçiyordu ki çocuğa, ancak şu dakikada, onun yanında olduğu için yaşamaya başlamış gibi geliyordu. Onun, kavalyesinin kesesini hiç hesaba katmadan canını istediği şeyleri ismarlayışını gördükçe gözünün ucuyla yüzünü, vücudunu süzüyordu; insanın aklına kollarının inceliğiyle yuvarlaklığını getiren elleri, göğsünün iyice belirli olan kabarıklığı, kaşlarının yay çizgisi, ipek tenli yanaklarıyla çenesinin tatlılığı. Kızın sesinde de delikanlının

içini gıcıklayan bir şey vardı; bir baygınlık, bir işve. Ah, böyle bir kız yalnızca onun olsa!

Hortense sokaktaki gibi burada da hep kendiyle ilgili şeyler söyleyerek çene çalıp duruyordu. Böyle bir lokantada yemeğe gelmiş olmak belli ki umurunda bile değildi. Aynada kendini seyretmediği zamanlar listeye bakarak yemek seçiyordu: Yanında nane peltesiyle kuzu eti -yok, omlet ve sığır eti yemezmiş- ah, evet, mantarlı fileminyon istermiş. Sonunda kereviz ve karnabahar garnili fileminyonda karar kıldı. Bir de kokteyl istedi. Yanı sıra birkaç kadeh içki içilmeyen yemeğin yemekten sayılmayacağını Heggund'dan duymuş olduğundan kokteyl önerisini Clyde ortaya atmıştı. Birinci ve ikinci kokteyllerini içtikten sonra genç kızın üzerine daha bir neşe, bir gevşeklik geldi ve çenesi büsbütün açıldı.

Gene de kavalyesine karşı tutumunun biraz çekingen ve resmi olduğu Clyde'ın gözünden kaçmıyordu. Clyde ne zaman konuşmayı kendi aralarındaki arkadaşlığa, ona karşı duyduğu derin ilgiye getirmek istese de onun başka bir çocukla ciddi bir bağlantısı olup olmadığını öğrenmeye yeltense Hortense hemen, aslında bütün erkek arkadaşlarını aynı oranda sevdiğini söyleyerek lafı onun ağzına tıkıyordu. Tanıdığı çocukların hepsi de öyle şekermiş ve onu öyle el üstünde tutuyorlarmış ki! Zaten tutmak zorundaymışlar yoksa Hortense onların yüzüne bile bakmazmış bir daha. Bir keresinde genç kız, "kuyruklarına teneke bağla-

mak” deyimini kullandı. Başını meydan okurcasına savururken o cıvıl cıvıl gözleri kıvılcımlar saçıyordu.

Bütün bunlar Clyde’ı sanki büyülüyordu. Kızın el kol oynatışları, takındığı pozlar, konuşması ve davranışları, karşısındaki erkeği kışkırtır, birtakım umut ve sonuçlara sürükler gibiydi. Sonra da Hortense dönüp kendini geri çekiyor, ortada, bir şey yokmuş, son derece ağırbaşlı bir kızmış numarası yapıyordu. Onun yanında olmak bile Clyde’ı şimdilik doyurmaya ve zevkten kendinden geçirmeye yetiyordu. Bir işkenceydi bu, tatlı bir işkence. Aklına olmadık şeyler geliyordu: Onu göğsünden sıkıp ağzından öpebilse; hatta ısırabilse onu! Ağzına kendi ağzını kapayabilse! Öpücüklere boğsa onu! Bu güzel vücudu kollarında ezse, okşasa... Hortense arada bir ondan yana, bile bile, baygın bakışlar fırlatıyor ve çocuğun gözleri kararıp dizlerinin bağı çözülüyordu. Tek isteği, bir yolunu bulup onun gözüne girmekti.

Gelgelelim tiyatrodan sonra onu evine bıraktığında, durumunda herhangi bir gelişme olduğunu ileri süremezdi. Çünkü Korsan oyunu boyunca Hortense yalnızca bundan önce gördüğü buna benzer oyunlardan, bunların oyuncularından ve hangi tiyatroya hangi erkek arkadaşıyla gittiğinden konuşmuştu. Clyde da zekâ ve nüketisiyle ona meydan okuyup pes dedirteceği yerde, onun her dediğine kafa sallamak zorunda kalmıştı.

Bu arada Hortense aşk alanında yeni ve gerçek bir zafer daha kazandığını düşünüyordu yalnızca.

Ruh temizliğini çoktan yitirmiş olduğundan ve bu gencin cebindeki üç beş kuruşu kendi isteklerine harcatabileceğine inandığından, ona biraz yüz vermeyi kafasına koymuştu; çok değil, onu bağlayacak ve peşinden koşturacak kadar. Kendisi gene kendi bildiğini okuyarak başkalarıyla gönlünü eğlendirecek, Clyde'ı da kendine teberi aldırmakta, boş kaldığı, daha eğlendirici ve oyalayıcı bir uğraşı bulamadığı zamanlarını doldurmakta kullanacaktı.

XIII

Hiç değilse dört aylık bir süre boyunca durum gerçekten de bu yolda gelişti. Delikanlı şimdi boş zamanının hatırı sayılır bir bölümünü Hortense'in ilgisini çekebilmek uğruna harcıyordu: Genç kızın ona da, öteki erkek arkadaşları derecesinde ilgi gösterdiği noktaya bir gelebilse! Öte yandan Clyde bu kızın kimseye gerçek bir yakınlık ve sevgi duyup duyamayacağını kestiremiyordu. Bütün o ilişkilerinin masum ve arkadaşlıktan ibaret olduğuna da inandığı yoktu. Gene de kız öylesine çekiciydi ki Clyde, en kötü kuşkuları doğru çıkarsa onun sonunda kendine de yüz verebileceğini düşünüyor ve sanki kendinden geçiyordu. Kızın üzerindeki kışkırtıcı ve değişik hava; tutum ve davranışlarındaki, sesindeki, giyinişindeki şehvet öylesine aklını başından almıştı ki Clyde ondan vazgeçmeyi düşünmüyordu bile.

Tersine, aptalcasına peşinden koşuyordu onun. Kız da bunu gördükçe onu oyalıyor, zaman zaman ondan kaçıyor, onu birlikte olmanın ufak tefek kırıntılarıyla yetinmek zorunda bırakıyordu. Bir yandan da öteki arkadaşlarıyla nelerelere gidip gezdiğini ona anlatmak iyiliğini gösteriyordu.

Delikanlı bunları dinledikçe, onun böyle yalnızca peşinde koşmakla yetinemeyeceğini düşünüyordu. O zaman tepesi atarak onu bir daha görmemeye karar veriyor, bu kızdan kendine hayır gelmeyeceğini seziyordu. Gelgelelim bir dahaki görüşünde, onun kendine gösterdiği soğuk davranışının karşısında süngüsü düşüyor, ondan kopmayı göze alamıyordu.

Bu arada Hortense satın almak istediği şeyleri, eksikliğini gediğini ona sayıp dökmek konusunda hiçbir utangaçlık göstermiyordu. Dokundurduğu şeyler ufak tefek şeylerdi başlangıçta: Yeni bir kutu pudrayla ponpon, bir ruj ya da bir şişe koku. Sonraları (hem de birkaç üstünkörü cilveden, umutlandırmakla birlikte, sonu hiçbir zaman gelmeyen birkaç kucaklaşmadan öteye bir şey vermeksizin) genç kız işi azıttı ve zaman zaman bir yolunu bulup, göz koyduğu şu ya da bu çantayı, bluzu, pabucu, şapkayı Clyde'a göstermeye başladı. O da kızı elinden kaçırmamak, göze girmek uğruna bu söylenenleri alır oldu. Oysa kimi zaman, hele ailesi yönünden ortaya çıkan kimi durumlar yüzünden, bu harcamalar onu iyice dara sokuyordu. Gene de dördüncü ayın sonlarına doğru, kızın gözüne girmekten başlangıçtaki kadar uzak olduğunu anlamaya başladı. Uzun lafın kısası, elde edebileceğini kesinlikle bilmediği bir şeyin peşinde, soluk soluğa, nerdeyse çatlarcasına koşmaktaydı.

Bu arada evle olan ilişkisine gelince: Griffiths ailesinden gelmenin ayrılmaz bir parçası olan yoksulluk ve iç sıkıntılarında bir değişme olmuş değildi. Esta'nın kayıplara ka-

rışmasından sonra başlayan çöküntü dönemi hâlâ kapanmamıştı. Ve buna bir de Clyde'ın, merakını uyandırdığı oranda sinirini bozan gizemli bir durum eklenmişti.

Esta gitmiş geri dönmemişti. Clyde'la öteki çocukların bildiği kadarıyla, ondan hiçbir haber de alınamamıştı. Gelgelelim anneleriyle babalarının son derece kuruntulu, tasallı geçirdikleri, kızın yerini yurdunu neden yazmadığını her an merak ettikleri o ilk birkaç haftadan sonra, kaygıları bıçakla kesilmişçesine dinivermişti. Karı koca yazgılarına iyice boyun eğmişlerdi sanki; hiç değilse, başlangıçta kendilerini mutsuzluğa boğan durum şimdi içlerini o kadar kurt gibi kemirmez olmuştu. Clyde bunu çözemiyordu. Ortada gözle görülebilir bir değişiklik vardı, gene de kimseye bir şey demiyordu. Derken bir süre sonra Clyde annesinin birileriyle mektuplaştığını algılamıştı. Oysa Elvira Griffiths'in arkadaşlık ettiği ya da iş yürüttüğü kişilerin sayısı öylesine azdı ki mektup yazdığı ya da aldığı pek seyrek görülürdü.

Gene de Clyde oteldeki işe girdikten az sonra, bir gün öğle üzeri eve her zamankinden erken dönmüş ve annesini postadan yeni geldiği anlaşılan bir mektubu belirli bir merakla okur bulmuştu. Aynı zamanda bu mektup gizli tutulması gereken bir işle ilgili gibiydi çünkü annesi onu görür görmez telaşlanıp eli ayağına dolanarak okumayı kesmiş ve bu konuda tek söz etmeden mektubu kaldırmıştı.

Gene de Clyde her nedense, belki de içgüdüleriyle mektubun Esta'dan gelmiş olabileceğini düşünmüştü. Uzakta

durduğundan el yazısını görememiş, durumu tam kestirememişti. Annesi sonradan da bir açıklama yapmamıştı bu konuda. Oğlunun soru sormasını istemez gibi bir duruşu vardı; aralarındaki ilişki de öylesine resmiydi ki soru sormak çocuğun aklının köşesinden geçmezdi. O yalnızca meraklanmış, sonra da olayı tam olarak değilse bile az çok kafasından atmıştı.

Bundan bir ay, beş hafta kadar sonra, onun tam oteldeki işine iyice ısınup Hortense'le ilgilenmeye başladığı sıralarda bir gün annesi ondan duyulmadık bir şey istemişti. Öğleden sonra iş dönüşü onu vaaz salonuna çağırarak, biraz donuk ve kaygılı gözlerle ona bakarak, "Clyde, bana hemen şu arada yüz dolar gerek; bunu bulmak zorundayım, anlıyor musun?" diye sormuştu.

Clyde öyle şaşırıp kaldı ki kulaklarına inanamayacağı geldi. Öyle ya daha birkaç hafta öncesine dek ona dört beş dolardan ötesinin lafını etmek bile gülünç kaçırdı; annesi de bunu biliyordu. Bununla birlikte onun bu konuda kendine yardım edebileceğine güvenerek şimdi ona böyle bir soru soruyordu işte. Haklıydı da. Gerek giyim kuşam gerekse üzerindeki hava onun durumunu düzeltmiş olduğunu ortaya koymuyor muydu?

Annesinin bir konuda nasıl bir tutum takınacağını tam olarak kestiremeyen delikanlı, onun yüzüne bakarak yalnızca, "Ama, ben yüz doları nerden bulayım, anne?" diye bağırdı.

Yeni kavuşmuş olduğu para kaynağının böyle duyulmadık akıl almaz istekler yüzünden kuruduğunu görür gibi olmuş ve sıkıntısıyla kuşkusu o dakika yüzüne vurmuştu.

Elvira uzlaştırmacı bir tutumla, "Ben de zaten hepsini senden istemiyorum," diye karşılık verdi. "Çoğunu kendim sağlayabileceğimi sanıyorum. Yalnız seninle baş başa verelim de geri kalanını nereden bulabileceğimizi bir düşünelim istedim; sen bir akıl ver bana. Çaresiz kalmadıkça babana gitmek istemiyorum. Sen de bana yardım edebilecek yaşa geldin artık..." Gerçekten de oğlunu beğendiği, adam yerine koyduğu bakışlarından okunuyordu. "Babanın bu konulara hiç akli ermez!" diye ekledi. "Sonra tutar kuruntu yapar."

O iri elini bezginlikle alnından geçirdi ve onun bu hali oğlunun içine dokundu. Zaten para sorunu bir yana, işin içinde nasıl bir iş olduğunu pek merak ediyordu. Yüz dolar bu! Dile kolay!

Birkaç dakika sonra annesi, "Bak dinle, ben ne düşündüm," dedi. "Yüz dolar bulmam şart. Yalnız şu sırada sana söyleyemem neden olduğunu... ne de başka kimseye. Sen de sakın sorma. Babanın eski altın saati bende duruyor. Benim de ağır bir altın yüzüğümle iğnem var. Bunları rehine koyarsak en azından yirmi beş dolar getirirler sanıyorum. Sonra içerdeki som gümüşten ibrik ve tabak da var. Tek o tabağın değeri yirmi beş dolardır. İkisine birden yirmi, yirmi beş dolar alırsız, diyorum ben. Şimdi, sen bunları si-

zin otelin oralarda, iyi bir rehineciye gidip bıraksan; bana da her hafta ek olarak beş dolar daha versen bir süre için.” (Clyde’in alnı kırıştıverdi.) “Buraya gelip giden şu Bay Murch var ya, geri kalanı ondan alırım da sonra senin verdiğinle ona olan borcumu parça parça kapatırım, diye düşündüm: Benim elimde on dolara yakın bir şey var.”

Clyde’a dikilen bakışları, “Şu sıkışık günümde beni yaya bırakacak değilsin ya!” der gibiydi.

Clyde rahatladı. Gümüşlerle altınları rehinciye götürüp bırakmayı, rehincinin verdiği parayla yüz dolar arasındaki açık kapanıncaya kadar, haftada ek olarak bir beş dolar daha vermeyi üzerine aldı. Gene de bu angaryaya canı sıkılmıştı doğrusu. Eli para tutmaya başlayalı şunun şurasında üç gün oluyordu; annesi ondan istediklerini hemen artırmaya başlamıştı. Haftada on dolar sökülecekti şimdi. Başlarının dertten kurtulduğu görülmüş değildi ki zaten: Her Tanrı’nın günü yeni bir eksik ortaya çıkıyordu.

Çocuk gümüşlerle altınları gözünün en tuttuğu rehinci dükkânına götürdü, karşılığında da kırk beş dolar aldı. Annesinin elindeki on dolarla birlikte elli beş dolar eder; yüz doları bütünlemek için de Bay Murch’dan kırk beş dolar istenirdi. Ne var ki kendisi, bu kırk beş dolar ödensin diye, dokuz hafta boyunca beşer yerine on dolar vermek zorunda kalacaktı. Şu sırada, eskiden aklının ucundan geçirmedeği eğlence ve zevkler uğruna sık giyinmek ve para harcamak istediğinden, bu durum hiç de hoşuna gitmi-

yordu. Gelgelelim annesini kıramazdı ki! Ne de olsa ona borçlu sayılırdı. Annesi onlar için saçını süpürge etmişken kendisi şimdi bu kadar bencil olamazdı. İnsanlığa sığmazdı bu.

Bununla birlikte Clyde'ın kafasında en çok yer eden düşünce şu oldu: Eğer annesiyle babası, ondan paraca yardım dileyceklerse ona şimdikinden fazla bir saygı göstermeleri gerekirdi. Birincisi, bundan sonra eve hesap vermeden gelip gidebilmeliydi. Öyle ya, kendi üstünü başını kendisi yapıp yemeklerini de otele yiyordu ki böylelikle onları hatırı sayılır bir harcamadan kurtarıyor sayılırdı ona kalırsa.

Derken ortaya yepyeni bir durum çıktı. Bu yüz dolar olayından az sonra bir gün Clyde annesine, Bickel Sokağı'nın kuzeyindeki en sefil sokaklardan biri olan Montrose Sokağı'nda rastladı. Burada, bir uçtan öbür uca dek hiç aralıksız uzanan iki sıra ahşap evden başka bir şey yoktu ve Griffiths'ler bile bütün yoksulluklarına karşın böyle bir sokakta oturmayı onurlarına yediremezlerdi.

Elvira Griffiths sokağın en eli yüzü düzgün evlerinden birinin merdiveninden aşağı doğru iniyordu. Aşağı kat pencerelerinden birinde, "Kiralık Möbleli Odalar" yazan bir karton parçası vardı. Elvira karşı kaldırımında duran Clyde'ı görmeksizin dönüp yürüdü ve birkaç kapı ötede, penceresinde gene möbleli oda levhası olan başka bir evin önünde durdu. Evi dikkatle gözden geçirdikten sonra sokak kapısına çıkan basamakları tırmandı, zile bastı.

Clyde önce onun birini aradığını, adresi kesinlikle bilmediğinden bakındığını sandı. Gelgelelim karşı kaldırıma geçince, tam o sırada kapıdan dışarı başını uzatan ev sahibi kadına annesinin, “Kiralık odanız var mı?” diye sorduğunu duydu.

“Evet, var.”

“Banyolu mu?”

“Değil ama ikinci katta banyo var.”

“Kaç para haftalığı?”

“Dört dolar.”

“Görebilir miyim?”

“Elbette; buyurun.”

Bayan Griffiths duraksadı. Clyde aşağıda, on on iki metre beride durmuş, her dakika onun dönüp kendini görmesini bekliyordu. Gelgelelim kadın başını çevirmeden içeri girdi, Clyde da onun ardından merakla baktı kaldı. O gece eve döndüğünde annesi mutfaktaydı. Çocuk, “Anne, ben bu sabah seni gördüm ya!” dedi. “Montrose Sokağı’nda.”

Annesi bir an sonra, “Evet,” dedi. Ne var ki onun irkilmediğini oğlu görmüştü. Kadın bir yandan patates soyarken kuşkuyla oğlunu süzerek kılını kıpırdatmadan, “Ne çıkar bundan?” diye sordu ama kıpkırmızı kesildi. Hiç huyu olmayan bir şeydi bu. Deminki irkilişiyle bir araya gelince Clyde’ın içine bir kurt düşürdü.

“Orada bir eve girdin; kiralık oda bakıyordun sanırım.”

Bayan Griffiths, "Evet, öyle," diye karşılık verdi. Kendini toparlamış gibiydi artık. "Çok parası olmayan hasta birine oda arıyorum. Kolay iş değil."

Sonra, bu konuyu burada kesmek istediğini belirtircesine başını çevirdi. Clyde bunu anlamıştı ya gene de, "Ay, o sokakta da oturulur mu?" diye burun kıvrırmaktan kendini alamadı. Annesi karşılık vermedi, Clyde da kendi odasına gitti...

Bundan bir ay kadar sonraydı. Bir akşam Clyde Missouri Caddesi'nde doğuya doğru yürürken gene annesini gördü; Elvira batı yönünde gidiyordu. Yan yana dizilmiş duran küçük dükkânlardan birinin ışığında Clyde annesinin elinde, yıllardır evde duran, kimsenin kullanmadığı ağır bir eski moda şapka taşıdığını gördü. Derken Elvira birden durdu ve sonra üç katlı, tuğladan yapılmış bir apartmanın kapısından içeri girdi. Clyde ilerleyince sokak kapısının kapatılmış olduğunu gördü. Kapıyı açtı ve loş bir merdivenle karşılaştı. Annesi yukarı çıkmış olabilirdi ya çocuk çıkıp bakmak istemedi. Dışarda, köşede bekledi ve biraz sonra annesinin apartman kapısından çıktığını gördü.

Tuhaf şey, annesi kaldırımında duraladı ve kuşkuyla dört bir yanını gözden geçirdi; ondan sonra gene yoluna gitti. Bunun üzerine Clyde onun demin kendisini görmüş ve gizlenmek için apartmandan içeri girmiş olduğunu, şimdi de gene ona görünmek istemediğini anladı. İyi ya, neden?

İçinden ilk gelen, dönüp annesinin peşine düşmek oldu; bu tuhaf davranışlar öylesine merakını çekmişti ki! Sonra,

“Madem ki ne yaptığını benim bilmemi istemiyor, belki de daha hayırlıdır,” diye düşündü. Ne var ki onun bu kaçamaklı halleri iyiden iyiye kafasını kurcalamıştı. Annesi elinde çantayla bir yere gittiğini kendisinin görmesini neden istemesindi? Kaçamak ve gizlilik Elvira’nın yaradılışında yoktu. (Clyde’in yaradılışının tam tersine.) Hemen o dakika gencin kafası, bu rastlantıyla Montrose Sokağı’ndaki rastlantının, o mektup olayıyla yüz dolar olayının arasında bir bağlantı kurdu.

Annesi nereye gidiyordu acaba? Gizli tuttuğu neydi?

Clyde bu konuda birçok olasılık düşünmekle birlikte, kendisiyle ya da içlerinden biriyle bir ilişkisi olabileceğini önceleri aklından geçirmedi. Ancak bir hafta kadar sonra Baltimore Caddesi dolaylarında, On Birinci Sokak’ta yürürken Esta’yı görür gibi oldu. Ya da Esta’ya tıptı tıpına benzeyen bir kızdı bu. Onunla bir boydaydı ve tıpkı onun gibi yürüyordu. Gene de kalabalığın arasında bir görünüp bir yittiğinden Clyde kesin bir şey söyleyemezdi. Şöyle bir gözüne ilişmişti kız. Koşup arkasından yetişmeye çalıştı ama kız görünürlerde yoktu.

Gene de Clyde bunun ablası olduğuna öyle inanmıştı ki hemen eve gitti ve vaaz salonunda bulduğu annesine, kesinlikle Esta’yı görmüş olduğunu söyledi. Ablası Kansas City’ye dönmüş olmalıydı. Clyde gördüğü kızın o olduğuna kalıbını basabilirdi. Annesi ondan bir haber almış mıydı?

Esta’nın yittiği gibi gene birdenbire geri dönmesinin karşısında sevinçle karışık bir merak, şaşkınlık ve sevgi du-

yuyordu. Sakın annesi o yüz dolarla Esta'yı geri getirtmiş olmasın? Ama öyleyse Esta neden evine dönmemiş, neden hiç değilse dönüşünü onlara bildirmemişti?

Çocuk şimdi annesinin de en az kendisi kadar şaşıracağını, hemen meraka kapılarak sorular soracağını sanmıştı. Oysa annesi bozuldu; irkilmiş, ne yapacağını şaşırmış gibi dondu kaldı.

"Yaa? Nerde? Biraz önce ha? Amma da garip! Babanıza anlatayım bunu. Geri döndüyse evine gelmeyişi pek tuhaf!"

Gene de gözlerinde şaşkınlık değil de telaş gibi, kaygı gibi bir şeyler okunuyordu. Bir duralamadan sonra, "Bak hele, gerçekten pek garip!" dedi. "Sakın ona çok benzer biri olmasın?"

Yan gözle onu süzen Clyde onun aslında pek şaşmadığını görebiliyordu. Tam o sırada babası içeri girdi ve çocuk, onların bu konuyu konuşmalarını dinledi: Pek üstünde durmadan, ısmarlama konuşur gibiydiler.

Derken bir gün de annesine Spruce Sokağı'nda rastladı; bu kez kolunda bir küçük sepetle. Zaten onun son günlerde her gün sabahları, akşamları ya da geceleri sokağa çıktığını anlamıştı. Bu kez annesinin onu görmesine fırsat olmadan Clyde hemen Myrkel Sokağı'na saptı ve bir gazete barakasının ardına gizlenerek onun geçmesini bekledi. Sonra peşine düştü. Dalrymple kavşağında annesi karşı kaldırıma geçip Beaudry Sokağı'na saptı. Bu gerçekte Spruce Soka-

ğ'ının bir ucu olmakla birlikte pek onun kadar çirkin değildi. Şimdi pansiyon olarak işletilen ya da oda oda, kat kat kiraya verilen eski evler vardı. Clyde annesinin bunlardan birine girdiğini, girmeden önce de dört bir yanını dikkatle gözden geçirdiğini gördü.

O gözden yitince Clyde onun girdiği eve yaklaştı ve merakla baktı. Ne işi vardı annesinin burada? Kimi görmeye gelmişti? Delikanlı içindeki merakı kendi de anlayamıyordu ya, sokakta Esta'yı görür gibi olduğu günden beri bütün bu ortada dönenlerin onunla ilgili olabileceğini (pek inanmamakla birlikte) aklından geçirmeye başlamıştı.

Beaudry Sokağı'nda, annesinin girdiği evin çaprazlama olarak karşısına düşen iri gövdeli bir ağaç, gölgesini ağacın gölgesine katacak kadar yakında da bir telgraf direği vardı. Clyde bunların ardına sindi. Şimdi evin ilk ve ikinci katlarındaki birçok ön ve yan pencereleri gözetleyebilecek durumdaydı.

Nitekim biraz sonra üst kattaki pencerelerden birinde annesi belirdi. Kendi evindeymişçesine rahat, oradan oraya gidip geliyordu. Bir an sonra da Clyde ablası Esta'nın pencerelerden birine gelip elinden bir paket bıraktığını görünce şaşırdı kaldı. Ablasının sırtında yalnızca ince bir sabahlık var gibiydi. Clyde bu kez yanılmış olamazdı. Gördüğü gerçekten Esta'ydı ve annesi de içerde, onun yanındaydı. Clyde bunu kavrayınca enikonu sarsıldı. İyi ama Esta ne yapmıştı da buraya böyle gizli kapaklı dönüp saklanmak

zorunluluğunu duymuştu? Kocas, kaçtığı adam onu yüzüstü bırakıp gitmiş miydi yoksa?

Clyde meraktan çatlayacak gibiydi. Öyle ki, bakalım annesi dışarı çıkacak mı diye bir süre burada beklemeyi düşündü; annesi giderse o da Esta'nın yanına çıkardı. Abilasını gene görmeyi, bu gizlilik perdesini sıyırmayı öyle bir istiyordu ki! Küçüklüğünden beri çok severdi Esta'yı. Onun şimdi böyle onlardan kaçıp saklanması ne garip ve gizemli bir şeydi!

Bir saat kadar sonra annesi dışarı çıktı. Sepeti boşalmış olmalıydı çünkü elinde tutuyordu, hafifçe. Gene deminki gibi dikkatle çevresini gözden geçirdi; yüzünde gene son zamanlarda hiç eksik olmayan o donuk ama dertli ifade vardı: Yüreklendirici bir inançla kemirici bir kuşkunun karışımı.

Clyde arkasından baktı ve onun Beaudry Sokağı boyunca, eve doğru yürüdüğünü gördü. Annesi iyice gözden silinince döndü ve karşı kaldırımındaki eve girdi. Esta'nın üst katta, öndeki odada olduğunu bildiğinden oraya çıktı, kapıyı vurdu.

Hafifçe yürüme sesi duydu ve kısa bir beklemeden sonra kapı yavaşça aralanarak Esta başını dışarı uzattı; yüzünde soru sorarcasına bir bakış vardı. Sonra hafif bir şaşkınlık çığılığı kopardı. Gelenin Clyde olduğunu görmüştü. Kapıyı hemen ardına kadar açarak, "Clyde!" diye bağırdı. "Nasıl buldun burasını? Ben de şimdi seni düşünüyordum!"

Clyde o an ablasını kucakladı, öptü. Aynı zamanda da onun iyice değişmiş olduğunu fark ederek hafif bir hoşnutsuzluk duygusuyla irkilmişti. Esta eskisinden daha zayıf, daha solgundu; gözleri çukura batmış gibiydi ve giyimi de eskisinden daha düzgün değildi. Tasalı, üzgün, diken üstünde bir duruşu vardı.

Clyde'ın aklına ilk gelen şeylerden biri onun kocası oldu. Neredeydi bu adam? Neden burada değildi? Clyde ablasının yüzünde sevinçle karışık bir utanç ve kararsızlık okudu. Kızın dudakları gülümsemek, ona hoş geldin demek istercesine aralanmıştı ya içinde bir çatışma geçtiği gözlerinden okunuyordu.

Clyde onu kollarından bırakır bırakmaz Esta hemen, "Seni hiç beklemiyordum," dedi. "Yoksa demin burdan..." Sonra ağzından bir şey kaçırmamak isteğiyle hemen sustu.

Clyde, "Evet, annemi gördüm," diye yanıtladı. Senin yerini o yoldan buldum ya! Biraz önce onun buradan çıktığını gördüm. Seni de pencereden gördüm." (Annesinin peşine düşüp bir saat sokaklarda beklediğini açıklamayı canı istememişti.) "İyi ama ne zaman döndün sen? Yahu, insan evdekilere bir haber uçuramaz mı? Çok ömürsün, namussuzum! Başını alıp gidersin, aylar ayı bizden uzak kalırsın da hiç sesin soluğun çıkmaz. Hiç değilse bana iki satır bir şey yazabilirdin yani. Buradayken pek güzel geçinirdik seninle."

Gözlerinde merak dolu, soru soran, buyuran bir bakış vardı: Esta ise kararsızdı, bu yüzden biraz soğuk duruyordu. Ne yapacağını, ne söyleyeceğini hiç bilemiyordu da.

“Amanın, ne de yakışıklı olmuştun, Clyde! Şu sırtındakiler ne şık! Boy da atmışsın. Green Davidson’da çalışıyormuşsun; annem söyledi.”

Esta’nın ilgisi, hayranlığı çocuğun koltuklarını kabartmıştı. Gene de gözlerini ablasının yüzünden, gözlerinden, o harap vücutundan alamıyordu. O çökmüş yüzüyle kalınlaşmış beline baktıkça onun hiç de iyi durumda olmadığı kafasına dank etti: Esta’nın çocuğu olacaktı. Aklına gene onun kocası... kaçtığı adam geldi, neredeydi bu adam? Esta kaçarken bıraktığı mektupta evleneceğini yazmıştı. Oysa onun evli olmadığını Clyde açıkça seziyordu. Yüzüstü bırakılmıştı Esta; bu sefil odada bir başına. Clyde bunu görüyor, seziyor, anlıyordu.

Zaten ailemizin yazgısı hep böyle, diye şimşek gibi aklından geçirdi. O kendisi tam yaşama yeni adımını atmış, adam olmaya, biraz ilerleyip oh demeye çalışıyordu ve işte karşısında Esta vardı: Yaşama adımını atmak çabası böyle sine fos çıkmıştı. Çocuk düşündükçe öfkeleniyor, karamsarlığa kapılıyordu.

Duraksayarak, “Döneli ne kadar oluyor, Esta?” diye sordu.

Ne diyeceğini pek bilemiyordu çünkü şimdi ablasıyla yüz yüzeydi, onun durumunu görmüştü ya; parasızlık, dert, üzüntü kokusu almış ve buraya geldiğine pişman olmuş gibiydi. O kadar merak edip de tutup gelecek ne vardı sanki? İster istemez yardım etmek zorunda kalacaktı şimdi.

“Pek çok olmadı: Bir ay filan, sanırım.”

“Biliyordum zaten. Bir ay kadar önce sokakta görmüş-tüm seni. Anneme de söyledim ya, o, değildir, dedi. Gene de hiç şaşmadı. Sonra bana soru filan da sormadı. Ama ben yanılmış olamayacağımı biliyordum.”

Gözünün keskinliğiyle gururlanarak ablasına baktı. Sonra sustu. Başka ne diyeceğini bilemiyordu.

Esta da ne diyeceğini bilemiyordu: Durumunu açıklasa bir türlü, geçitirse bir türlü. Erkek kardeşinin bakışlarındaki soru dayanılır gibi değildi. Sonunda kızcağız kendisinden çok annesini temize çıkarmak amacıyla, “Zavallı annem!” dedi. “Onun bu yaptıkları garibine gitmesin sakın! Aslında ne yapacağını o da bilmiyor. Bütün suç ben-de, elbet. Ben evden kaçmasaydım onun başına bu dertler açılmayacaktı. Elinden ne gelir? Zaten öyle çile çekmiş ki ömür boyu.”

Esta birden kardeşine arkasını döndü ve omuzları sarsılmaya başladı. Ellerini yüzüne örterek iyice eğdi başını: O zaman Clyde anladı ki ablası sessiz sessiz ağlamaktadır. İçi derin bir acımayla sızlayarak, “Yapma be abla!” diye ona sokuldu. “Ne oldu böyle? Ağlayacak ne var şimdi? O kaçtığıın adam seninle evlenmedi mi yoksa?”

Esta büsbütün ağlamaya başlayarak başını hayır gibilerden sarstı. Clyde ablasının durumundaki ruhsal gerçeği işte o anda kavradı; Esta mahvolmuştu; gebeydi, beş parasız, nikâhsızdı. Anneleri de onu ve onun bu durumunu yüz

karası sayıyordu. Yalnız yabancılardan değil, kendi çocuklarından da utanıyordu. İşte bu yüzden bunu gizli tutmaya çalışmış, bir sürü yalan atmıştı; ona çok aykırı, çok güç gelen bir şey: Ne var ki şansı yaver gitmediğinden becerememişti bunu.

Clyde'in kafası karıştı: Ablasının durumu ve bu durumun kendilerini ne yoldan etkileyeceği bir yana, annesinin bu konuda çevirdiği dolaplar, söylediği yalanlar da tedirgin etti onu. Gene de annesini pek suçlu göremiyordu. Böyle zamanlarda yalan söylemek kaçınılmaz bir şeydi. Böyle bir olay pat diye söylenmezdi ki! Başkalarının öğrenmesini kendi de istemezdi doğrusu. Ailelerinin durumu kafi derecede düşük değil miydi zaten?

Clyde oracıkta, öylece durmuş, şaşkın ve tasalı ablasının ağlamasına bakıyordu; ve onun şaşkınlık ve utanç duyduğunu sezdikçe, Esta'nın hıçkırıkları bütün bütüne şiddetleniyordu.

Clyde bir süre sonra, "Güç bir durum, gerçekten," dedi. "Onu gerçekten sevmemiş olsaydın kaçmazdın değil mi?" (Hortense gelmişti aklına.) "Üzüldüm sana, Esta. İnan çok üzüldüm. Ama artık ağlamak para etmez, öyle değil mi? Dünyada ondan başka erkek kalmadı değil ya! Yaşamını yeni baştan kurarsın elbet."

Esta hıçkırıklarının arasından, "Biliyorum," dedi. "Ama öylesine sersemlik ettim ki! Sonra bilsen, neler çektim, Clyde! Şimdi de annemin, hepinizin başına böyle dert aç-

tım.” Hıçkırığı boğazına düğümlenerek sustu. Bir an sonra, “Beni Pittsburg’daki bir otelde, beş parasız bırakıp gitti,” dedi. “Annem olmasaydı ne yapardım bilmem! Mektubumu alınca yüz dolar gönderdi bana. Bir lokantaya girdiydim ama bir süre sonra artık çalışamadım. Onun beni bıraktığını eve yazmak istemiyordum. Utanıyordum. Ama sonunda başka çıkar yolu kalmadı... çok hastalanınca.”

Gene ağlamaya başladı. Annelerinin Esta’ya yardım uğruna neler yaptığını, nelere katlandığını Clyde şimdi kavırıyor ve Esta kadar ona da acıyordu; belki Esta’dan da çok. Öyle ya, Esta’ya kol kanat olacak annesi vardı; Elvira’nınsa dünyada tutunacak hiçbir dalı yoktu.

Esta, “Daha bir süre çalışamayacağım,” diye ekledi. “Annem eve gelmeme de razı değil çünkü Julia ile Frank’in, senin filan durumu öğrenmenizi istemiyor. Yerden göğe kadar da haklı elbet. Biliyorum bunu. Ne onun beş parası var ne de benim. Sonra burada bazen öyle bunalıyorum ki yalnızlıktan.” Kızcağızın gözleri gene doldu ve boğazına hıçkırık düğümlendi. “Yaptığımdan da nasıl utanıyorum bilsen!”

Bir an Clyde da ağlayacak gibi oldu. Ne tuhaf şeydi yaşamak; zaman zaman nasıl çetinleşiyordu! Kendisi küçüklüğünden beri evden kaçmak isterdi. İşte Esta evden kaçmıştı ama bak neler gelmişti başına! Clyde onun o yüksek yapıların arasında, küçük laternanın başında şarkı söyleyişini görür gibi oldu gene: Melekler kadar masum. Kolay

değildi yaşamak. Dinine yandığının dünyası! Neler geliyordu insanın başına.

Clyde gözlerini odada gezdirdi, sonra ablasına baktı. Sonunda onu yalnız bırakmayacağını, gene görmeye geleceğini söyledi. Yalnız anneleri öğrenmemeliydi onun buraya geldiğini, Esta bir şey isterse otele gelebilirdi; ne var ki onun da çok bir para geçmiyordu eline.

Sonra Clyde dışarı çıktı. Otele doğru yürürken yol boyunca şansına lanet okuyor, annesinin peşine düştüğüne bin pişman oluyordu. Gelip görmeseydi, haberi olmayacaktı... Gene de, sonunda ortaya çıkacaktı nasılsa, annesi sonsuza dek gizli tutamazdı ya bunu... Ama o herif de ne alçakmış ya, sen tut, kızcağızı yabancı bir kentte öyle beş parasız bırak git!

Çocuğun aklına birden, bundan birkaç ay önce Green Davidson'daki bir odada beş parasız ve borçlu durumda, ortada kalan o kız geldi. Arkadaşlarıyla birlikte nasıl da gülmüşlerdi bu işe, olaya karışan şehvet kokusuyla içleri gıcıkklanarak. Gelgelelim bu! Dünyasına yandığım, onun ablasıydı bu! Herifin biri onun öz ablasını beş paralık etmişti!

Ne var ki artık ne yapsa etse, o sefil odada ablasının ağladığını gördüğü zamanki gibi üzüleliyordu. Çevresinde yaşam ve insanla kaynaşan bu cıvıl cıvıl, ıslıl ıslıl kent ve çalıştığı neşe dolu otel. Sonra kendi aşkı, Hortense, eğlenceleri. Esta başını kurtarmanın bir yolunu bulacaktı elbet.

İyileşecek, ayağa kalkacaktı... Gene de böyle bir aileden gelmek; öylesine yoksul ve solda sıfır ki, başlarına bu biçim işler gelebiliyordu: Sokaklarda vaazlar veriyorlar, aç kalıyorlardı; babaları ekmek parası çıkarabilmek uğruna kapı kapı dolaşıp halı, saat, öteberi satıyordu; Esta evden kaçıyor ve bu duruma düşüyordu da kimsenin umurunda olmuyordu. Yandığımın dünyası!

XIV

ütün bunların Clyde'da bıraktığı etki; cinsellik sorunları üstünde eskisinden daha çok düşünmek oldu; hem de alışılmış kalıplarla değil. Çünkü çocuk, ablasının âşığını suçlamakla birlikte Esta'yı da bütün bütüne temize çıkarıyor değildi. Esta'nın anlattığına göre adam, kaçmalarından bir yıl önceki yaz, bir haftalığına Kansas City'ye gelince Esta'nın peşine takılmıştı. Ertesi yıl iki haftalığına geri gelmişti ve bu kez onu arayan Esta olmuştu.

Hortense ile olan ilişkisi yüzünden Clyde sevişmeyi suç sayamıyordu. Onun görüşüne göre sorun sevişmekte değil, ileriye düşünmeksizin, gözü kapalı davranmaktaydı. Esta sevdiği adamı daha yakından tanısa, böyle bir ilişkinin ne demek olduğunu iyice bilse böylesi acınacak bir çıkmaza düşmezdi.

Öyle ya, Hortense, Greta, Louise gibi kızlara kim böyle bir oyun oynayabilirdi? Cin fikirliydi onlar. Onlarla kıyaslanınca Esta sönük kalıyordu doğrusu. İnsan, başını düşünmeliydi biraz. Böylece, Clyde'ın ablasına karşı duyduğu acıma, tümüyle geçmese de yavaş yavaş köreldi.

Zaten şu sırada onu etkileyen, tedirgin eden, değiştiren ana konu Hortense Briggs'e olan vurgunluğuydu. Bu kız öyle gösterişli, kendini beğenmiş, oyalayıcı, öylesine güzeldi ki! Gözlerinin içinde alevler oynaşır gibiydi. Dudaklarını bir büzüp sonra aralaması vardı ki insanın içi gidiyordu. Öte yandan da kimseye metelik vermezmiş gibi ilgisiz gözlerle boşluğa bakması Clyde'ın hem içini kavuruyor hem de alevini körüklüyordu. Arada dizlerinin bağını çözüp başını döndürdüğü oluyor, damarlarının içinde ateşten kurtlar kımıldarcasına acı çektiirtiyordu ona. Bu, cinsel arzudan başka bir şey değildi, kaçınılmaz bir işkenceydi. Ne var ki bu arzuyu gidermek için Clyde kucaklaşıp öpüşmekten başka bir şey yapamıyordu.

Aslında Hortense bu saygı ve çekingenliği, karşısındaki gençlerde hem yaratmaya çalışır hem de görünce sinirlenirdi. Gerçekte sevdiği ve her zaman aradığı erkek tipi, onun bu yapmacık masumluklarıyla tepeden bakışlarını elinin tersiyle iterek ona zorla sahip çıkacak olan erkekti!

Clyde'a gelince, genç kız ondan hoşlanmakla hoşlanmamak arasında bocalıyordu. Bunun sonucu olarak çocuk da durumunun ne olduğunu hiçbir zaman kesinlikle kestiremiyordu. Zaten bugünlerde, Esta olayındaki şaşırtıcı gelişmelere karşın Clyde, Hortense ile ilgili tatlı ve içgıcıklayıcı düşlerde yaşar gibiydi. Ah, günün birinde bu kızın onu gerçekten beğendiğini görse! Geceleri yatağında yattığı yerden Hortense'i düşünüyordu ve yüzü, ağzıyla gözleri, vücudunun çizgileri, dans edişi, yürüyüşü sinema

şeridi gibi gelip geçiyordu gözlerinin önünden. Düşlerin-
de onunla kucak kucağa görüyordu kendini; o nefis vücut,
kollarının arasında, ona sarılmış... sonra, kaynaşmanın en
can alıcı noktasında, kız kendini ona tümüyle teslim etmek
üzereyken delikanlı uyanıyor ve bunun bir düştten başka
bir şey olmadığını anlıyordu.

Gene de ortada er geç başarı sağlayacağını gösteren
bazı belirtiler var gibiydi. Bir kez Clyde gibi Hortense de
yoksul bir aile çocuğuydu: Şu zamana kadar, kuru ekmek
parasından başka pek bir şey sağlayamamış olan bir maki-
nistle karısının kızıydı. Hortense küçüklüğünden beri yok-
luk içinde büyümüş ve şu son zamanlara kadar kasap ve
bakkal çıraklarının dışında hiçbir gençle tanışmak fırsatını
bulamamıştı. Şu var ki, bunların arasında bile, güzelliğiyle
çekiciliğinin maddi yönden işe yarayabileceğini küçük yaş-
ta anlamış ve bundan yararlanmaya bakmıştı. Onu gezme-
ye götürebilmek uğruna bu çocuklardan birçoğu hırsızlık
yapacak kadar ileri gitmişlerdi.

Hortense çalışacak yaşa gelip de şimdi arkadaşlık ettiği
tipten gençlerin arasına katılınca, hesaplı davranırsa ken-
dini tam olarak vermeden, eskisine oranla daha çok kazanç
elde edebileceğini anlamıştı. Ne var ki bir yandan da ger-
çekten eğlencesine düşkün, şehvetli bir kız olduğundan, çı-
karlarıyla zevklerini ayırmaya içi bir türlü razı olmuyordu.
Tersine, çıkarı için kullandıklarını sevmek ve sevemeyeceği
kimselere karşı pek borç altında kalmamak isteği sık sık
tedirgin ediyordu onu.

Clyde'a gelince; kız ondan pek hoşlanmamakla birlikte yararlanmak isteğine de karşı gelemiyordu. Onun kendi istediği ufak tefek şeyleri, daha doğrusu kendini büyük bir borç altında bırakmaksızın istemeyi göze alabildiklerini hemen alması pek hoşuna gidiyordu. Gene de kurnaz ve hesaplı olduğundan, işin başlangıcından beri biliyordu ki sonunda dişini sıkıp ona kendini teslim etmez, onun almaya can attığı o kesin ödülü vermezse, delikanlıyı bir gün elinden kaçıracaktı.

Clyde'ın, ablası Esta'yı bulmasından sonraydı. Bir gün Hortense öğle tatili sırasında Baltimore Caddesi'nin On Beşinci Caddesi ile kesiştiği yerde (kentin en şık mağazalarının bulunduğu semt), arkadaşı Doris'le dolaşırken, küçük ve oldukça ucuz bir kürk mağazasının vitrininde su samuru derisinden bir ceket gördü ve bunun, yoksul giysi dolaşını zenginleştirmek için ideal bir parça olduğunu, kendi boyuna posuna, rengine ve kişiliğine pek yaraşacağını da ilk bakışta anladı. Öyle pek pahalı bir ceket değildi bu (yüz dolar dolayında olsa gerekti) ama öyle değişik bir modeli vardı ki Hortense'e, bunu bir sırtına giyerse çekiciliği daha da artacakmış gibi geliyordu.

Genç kız vitrinin önünde durarak, "Ah, şuraya bak! Ne şık bir ceket, ne de şipşirin, değil mi?" diye hafifçe bağırdı. "Ah, Doris, şu kollara bak!" diyerek arkadaşının kolunu sıktı. "Şu yakaya bak! Hele astarı! Ya şu ceplere ne dersin! Öf be!" Hayranlık ve istekle tepeden tırnağa sarsılır gibiydi. "Ne tatlı şey, değil mi kuzum? Ah, işte yıllardır içimde

yaşayan ceket bu benim!" Sonra aklına birden kendisinin vitrin önündeki duruşu geldi. Bunun gelip geçenler üzerinde yapacağı etkiyi düşünerek poz verdi ve yapmacık bir edayla, "Ah, annesinin nonoşu!" diye peltek peltek konuştu. "Ah, sen benim olsan!"

İçerden ona bakan ve hayranlıkla el çırpıldığını gören mağaza sahibinin yaşlı oğlu Isador Rubenstein, bu kız gelip fiyat sorarsa yirmi beş, elli dolar fazla söylemeyi kafasına koydu. Aslında yüz dolar istiyorlardı ya... "Hah ha!" diye mırıldandı Isador. Öte yandan şehvetli, hatta biraz da romantik bir yaradılışı olduğundan, şimdi böyle bir ceketin aşk piyasasında ne gibi bir karşılık getirebileceğini de hesaplamaktan geri kalmadı. Bu kadar güzel bir kız, parasızlık ve kendini beğenmişlik yüzünden böyle bir cekete karşılık ne verirdi acaba?

Bu arada Hortense öğle tatilinin izin verdiği oranda gözlerine şölen çektikten sonra gitmişti. Kafası hâlâ böyle bir ceket giyip güzelliğiyle nasıl başları döndüreceğinin hayalleriyle doluydu ya durup fiyat sormamıştı.

Ertesi gün, ceketi bir kez daha görmezse yapamayacakmış gibi geldi ve gene bakmaya gitti ama tek başına. Ceketi alamayacağını biliyordu ya, fiyatı uygunsa bir başkasına aldırabileceğini hesaplıyor, kime aldırabileceğini düşünüyordu. Şu sırada hiç kimse gelmiyordu aklına. Ama ceket gene görünce, hele oğul Rubenstein'ın içerden güler yüzle kendine baktığını anlayınca yüreğini pekiştirerek içeri girdi.

O daha kapıyı açarken Rubenstein tatlı sesle, "Ceketi sevdiniz galiba?" dedi. "Bence sizin, çok ince bir beğeni sahibi olduğunuzu gösterir bu! Çünkü böyle şık bir ceket her zaman ele geçmez. Enfes bir şey doğrusu. Hele sizin gibi bir güzele de öyle yaraşır ki!"

Ceketi vitrinden çıkarıp havaya kaldırdı. "Dün de gördüm buna baktığınızı."

Adamın gözlerinde anlamlı bir ışıltı vardı. Bunu gören Hortense, iyice soğuk durmasa da biraz resmi davranmanın güler yüzlü ve içten davranmaktan daha çok saygı kazanacağını hesaplayarak yalnızca, "Öyle mi?" dedi.

"Öyle ya. Görür görmez de içimden dedim ki: İşte kürkün iyisinden, güzelinden anlayan bir hanım kız."

Bu pohpohlama genç kızı ister istemez yumuşatmıştı. Bay Rubenstein ceketi onun gözlerinin önünde evirip çevirerek, "Şuna bakar mısınız!" dedi. "Koca Kansas City kentinde buna benzer bir ceket daha bulamazsınız! Şu ipek astara bakın hele. Yüzde yüz saf ipek! Ya şu çapraz ceplerle düğmeler! Bunların hepsi cekete bambaşka bir hava veriyor, bunu siz de bal gibi biliyorsunuz. Kansas City'yi altüst etseniz bunun bir eşini bulamazsınız. Bundan sonra da bulamayacaksınız. Kendi modelimiz bu bizim; modellerimiz de tektir. Çünkü biz müşterilerimizi düşünürüz... Bir dakika şuraya buyurur musunuz?" Kızı mağazanın arkasındaki üç yanlı bir aynanın önüne aldı. "Böyle bir modeli her kadın taşıyamaz: Herkesin sırtına göre değildir. İzin verin de sizin üstünüzde bir deneyeyim."

Böylece Hortense elektrik ışığında, ceketin kendine ne kadar yaraştığını görmek onuruna erdi. Başını bir o yana bir bu yana yatırarak oradan oraya döndükçe minik kulaklarının biri ya da öbürü kürkün içine gömülüyordu. Isador Rubenstein ise bir yanda durmuş onu ister istemez beğenerek süzüyor ve ellerini sevincinden ovuşturmamak için kendini güç tutuyordu.

“İşte, gördünüz ya! Ne buyurulur buna? Tam sizin ceketiniz, demedim mi ben size! Bulunmaz bir fırsat bu sizin için. Tam kelepir! Kentin dört bir köşesini gezseniz bu ceketin bir eşini daha bulamazsınız. Bulursanız alıp bana getirin, bu ceket ben size parasız vereyim.” O tombul ellerini açarak kıza iyice sokuldu.

Hortense, “Doğrusu gerçekten de güzel durdu üzerimde!” diye mırıldandı. Bütün kendini beğenmişliği depreşmiş, cekte aklı kalmıştı. Mağaza sahibini olduğu gibi unutarak aynanın önünde daha da kıvrılıp bükülmeye başladı. Beğendiğini ortaya vurmakla fiyatı da yükselttiğini hiç düşünmüyordu. Sonunda, “Kaça bu?” diye sordu.

Bay Rubenstein kurnazlıkla, “Valla aslında bu iki yüz dolarlık ceket,” diye söze başladı. Sonra Hortense’in yüzünde bir gölge gibi uçup geçen umarsızlığı görerek hemen, “Ama biz bu fiyatı istemiyoruz,” diye ekledi. “Biz yüz elli dolar istiyoruz. Çünkü bizim vergi ve kira giderlerimiz çok değil. Jarek’e gidin; iki yüzden bir kuruş aşağıya inmezler.”

Hortense üzümlere, "Ama çok yüksek bir fiyat bu, fahiş!" diyerek ceketi sırtından çıkarmaya davrandı. "Siz ne diyorsunuz, Biggs ve Becks'de turvakar boyundaki vizonları bu fiyata veriyorlar, hem de en son modeller."

Rubenstein inatla, "Olabilir, olabilir ama bu ceket değil!" diye diretti. "Rica edeceğim, bir daha bakın şu cekete. O mağazada bu kalitede mal ne gezer? Bulursanız getirin, verdiğiniz fiyata alırım sizden, sonra size yüz dolara satayım. Gerçekten çok özel bir ceket bu. New York'un en şık moda evinin modellerinden birinin kopyasıdır. Şu klasa bakın! Bu ceket gibi bir ceketi zor bulursunuz siz!"

Hortense tasa dolu bir sesle, "Valla, ne de olsa ben yüz elli dolar veremem," diyerek yakasıyla kol kapakları kürklü eski kumaş paltosunu sırtına geçirdi.

Onun dışardan yardım görmedikçe yüz doları bile bir araya getiremeyeceğini çoktan anlamış olan Rubenstein, "Bir dakika," dedi. "Ceketi beğendiniz mi? Açık konuşacağım sizinle. Fiyatımız yüz elli dolar ya madem çok sevdiniz size yüz yirmi beş dolara bırakırım. Yüz yirmi beş dolara bu ceket bedava vallahi. Sizin gibi güzel bir kıza böyle bir ceket almaya can atan ne delikanlılar vardır, kim bilir! Sizden biraz yüz bulacağımı bilsem; ben bile hemen alırdım, hem de seve seve."

Kızın yüzüne yılışarak baktı ve sırıttı. Onun bu yüzüzlüğüne kızan Hortense hafifçe geriledi. Gerçi beğenildiğini anlamak ne de olsa biraz hoşuna gitmişti ya, henüz tam

anlamıyla pişkin olmadığından her önüne gelenin kendine yanaşmasını istemiyordu. Birinden armağan kabul edecekse bu hoşlandığı bir kimse olmalıydı ya da ona körkütük vurgun olan biri.

Gene de Bay Rubenstein'ın sözleri üzerine kafası yeni baştan çalışmaya başlamış, güzelliğinin büyüüne kapılarak ona bu ceketı alabilecek olan erkek arkadaşlarını birer birer aklından geçiriyordu.

Aslında, elinde gerçekten parayla oynayan ve bunu Hortense'e harcamaktan hiç çekinmeyen tek erkek arkadaşı Clyde Griffiths'ti. Ama bunun için Hortense ondan böyle yüklü bir para kopartabilir miydi? Pek yüz vermemiştı ona; çoğunlukla adam yerine bile koymamıştı. Bu yüzden şimdi ona hiç güvenemiyor, gene de onu kafasından çıkaramıyordu. Bay Rubenstein da durmuş ona bakıyordu. Nasıl bir durumla karşı karşıya olduğunu sezmişti, hayal meyal.

"Bana bak, güzel kız," dedi sonunda. "Görüyorum ki bu ceketı gönlün kaydı. Ne yalan söyleyeyim, ben de isterim sana kısmet olsun. Onun için sana öyle bir kolaylık yapacağım ki, gözüm çıksın, dünyada başka kimse için yapmam. Sen bana şu önümüzdeki birkaç gün içinde, diyelim ki pazartesiye, çarşambaya hatta cumaya kadar yüz on beş dolar getir, ceketı al, git! Dahasını bile yapacağım senin için; ceketı ayıracağım. Önümüzdeki çarşambaya, yok cumaya kadar. Bundan iyisini sana kendi baban bile yapamaz, öyle değil mi?"

Gerçekten de büyük bir iyilikte bulunuyormuşçasına sırtıp baş kaldırarak omuz silkti. Öyle ki Hortense oradan uzaklaşırken bu ceketı yüz on beş dolara kapabilirse büyük bir kelepir sayılacağına inanmıştı. Ve de Kansas City'nin en şık kızı olacağına. Bütün iş gelecek cumadan önce bir yolunu bulup yüz on beş doları bir araya getirebilmekteydi.

Hortense'in de iyi bildiği gibi Clyde ondan o büyük bağıışı kopartabilmek için baskıyı gitgide artırıyor-
du. Gerçi Hortense kafasını kesseler ona açıklamazdı ya, bu bağıışı aslında epey zamandır iki ayrı gence sunmaktaydı.

Artık ne zaman görüşseler Clyde kıza onu gerçekten sevip sevmediğini soruyor ve açık bir yanıt almaya çalışıyordu. Öyle ya, kız onu eğer şu kadarcık seviyorsa neden uzak tutuyordu kendini ondan? Doya doya öpüp kucaklamasına neden izin vermiyordu? Neden başka erkeklere verdiği sözleri hep tutuyordu da ona verdiklerinden sık sık dönüyor ya da randevu vermekte bu kadar naz ediyordu? Öteki çocuklarla olan ilişkilerinin iç yüzü neydi? Onları Clyde'dan daha mı çok seviyordu? Kısacası ne zaman görüşseler bu birleşme isteği su yüzüne çıkıyordu, üstü pek az kapalı olarak.

Ona işkence ettiğini, onun baskı altında tuttuğu cinsel istekleri yüzünden acı çektiğini ve bu acıları dindirebilmesinin tek kendi elinde olduğunu düşünmek kıza zevk veriyordu: Yeşerecek toprağı Clyde'ın acı çekme eğiliminde bulan bir sadizmmdi bu.

Gelgelelim şimdi o kürk cekete karşı duyduğu istek yüzünden kızın gözünde Clyde'ın önemi ve yeri büyümeye başlamıştı. Daha bir sabah önce Clyde'ı bir dahaki pazar-tesiye kadar taş çatlasa göremeyeceğini, aradaki bütün gecelerinin dolu olduğunu, çalımından yanına varılmayarak söylemiş olmasına karşın, şimdi ceket sorunu ortaya çıkınca onunla, peşinden koşar gibi görünmeksizin hemen buluşmak için planlar yapmaya girişti. Çünkü ceket, becerebilirse Clyde'a aldırmaya artık kesinlikle karar vermişti. Yalnız ona karşı tutumunu kökünden değiştirmesi de kaçınılmaz bir şey olmuştu: Daha uysal, daha yaltak davranarak onun iyice başını döndürmeliydi. Gerçi Hortense ona kendini tümüyle teslim etmesi gerekebileceğini açıkça düşünmüyordu ama gerçekte aklından geçirdiği buydu.

Bir süre ne yapacağını bilemedi: Bugün ya da en geç yarın Clyde'ı görmeyi nasıl becerebilecekti? Bu armağan, daha doğrusu borç işini ona nasıl açacaktı? Ceket parasını ondan ödünç istediğini üstü kapalı olarak söyleyebilirdi. (Hele bir ceket onun olsun, parayı geri vermek gerekmeyeceğini biliyordu nasılsa.) Ya da eğer çocuğun elinde bu kadar para yoksa Hortense borcu takside bağlamayı önerebilirdi. Bu arada kendisi de Bay Rubenstein'ın yüzüne güler, ağzından girip burnundan çıkarsa ceket taksitle satmaya onu razı edebilirdi...

Genç kız Clyde'ı peşinden koşar gibi yapmadan görebilmenin yolunu bulamamış, telaşlanmaya başlamıştı ki iş dönüşü o yöreden geçen Clyde, genç kızın çalıştığı mağ-

zaya girdi. Pazar günü için ondan buluşma sözü koparmaya gelmişti. Hortense onu elini sallayıp gülümseyerek pek candan selamlayınca delikanlı sevincinden uçar gibi oldu. Kız o sırada bir müşteriye bakıyordu. Çok geçmeden işini bitirdi ve Clyde'a doğru yaklaşarak, "Ben de tam seni düşünüyordum!" diye hafifçe bağırdı. "Sen de beni düşünüyor muydun? Kalp kalbe karşıymış derler ya!" Sonra yavaş sesle, "Müşteriymiş gibi davran!" diye ekledi, "Bizim kat gözlemcisi bakıyor."

Onun sesindeki tatlılığa ve içten gülümseyişine şaşan Clyde, etekleri zil çalarak, "Seni düşünmek mi?" diye neşyle karşılık verdi. "Benim senden başkasını düşündüğüm varmış gibi! Bizim Ratterer'e sorarsan ben aklımı seninle bozmuşum."

Hortense, "Ha, şu!" diye küçümseyerek dudak büktü. Çünkü Ratterer'in onu pek beğenmediğini Hortense iyi bilirdi. "Bırak şu ukala dümbeleğini!" Clyde, "Yok, Tom iyi çocuktur!" diye arkadaşını kolladı. "Sen onun söylediklerine bakma: Hepsi dilindedir. Yoksa seni sever."

"Sevmez işte! Benim de sanki umurumdaydı! Bu akşam saat altıda boş musun?"

Clyde üzülerek, "Ayy, bu akşam boş musun yoksa?" diye sızlandı. "Ne kötü şey! Ben seni sözlü sanıyordum. Bu gece nöbetteyim!"

Derin bir iç geçirdi. Hortense bu akşam onunla gelmek istesin de o bu fırsattan yararlanabilecek durumda olmasın! Hortense onun üzüldüğünü gördü ve için için sevindi.

“Yok; sözüm var aslında da gitmek içimden gelmiyor!” diye dudaklarını büzdü. “Sen boş olsaydın birlikte çıkardık.”

Clyde’in yüreği sevinçten hızlı hızlı çarpmaya başlamıştı. Onun yüzüne bakarak, “Tüh ya!” dedi. “Keşke nöbetim olmayaydı. Yarın akşam olmaz mı? Yarın akşam boşum da... Sonra ben seni bir dahaki pazar günü öğleden sonra otomobil gezintisine çağırmaya gelmişim. Heggland’un bir arkadaşının otomobili varmış da... Packard marka... pazara hepimizi gezmeye götürüyor. Neyse, bunu daha sonra da konuşuruz. Sen yarın akşamdan haber ver. Yarın akşam ben boşum.”

Yakınlarda dolanan kat gözlemcisi yüzünden Clyde’a mendil gösteriyormuş gibi yapan Hortense, kürk ceket manevrasına başlayabilmek için yirmi dört saat beklemesi gerekeceğini düşünüyor ve buna yeriniyordu. Öte yandan da ertesi gece Clyde ile buluşabilmesi pek güç bir işmiş, ne deyin güç olduğunu Clyde dünyada anlayamazmış numarasını yapıyordu. Hatta onunla buluşmakta pek gönlü yokmuş gibilerden konuşuyordu.

Kat gözlemcisi yanlarına geliverecek diye korkusundan, “Şu mendilleri gözden geçiriyormuş gibi yap,” diye fısıldadı. Sonra alnını karıştırarak, “Yarın gece başka bir yere sözüm var,” diye ekledi. “Atlatılır mıyim, bilmiyorum. Dur bakayım.” Sözüm ona derin derin düşündü. Sonra, “Atlatılabileceğimi sanıyorum,” dedi. “Bu seferlik. Senin

için. Sen altı on beşte On Beşinci Sokak'ın köşesinde ol. Ama yok, altı buçuktan önce çıkamıyorsun, değil mi? Sen altı buçukta beni bekle, bakalım belki ben de gelebilirim. Söz vermiyorum ama çalışırım. Gelebileceğimi sanıyorum. Tamam mı?"

En tatlı gülümseyişiyle baktı ve Clyde mutluluktan kendinden geçer gibi oldu. Onun, en sonunda, kendisi uğruna bir başkasını atlattığını görmek! Kızın gözleri bir lütuf sıcaklığıyla dopdoluydu ve dudaklarında gülücükler açmıştı.

Clyde oteldeki çocukların konuştuğu argoya özenerek, "Ha şunu bileydin!" dedi. "Elbet tamam ya! Sen bana bir iyilik eder misin?"

Kız kuşkuyla, "Ne?" diye sordu.

"Hani o kırmızı kurdeleyle çenenin altından bağlanan küçük siyah şapkanı giy, emi? Öyle cici oluyorsun ki onunla!"

Hortense, "Ah, seni seni!" diye güldü. Öyle kolaydı ki bu çocuğu kandırmak! "Olur, giyerim. Yalnız sen şimdi git artık. Bizim moruk geliyor. Biliyorum, söylenecek. Ama umurumda değil. Yarın akşam altı buçukta, tamam mı? Güle güle."

Deminden beri bir köşede, sabırla beklemekte olan yaşlı bir hanıma doğru döndü ve Clyde kendine sunulan bu hiç beklenmedik mutluluğun etkisiyle içi titreyerek, sevinçten uçar gibi kapıya yürüdü.

Kızın böyle birdenbire yüzüne gülmesi Clyde'in pek merakını uyandırmamıştı. Ertesi akşam da genç kız saat tam altı buçukta, yüksek sokak lambalarının yağmur gibi dökülen ışığında belirdi. Gencin sevdiği şapkayı giymişti ve şakrak, konuşkan, candandı. Clyde'a karşı ilk kez böyle davranıyordu. Daha onun, "Çok güzelsin," demesine fırsat kalmadan kendisi, "Ben de sana abayı yakmaya mı başlıyorum nedir!" diye söze girdi. "Senin hatırın için başkasını atlatmalar, hiç sevmediğim şu eski şapkayı senin gönlün olsun diye giymeler! Bu duruma nasıl düştüğümü ben de anlamıyorum, vallahi!"

Delikanlı büyük bir zafer kazanmışçasına, ağzı kulaklarına vararak gülümsedi. En sonunda Hortense ona gerçekten de abayı yakıyor muydu acaba?

"Bu şapkayla ne cici olduğunu bilsen, sen de severdin, Hortense! Ne tatlı olduğunu sen de bilmiyorsun."

"Yok canım, bu eski şeyle mi? Ne yalan söyleyeyim, seni hoşnut etmek hiç de zor değil."

Delikanlı coşarak, "Gözlerin de sanki yumuşacık, siyah kadifeden!" diye ekledi. "Eşsiz gözlerin var."

Kız işveyle gülerek, "Ayol, bu akşam sana bir haller olmuş!" dedi. "Bir çarene bakmalı senin!"

Sonra, ona karşılık verecek vakit bırakmadan, bu akşamki randevusunun ve atlattığı adamın baştan sona uydurma olan öyküsünü anlatmaya başladı. Sözüm ona Tom Keary adında sosyetik bir genç varmış onun peşinde koşan;

danslara, yemeklere götürmek için başının etini yiyen... Ne var ki genç kız bu akşam Clyde'la birlikte olmayı daha canı istediğinden atlatmıştı onu. Gene de mağazadan çıkınca ne görsün? Üstü kapalı son model otomobilinin içinde Tom Keary onun yollarını gözlemiyor muymuş? Hortense ona yakalansa, başından savıncaya kadar geç kalacağını bildiğinden hemen ters yöne sapmış ve oradan kaçmış.

"Şu minik, güvercin ayaklarımla kaldırımlarda pıtır pıtır koşuşumu bir görmeliydin!" Kendini beğenmişliğin fırçasıyla kendi tablosunu çizdi.

Clyde da öylesine körkütük vurgundu ki onun bütün söylediklerini ve o harika Tom Keary'yi olduğu gibi yutarak gerçek sanıyordu.

Son zamanlarda Frissel'den daha iyi bir lokanta olduğunu öğrendiği Gaspie'ye doğru yürürlerken Hortense vitrinlerin önünde durup bakmaya ve şöyle kendine yaraşacak bir palto aradığını, şimdiki paltosunun artık eskidiğini söylemeye başladı. Onun böyle konuşmasını duyan Clyde, "Acaba benden palto mu istiyor?" diye düşündü. Ona bir palto alsa, acaba amacına ulaşabilir miydi?

Tam o sırada Rubenstein'ın mağazasına geldiler ve Hortense, ıııklı vitrinin önünde, önceden planlamış olduğu üzere durakladı ve içten gelen bir coşkunlukla, "Ah, şu cici cekete bak, Clyde!" diye bağırdı. Ona bakan da ceketi yeni gördüğünü sanırdı. "Ah, ömrümde bu kadar cici, şeker, şipşirin şey gördün mü sen?" Cekete sahip olma isteğı art-

tıkça rol yapma yeteneği de güç kazanıyordu. “Ah, şu yakaya baksana kuzum, şu kollara ceplere baksana! Bundan daha şık bir model gördün mü sen?”

Bir yandan da göz ucuyla Clyde’ı süzüyordu, bakalım gereğince etkileniyor mu, diye. Gerçekten de onun coşkunluğu merakını uyandırdığından Clyde vitrindeki kürk cekete ilgiyle bakıyordu. Ceket güzeldi, pek güzeldi güzel olmasına da acaba böyle bir şeye kaç para isterlerdi? Hortense’in ceketi böyle övüp durması onun almasını sağlamak için miydi dersin? Yahu hiç değilse iki yüz doları vardı şu ceketin. Gerçi böyle şeylerin fiyatı konusunda Clyde’ın hiçbir bilgisi yoktu ya, gene de kendi kesesinin buna elvermeyeceği ortadaydı. Hele elindeki fazlalık paranın önemli bir bölümünü annesinin Esta için aldığı şu sırada...

Ne var ki kızın tutumundaki bir şey ceketi gerçekten ona aldirtmak istediğini belirtir gibiydi. Bunu sezen Clyde, önce tepeden tırnağa buz kesilip uyuşur gibi oldu.

Sonra, içi karararak Hortense’in, bu kürkü istiyorsa aldırtacak insanı o saat bulabileceğini düşündü. Söz deyimi, daha demin anlattığı şu Tom Keary vardı. Sonra, kahretsin, Hortense de tam o biçim bir kızdı. Şimdi bu kürkü ona Clyde almazsa başkası alacak ve Hortense bu güçsüzlüğünden ötürü Clyde’ı hor görecekti.

Kız, “Ah, böyle bir kürk için neler vermezdim ki!” diye hafifçe bağırdı ve bunu duyan Clyde kahroldu.

Gerçi toydu ve pek cin fikirli de değildi, gene de bu sözlerdeki anlamı kavramıştı. Bu demekti ki... Yani şu demeye

geliyordu ki... çocuk bunun ne demeye geldiğini düşünmekten bile korkuyordu. Ah, şu anda, şu kürkü alacak kadar parası olsa! Ya da kıza şimdi, bu kürkü şu zamana kadar alabileceğine kesin söz verse? Sonra? Kürkün kaç para ettiğini öğrenip de kızın karşısına çıkınca göze alabilecek miydi, açıkça, “Eğer sen öbür işe razı olursan ben de sana bu kürkü alırım; canının istediği her şeyi alırım,” diyebilecek miydi? Yalnız önce onun gene her zaman yaptığı üzere bu kez de kendine oyun oynamadığına güvenilebilir miydi? Ona bu kürkü alıp da sonradan ağzını havaya açmaya gelemezdi doğrusu. Dünyada gelemezdi buna.

Kızın yanında durmuş bunları düşünürken, tatlı ve ür-küntülü bir heyecanla enikonu içi titriyordu. Kız da onun yanında durmuş cekete bakarken, “Bu kürkü bana alınca karşılığında ne vereceğimi anlayamadıysa benden paso, ona da güle güle!” diye düşünüyordu. Clyde onun, bu karcık bir armağan alamayacak kişilerle vakit öldüreceğini mi sanıyordu yoksa?

Gaspie yönünde yeniden yola düzüldüler. Bütün yemek boyunca Hortense kürk ceketten başka şey konuşmadı. Bir ara karşısındaki gencin, ceketi almaya parası yetişmeyeceğinden çekinerek duraksadığını düşündü ve meydan okurcasına, “İnan bana, ben bu ceketi almanın bir yolunu taş çatlasa bulacağım!” dedi. “Mağazaya gider de şöyle yüklü bir peşinat yatırırsam taksitle verirler gibi geliyor. Bizde çalışan bir kız geçenlerde böyle taksitle bir palto aldı da.”

Ne var ki kürkün çok pahalı olmasından korkan Clyde hiç sesini çıkarmıyordu. Böyle bir şeyin fiyatı konusunda hiç bilgisi yoktu. İki hatta üç yüz dolar olabilirdi. Clyde üzerine, sonradan altından kalkamayacağı bir yük almak istemiyordu.

Çekinerek, “Kaç paradır acaba; bir fikrin var mı?” diye sordu.

Bir yandan da böyle bir parayı bu kıza çıkarıp garanti-siz verirse, karşılığında şimdiye kadar aldığından daha çok şey beklemeye hiç hakkı olmayacağını düşünüyordu. Öyle ya, hep ağzından girip burnundan çıkarak Clyde’a öteberi aldirtan, sonra da bir öpücük bile vermeyen o değil miydi? Clyde’ı parmağının ucunda döndürebileceğine inanmıştı besbelli. Delikanlı bunu düşündükçe için için köpürüyordu. Beri yandan da onun biraz önce, böyle bir kürke karşılık her şeyi verebileceğini söylemiş olduğunu unutamıyordu.

Genç kız, “Hiç bilemiyorum,” diye yanıtladı. Ceketin tam fiyatını söylese mi, yoksa daha yüksek bir fiyat mı verse bilemiyordu. Takside bağlanırsa fiyat yükselebilirdi. Öte yandan yüksek bir rakam söylerse Clyde ürkebilirdi. Sonunda Hortense, “Yüz yirmi beşin pek üstünde değildir,” diye ortaya bir görüş attı. “Daha çok isterlerse vermem zaten.”

Clyde rahat bir soluk aldı. Şükür, iki yüz filan değilmiş! Eğer Hortense karşı tarafı akla yakın bir takside razı edebilirse (elli altmış doları peşin diyelim) Clyde gerisini

de üç beş haftada tamamlamayı üstüne alabilirdi. Gene de ne kadar ferahlamış olduğunu hiç sezdirmeksizin, “İyi düşündün, Hortense!” dedi. “Hemen git de anla bakalım kaç paraymış ve kaç parasını peşin istiyorlarmış. Belki ben sana biraz yardım edebilirim.”

Hortense, “Ah, ne güzel olur!” diye sevinçle ellerini çırpı. “Yardım eder misin, gerçekten? Ah, ne tatlı olur! Sen her işi bana bırak! Ben mağazaya gider öyle bir konuşurum ki vermemezlik edemezler!”

İşte, Clyde’ın korktuğu başına gelmişti bile! Kız kürkün alınmasını Clyde’ın sağlayacağını daha şimdiden unutmuştu. Paranın onun cebinden çıkacağını umursamıyordu bile! Neyse ki Hortense bir an sonra onun asık yüzünü görerek, “Sen dünyanın en tatlı çocuğusun; bir meleksin!” dedi. “Bu iyiliğini hiç unutmayacağım senin. Bak görürsün! Pişman olmayacaksın. Bak görürsün!” Gence bakan gözlerinde neşe ve cömertlikten kıvılcımlar çakar gibiydi.

İçinden, gerçekten de, diye düşünüyordu; ne kadar toy ve saf olursa olsun hiç değilse cimri değil bu çocuk; bu eli açıklığının karşılığını vermeliyim ona. Ceketini alır almaz yüzünü güldürürüm artık; gönlünü hoş ederim onun... Sonra Hortense, ne demek istediğini Clyde iyice anlasın diye gözlerini baygınlaştırdı ve onun gözlerine umut verircesine baktı. Ve kızın oynadığı bu rol karşısında delikanlının içi eridi gitti. Bir yandan da kızın ateşi ürküttü onu; ya bu ateş ve canlılıkla boy ölçüşemezse? İçini bir eksiklik duygusu, bir korkudur aldı.

Gene de eğer ceket yüz yirmi beş dolardan yukarı değilse ve yirmi beş doları peşin, yüz doları da ellişer dolarlık iki taksitte olursa bir yolunu bulup ödeyebileceğini söyledi. Hortense de hemen ertesi gün Bay Rubenstein'ı görmeyi kararlaştırdı.

Lokantadan çıkarlarken gence sokulmuş, kedi gibi gırıl gırıl, onun bu iyiliğini hiç unutmayacağını, Clyde'in bu yaptığına pişman olmayacağını, kürkü alır almaz hemen Clyde için giyeceğini söylüyordu. Clyde'in işi olmazsa kürkün şerefine akşam yemeğine çıkarlardı belki...

Genç kız şimdi bir diskoteğe gitmek istediğini söyledi. Dans ederken Clyde'a sokuldukça sokuluyor ve iç gıdıklayıcı, baş döndürücü şeyler söylüyordu.

Sonunda çocuk, istenilen peşini (elli dolar da olsa) bulabileceğine güvendiğinden, Hortense'e sahip olacağı günün düşlerini kurarak evine döndü. Kızdan söz almanın hızıyla, gerekirse Ratterer ya da Hegglund'dan, kürkün taksiti bittikten sonra ödenmek üzere borç para istemeye karar vermişti.

Ah, Hortense denilen şu güzeller güzeli! Hortense'in büyüğü; insana verdiği o baş döndürücü, iç titretici, büyük ve derin zevk! En sonunda... çok yakında ona sahip olacağını düşünmek! Düş gibi bir şeydi bu: Akla sığmayan gerçek oluşu!

XVI

Hortense kararında durarak ertesi gün kürkçüye gitti ve bütün kurnazlığını kullanarak durumunu Bay Rubenstein'a anlattı. Acaba bu kürk ceketi yüz on beş dolardan, taksitle alabilir miydi? Bay Rubenstein o an kaş çatarak baş sallamaya başladı. Taksit yapmıyorlardı onlar. Taksit yapmak istese bu ceketi su içinde iki yüz dolardan satabilirdi.

Hortense, "Ama elli dolar birden peşin verebilirim," dedi.

"Çok güzel. Gelgelelim geri kalan altmış beşi bana kim garanti edebilir? Sonra ne kadar zamanda ödeneceğini ne bileyim?"

"Ceketi aldıktan sonraki haftayla ondan sonraki hafta yirmi beşer dolar, daha sonra da on beş dolar veririm."

"Verirsiniz de kürkü aldığının ertesi günü sana otomobil çarptı, sen de öldün. O zaman ne olur benim param?"

İşte çetin bir soru! Rubenstein'a böyle bir güvence verebilmek için kontrat filan imzalamak, sonra da kefil olacak güvenilir birini bulmak gerekirdi. Sonunda Hortense, Ru-

benstein'a yetmiş beş dolar peşin, geri kalan kırk doları da bir hafta sonra ödese bunun mümkün olup olmayacağını sordu. O zaman alabilir miydi kürkü, alıp evine götürebilir miydi?

Rubenstein, "Bir hafta sonra ha? Nedir ki bir hafta?" diye görüş belirtti. "Madem birkaç günde yetmiş beş dolar, bir hafta on gün sonra da kırk dolar verebiliyorsun, neden on gün bekleyip yüz on beşin tümünü birden getirmiyorsun bana? O zaman temiz iş olur. Yarın gel, yirmi beş otuz dolar kapora bırak bana; ceketini vitrinden alırsen için saklarım. Bir hafta ya da iki hafta sonra geri kalan parayı getir; al ceketini, güle güle giy!"

Rubenstein bunu, kavraması güç bir işmiş gibi uzun uzun anlatmıştı. Ne var ki yürüttüğü mantığın sağlam olduğu ortadaydı. Hortense buna karşı çıkacak yön bulamayınca iyice keyfi kaçtı. Kürkü hemen alıp gidememek!.. Neyse, sayılı gün çabuk geçerdi ve Hortense sevgili ceketine çok geçmeden kavuşurdu. Yalnız şimdi genç kız kürküne yakışacak bir de yeni şapka alması gerektiğini düşündüğünden, Clyde'a fiyatın yüz on beş değil de yüz yirmi beş dolar olduğunu söylemeye karar verdi.

Durum kendisine anlatılınca Clyde da planı akla yakın buldu ve bu kürk sorunu açıldığından beri kapıldığı kaygı biraz hafifledi. Çünkü şimdi, hemencecik, otuz beş doların üstünde bir para bulmasının yolu yoktu. Ama gelecek hafta Ratterer'den biraz borç bulabileceğini umuyordu. Öbür

hafta da Hegglund'dan ödünç alacak ve gereken parayı bahşişleriyle tamamlayamazsa saatini rehine bırakacaktı: Birkaç ay önce kendi parasıyla almış olduğu saatin en az on beş dolar getirmesi gerekirdi. Öyle ya, elli dolara alınmıştı.

Öte yandan da Esta vardı, o sefil odada ömrünün tek aşkının acı meyvesini bekleyen... Clyde Esta'nın, daha doğrusu bütün ailenin yarattığı para sorununa bulaşmak istemiyordu ama gene de ablasının bu durumdan nasıl başını kurtaracağını düşünmekten kendini alamıyordu. Babası para yönünden annesine yardım edemezdi; hiçbir zaman etmiş değildi ki zaten. Bu kez bu yükü omuzlamak ona düşerse nasıl kalkacaktı altından? Sokak sokak dolaşıp vaaz vermekten, saat ve halı satmaktan başka bir şey yapamaz mıydı sanki? Hele şu vaaz işinden vazgeçseler ne olurdu yani?

Şu var ki Clyde bu düğümün kendi yardımı olmaksızın çözülemeyeceğini biliyordu. Bu, Hortense ile vardığı anlaşmanın ikinci haftasının sonuna doğru açıkça ortaya çıktı. Clyde cebinde pazar günü kıza vereceği elli dolarla odasında hazırlanırken annesi kapıdan içeri başını uzattı.

"Clyde, dışarı çıkmadan önce seninle biraz konuşmak istiyorum," dedi.

Durgun ve ciddi olduğu oğlunun gözünden kaçmadı. Zaten Clyde günlerdir annesinin büyük bir sıkıntı içinde olduğunu seziyordu ama ona daha fazla yardımda bulunamayacağını düşünüyordu. Daha doğrusu annesine bundan

fazla yardımında bulunması demek, Hortense'i elinden kaçırmaması demektir. Yapamazdı bunu.

Öte yandan annesine hangi yüzle söyleyebilirdi, hiç olmazsa birazcık yardım edemeyeceğini, giyimi kuşamı bu kadar şıkken ve durmadan gezip tozarken? Gerçi gezmeye gittiğini hiç açıklamayıp hep işe gittiğini söylüyordu ya, annesinin buna kandığını hiç sanmıyordu. Evet, daha iki ay önce ona haftada fazlalıktan bir on dolar vermeyi üzerine almış ve sözünde durmuştu. Bu da annesine, onun elinde açıkladığından daha çok parayla oynadığını göstermiş olsa gerek. Ne olursa olsun, yüreği annesine karşı ne kadar yufka gibi olursa olsun, Hortense böyle burnunda tüttükçe dünyada kararından dönemezdi.

Giyinip hazırlanınca oturma odasına gitti ve annesi onu hemen vaaz salonuna götürdü. Soğuk, iç karartan bir yerdi burası şu günlerde.

"Clyde, sana bu konuyu açmak zorunda kalmayacağımı umuyordum; gelgelelim başka yol göremiyorum. Artık büyüyorsun; benim de senden başka tutunacak dalım yok. Yalnız ötekilere söylemeyeceğine söz ver, ne Frank ne Julia ne de babana. Onlar bilsin istemiyorum ama Esta, Kansas City'ye döndü, başı da dertte. Ne yapacağımı şaşırdım kaldım. Elim öylesine darda ki! Baban da artık hiç işime yaramaz oldu gibi bir şey."

Elvira elini yorgun, dalgınca alnından geçirdi ve Clyde onun lafı nereye getireceğini anladı. Önce Esta'yı görmüş

olduğunu söylememeyi düşündü. Sonra annesinin itirafı karşısında şaşırmış rolü yapmayı içi istemedi ve birden, "Biliyorum," dedi.

Şaşıran annesi oldu: "Biliyor musun?"

"Evet, biliyorum." Sonra çocuk soğukkanlılıkla, "Bir sabah senin o eve girdiğini görmüştüm. Sonra Esta'yı da pencerede gördüm; sen çıkınca eve girdim," dedi.

Elvira her şeyden çok biraz zaman kazanmak çabasıyla, "Kaç zaman oluyor?" diye sordu.

"Beş altı hafta kadar, sanırım. Ondan sonra da birkaç kez gittim. Yalnız Esta bunları senin bilmeni istemedi."

Elvira, "Cık cık!" diye dilini şaklattı. "Öyleyse durumu biliyorsun." Clyde, "Evet," diye yanıtladı.

Annesi, "Ne yapalım, başa gelen çekilir," diye yazgısına boyun eğdiğini belirtti. "Frank'le Julia'ya söylemedin, değil mi?"

Clyde, "Hayır," dedi. Annesi bu sırrı saklama işini yüzüne gözüne bulaştırmıştı. Ne o ne de babası, gizli kapaklı iş çevirecek yaradılıştaydı. Clyde kendini onlardan çok, çok daha kurnaz görüyordu.

Annesi, "Sakın söyleme," dedi. "Bilmeleri kendileri için hiç hayırlı olmaz gibi geliyor bana." Sonra dudaklarını bükerek, "Durum zaten yeteri kadar kötü!" diye ekledi.

Clyde ise hep kendisiyle Hortense'i düşünüyordu bu arada.

Bir an sonra annesi, gözleri üzgün bir gri sisle dolarak, "Esta'nın başımıza böyle bir iş açacağı hiç aklımıza gelir miydi?" diye içini çekti. "Kendi başını da yaktı. Zaten elimizin darlığı yetmezmiş gibi. Biz ona böyle mi terbiye vermiştik? Böyle mi yetiştirmiştik onu? Günah işleyenlerin başına gelen..."

Başını sallayarak o iri ellerini birbirine kenetleyip sık-tı. Clyde gözlerini karşıya dikmiş, kabağın kendi başına patlayacağını düşünüyordu. Annesiyle bu serüvende kendi oynadığı garip rolün yükü altında ezilmiş, bitmiş gibi oturuyordu, öylece. Aslına bakarsanız yalancılıkta kendisi de kimseden geri kalmamıştı. Clyde onun bütün yalan dolanını biliyormuş meğer; yüzüne vurunca gülünç duruma düşürmüş, aptal yerine koymuştu onu. Ne var ki bütün bunları onu ve ötekileri korumak amacıyla yapmış değil miydi? Clyde bunu anlayacak yaştaydı artık. Gene de Elvira durumunu açıklamaya ve bunun karşısında kapıldığı sıkıntılarla üzüntüleri anlatmaya kalkıştı. Yardım için Clyde'a başvurmak dışında bir çıkar yol bulamadığını da ekledi sözlerine.

Birden donuk bir sesle, "Esta bugünlerde çok hasta olacak," dedi. Bunu derken Clyde'ın yüzüne bakmıyor ya da bakamıyordu. Gene de elinden geldiğince açık konuşmaya kararlıydı. "Bugünlerde bir doktor çağırmamız gerekecek ona. Başına da, ben gidemediğim zamanlar yatılı duracak birisi gerek. Bir yerden para bulmak zorundayım, en azından elli dolar. Bana bunu bulabilir misin, ödünç olarak,

birkaç haftalığına? Hani senin şu oteldeki arkadaşlarından filan? Sonra hafta hafta ödersin. Ödeyene kadar da eve hiç para vermezsin haftalığından.”

Oğluna bakan gözleri öyle tasalı, öyle umarsızdı ki onun isteğinin haklılığındaki güç, çocuğu titretti. Sonra Elvira onun herhangi bir şey demesine fırsat vermeden, yüzü kaygıyla bulutlanarak, “Bundan önce senden istediğim para da onun içindi,” diye ekledi. “O... o...” Ne diyeceğini bilemeyerek bocaladı sonra, “Yani kocası onu Pittsburg’da bırakıp kaçtığı zaman buraya gelebilsin diye göndermiş-tim,” dedi. “Esta bunu da söylemiştir sana.”

Clyde, “Söyledi,” diye derin derin iç geçirdi. Öyle ya Esta’nın durumu tehlikeliydi ve kendisi bunu daha önce hiç düşünmemişti.

“Valla, anne, bu kadar parayı bulabilir miyim, bilmem ki!” diye mırıldandı. Cebindeki elli doları ve bunun neye harcanacağını düşünmek içini kurt gibi kemiriyordu: Tam da annesinin aradığı para! “Çocukların hiçbirisiyle böylesine sıkı fıkı değilim ki! Ne de olsa onların da eline benimkin-den daha çok geçmiyor. Az bir şey borç alabilirim. Gene de hoş kaçmaz doğrusu.”

Boğulur gibi olarak şöyle bir yutkundu. Ne de olsa kolay değildi annesinin gözünün içine baka baka böyle yalan kıvırmak. Daha doğrusu çocuk şimdiye kadar böylesine güç, bu kadar adi bir yalan söylemek zorunda hiç kalmamıştı. Öyle ya şu anda cebinde elli dolar vardı. Hortense

ile annesinin ve Esta'nın arasında kalmıştı. Bu para Hortense gibi Esta'nın da derdine deva olacaktı, hem Esta'nın derdi daha önemli, daha büyüktü. Böyleyken ona yardım eli uzatmamak ne korkunç şey! Gerçekte Clyde nasıl geri durabilirdi onun yardımına koşmadan? Sıkıntılı, tasalı, dudaklarını yaladı ve elini alnından geçirdi çünkü alnı ter içinde kalmıştı. Kendini taş yürekli ve hımbıl buluyor, üzerindeki zıt baskılardan kurtulamıyordu.

Annesi yalvarırcasına, “şu sırada bana hiçbir şey veremez misin, kendi cebinden?” diye sordu. Esta için hiç vakit geçirmeden para bulmak gerekiyordu. Kendi elinde avucundaysa hiçbir şey yoktu.

Delikanlı, “Yok anne, veremem,” dedi.

Bir an utanarak baktı annesinin yüzüne, sonra gözlelerini çevirdi. Elvira bu kadar perişan durumda olmayaydı oğlunun yalanını yüzünden okuyabilirdi. Clyde'ın içinde, annesine karşı duyduğu acımanın yanı sıra, kendi durumunun uyandırdığu nefretle üzüntü birbirine karışıyordu. Hortense'i yitirmeyi göze alamıyordu bir türlü. Ne yapıp yapıp sahip olacaktı ona. Öte yandan annesi de öyle yapayalnız, öyle eli böğründe ydi ki! Utanç verici bir durum! İğrençlikti kendisinin yaptığu, gerçekten taş yüreklilik. Böyle davrandığu için sonradan Tanrı onu cezalandırmaz mıydı?

Bir çıkar yol düşünmeye, bir yerden bu elli dolara ek bir para bulmanın yollarını aramaya çalıştı. Ah, birazcık daha

zaman olaydı önünde, birkaç hafta daha! Hortense bu kürk işini tam şu sırada ortaya çıkarmamış olaydı!

Annesi ne yapacağını bilemeyerek, "Cık, cık cık!" diye dilini şaklatıyordu. Clyde bön bön, "Belki bir şeyler yapabilirim," diye mırıldandı. "Beş dolar işine yarar mı?"

"Eh, hiç yoktan iyidir," dedi annesi. "Yarar elbet."

Clyde bu beş dolarlık gediği gelecek haftanın bahşişleriyle kapatması gerekeceğini, bahşiş yönünden şansının açılmasını dilemek dışında çıkar yolu olmadığını düşünüyordu.

"Önümüzdeki hafta da bir şeyler düşünürüm; belki on dolar verebilirim o zaman. Kesin diyemiyorum. Sana önceden verdiğim parayı da ödünç almıştım; daha tam ödemedim. Şimdi tutup yeniden ödünç istersem herkes ne der biliyorsun..."

Elvira içini çekti. Hep bu oğlandan yardım ummak zorunluluğu ne de güçtü! Hem de tam çocukcağız yaşama yeni atılırken. Sonradan, yetiştiği zaman, bunları andıkça ne düşünecekti? Neler düşünecekti annesi ve Esta için? Bütün ailesi için? Yaşamda ilerlemek uğruna gösterdiği hırsa ve gözü peklige karşın Clyde'ın ruh, beden ve de sinir bakımından pek sağlam ve dayanıklı olmadığını annesi biliyordu. Duygu ve sinir yönünden annesine değil de babasına çekmiş gibiydi çoğu zaman. Hemen heyecanlanıveriyordu. Sıkılmaya, sinirlenmeye hiç gelmiyordu. Oysa şimdi, Esta

ile kocası yüzünden, bu yükün büyük bölümünü onun üstüne yıkan kendisiydi.

“Ne yapalım!” dedi Elvira. “Elinden gelmezse gelmez! Bir düşüneyim bakayım, başka bir yol bulabilir miyim.”

Ama şu anda karşısında hiçbir çıkar yol görmüyordu.

XVII

Hegglund'un şoför arkadaşı yoluyla yapılacak olan ve bir dahaki pazar gününe kararlaştırılan otomobil gezisi planında bir değişiklik ortaya çıkmıştı. Çok pahalı bir Packard olan otomobil, pazar günü kullanılamıyormuş; en geç bu perşembe ya da cumaya kadar kullanılırsa kullanılırmış. Çünkü otomobil, şu sırada bir Asya gezisine çıkmış olan Kimbark adında yaşlı ve çok zengin bir beyin malıymış. Çocuklara, otomobili getirecek olan gencin Bay Kimbark'ın şoförü olduğu söylenmişti ama bunun aslı astarı yoktu. Gerçekte bu genç Bay Kimbark'ın büyükbaş çiftliklerinden birinin kahyası olan Sparser'ın serseri ve bıçkın oğlundan başkası değildi. Bir çiftlik kahyasının oğlu olduğunu ve arada bir gece bekçiliği yaptığından otomobillerin anahtarlarını alabileceğini açıklamak işine gelmemişti. Bu kadarcıkla yetinmeyerek otomobillerin en şahanesini alıp kullanmaya karar vermişti.

Bu gezintilerden birine oteldeki arkadaşlarının da götürülmesini Hegglund ileri sürmüştü. Ne var ki gezi gününü kararlaştırdıktan sonra Bay Kimbark'ın yakında ülkeye döneceği öğrenilmişti. Genç Willard Sparser bunu duyar duymaz artık arabayı almamanın akıllıca olacağına karar

vermişti. Neme gerek, belki Bay Kimbark habersiz çıkar gelir de suç üstü yakalardı onu!

Gelgelelim bu gezintiyi pek isteyen Heggglund otomobili son bir kez daha kullanmayı önermişti. Ne çıkardı bir ke-
recikten? Şimdi artık bütün arkadaşlarını ayağa kaldırdık-
tan sonra heveslerini kursaklarında böyle bırakmak yazık
olurdu.

Böylece gezinin ertesi cuma, saat on ikiyle altı arasında yapılması kararlaştırıldı ve Hortense de Clyde'la birlikte gitmeye karar verdi.

Niyetleri kentin dışındaki Wigwam adında danslı ve ye-
mekli bir küçük otele gitmekti. Yılın her mevsiminde açık
olan Wigwam'da bir gramofon bir de otomatik piyano var-
mış. Oraya çok kez gitmiş olan Heggglund'la Higby şahane
bir yer olduğunu söylüyorlardı. Yemekler nefis, yol da çok
iyiymiş. Wigwam'ın biraz aşağısında küçük bir ırmak var-
mış. Yazın sandalla dolaşılır, balık tutulurmuş burada; kı-
şın da sular donunca paten kayılırmış. Şu ocak ayında yol-
lar karla kaplıymış ama temiz tutulurmuş, manzarası da
pek güzelmış. Sonra Excelsior'dan biraz ötede bir de küçük
göl varmış ki bu mevsimde donarmış. Hayal gücü pek işlek
olan ve her zaman kanı fıkır fıkır kaynayan Heggglund, bu
göle gidip buzda kaymaktan söz ediyordu.

Ratterer biraz alayla, "Şuna bakın be! Böyle bir gezide
buzda kaymaktan dem vuruyor!" diye söylendi. Çünkü
ona göre atletizmin sırası değildi şimdi; böyle bir gezide
yalnızca kızlarla kaynatılmalıydı.

Hegglund, "Bırak yahu! Kırk yılda bir aklımıza komik bir şey geldi diye hemen haşlamak mı gerek?" diye ona çıkıştı.

Bu gezi konusunda, Sparser'dan başka içi rahat olmayan tek kişi Clyde'dı. Çünkü binecekleri otomobilin Sparser'ın değil de patronunun malı olduğunu öğrendiğinden beri diken üstünde gibiydi, hatta sinirliydi. Başkasının olan herhangi bir şeyi alıp kullanmak düşüncesi hoşuna gitmiyordu. Ya bir şey olursa? Ya ortaya çıkarsa yaptıkları iş?

Geziden birkaç gün önce, otomobilin kimin malı olduğunu iyice öğrenince, Ratterer'e, "Bu otomobili alıp gitmemiz tehlikeli olmaz mı?" diye sormuştu.

Bu çeşit işlere alışık olduğundan durumu pek yadırgamayan Ratterer, "Neden olsunmuş?" diye sordu. "Otomobili alıp kullanan ne sensin ne de ben! Sparser düşünsün; onu ilgilendirir, değil mi? Beni yanına alırsa ben giderim doğrusu. Neden gitmeyecekmişim? Benim tek isteğim otelde saatinde dönebilmek. Bunun dışında hiçbir şeye aldırmam."

O sırada yanlarına gelen Higby de Ratterer'e katılmıştı. Gene de Clyde'ın içi rahat etmemişti... Bir terslik olabilirdi; böyle bir kaçamak yüzünden oteldeki işi elinden gidebilirdi, gelgelelim böyle lüks bir arabada, öteki gençlerle bir arada, Hortense'in yanı sıra gezmeye çıkmak düşüncesi öyle çekiciydi ki çocukcağız şeytana uymaktan kendini alamadı.

Kararlaştırılan cuma günü gezintiye katılacak olan gençler öğleden hemen sonra toplandılar: Otelden Hegglund, Ratterer, Higby ve Clyde gidiyorlardı. Sonra Hegglund'un sevgilisi olan Maida Axelrod, Ratterer'in flört ettiği Lucille Nickolas'la Higby'nin kız arkadaşı Tina Kogel ve Tina'nın, Willard Sparser'a tanıştırmak üzere getirdiği Laura Sipe adındaki kız vardı.

Hortense son dakikada Clyde'a, bir şey almak üzere evine gitmek zorunda olduğunu haber verdiğinden onu almak için ta Kırk Dokuzuncu Sokak'a kadar gittiler, ama homurdanarak.

Ocağın sonlarına doğru, alçak, asık yüzlü bulutlarla duman duman bir gündü. Kar yağacağa benziyordu.

Tina, "İnşallah yağar!" diye ellerini çırpı.

Lucille de, "Kara bayılırım ben!" dedi.

Kentten çıkıp kırlara açıldıkça küçük küçük çiftlik evlerinin ve karla kaplı çıplak kış tepelerinin arasından geçmeye başladılar. Yol düzgündü ve bunca yıldır Kansas City'nin pek dışına çıkmamış olan Clyde'ın aklına uzak yolları, uzun yolculukları getiriyordu. Gündelik yaşamının öylesine dışında bir şeydi ki bu! Hortense'in de güler yüzlülüğü, yakınlığı üstündeydi. Clyde'a iyice sokulmuş oturuyordu. Öteki çocukların daha şimdiden kollarını yollarındaki kızların omuzlarına dolamış olduklarını gören Clyde da Hortense'i kendine doğru çekti. Kız sesini çıkar-

madı. Yalnız başını kaldırıp ona bakarak, "Şapkamı çıkar-
mam gerekiyor, anlaşılın!" dedi.

Çevredekiler güldüler. Zaten Hortense saçına yepyeni
bir biçim vermişti ve bunu herkesin görmesini istiyordu.
Başını arkaya çevirmeden, "Orda dans edebilecek miyiz
bari?" diye sordu.

Tina'ya sarılmış oturan Higby, "Ha şunu bileydin," diye
yanıtladı.

Otomobil bembeyaz tarlalar arasından, kar kaplı beyaz
yolda deli gibi hızla ilerliyordu. Şu anda kendini otomo-
bilin gerçek sahibi saydığı gibi direksiyon kullanmaktaki
üstün ustalığına da inanmış olan Willard Sparser böyle bir
yolda kaç kilometreye kadar çıkabileceğini görmeye çalışı-
yordu.

Sağda ve solda dokunaklı renkli korular görünüp geçi-
yordu. Tarlalarca öteden sivrilen tepeler, dalga dalga yük-
selip alçalıyordu. Birden yanlarında tek kollu bir korkuluk
bitiverdi; yüksek, eski püskü şapkası çürümüş, paçavraları
rüzgârda uçuşmuş. Ve bunun yanından havalanan bir kar-
ga sürüsü, uzakta karlı bir fonun üzerine hafif kalemle çi-
zilmiş duran ormana doğru kanat açtılar...

Şoför yerinde, Laura Sipe'in yanında oturan Willard
Sparser, böyle şahane arabalara alışkınmış gibi araba kul-
lanıyordu. Aslında Sparser daha çok Hortense'i beğenmişti
ya, hiç değilse şimdilik Laura ile ilgilenmeyi boynuna borç
biliyordu. Zamparalıkta öbürlerinden geri kalmamak ama-

cıyla o da bir kolunu Laura'nın omzuna dolayıp direksiyonu tek elle kullanmaya başladı.

Onun bu marifeti Clyde'in rahatını kaçırdı. Arabayı izinsiz almış olmaları hâlâ içine sinmemiştii zaten. Yaptıkları bu çılgın hız yüzünden parçalanabilirlerdi. Tanrı korusun!

Hortense'e gelince ilgilendiğı tek şey Sparser'ın onu beğendiğini ortaya vurmuş olmasıydı. Şu arada Sparser'ın ister istemez Laura ile ilgilenmek zorunda olduğunu Hortense anlıyordu. Kolunu Laura'nın omzuna dolayarak çalımla, şimdiye kadar çok otomobil gezintisi yapmış olup olmadığını soruşuna gizlice gülümseyip geçti.

Ratterer ise Sparser'ın bu yaptığını görünce dirseğıyle Lucy'yi dürttü; o da Higby'yi dürterek ön sıradaki gelişmeye dikkatini çekti.

Ratterer neşeyle, "Hey, Willard, görüyorum rahatın yerinde!" diye seslendi.

Sparser başını çevirmeden, "Ha şunu bileydin!" diye güldü. "Hey, sen nasılsın kızcağızım?"

Laura, "Ben de iyiyim," diye yanıtladı.

Clyde ise bütün buradaki kızların içinde en güzelinin Hortense olduğunu düşünüyordu. Kız kırmızılı siyahlı bir elbise ve buna uygun iyice koyu kırmızı bir şapkaıyla gelmişti. O küçük, boyalı ağzının sol alt köşesine de siyah bir ben kondurmuştu. Daha doğrusu genç kız gezintiye gelen kızla-

rın topunu birden gölgede bırakmaya önceden karar vermişti ve şu sırada, başarıya ulaşmış olduğunu görüyordu.

Clyde da bu konuda onunla aynı düşüncededeydi. Onu sevgiyle kendine doğru çekerek, "İçimizde en güzeli sensin," diye fısıldadı.

Hortense yüksek sesle, "Sen de!" diye söylendi. "Canın isteyince yağ çekmesini nasıl da biliyorsun!"

Ötekiler gülüştüler ve Clyde hafifçe kızardı...

Wigwam Oteli'ni ta uzaktan gördüler. Burası, ardındaki yamaca doğru sokulmuş duran iki katlı eski bir çiftlik evinden başka bir şey değildi. Bir yanında, yemek salonuyla dans salonunu ve bar bölümünü içine alan daha yeni ve geniş, tek katlı bir yapı vardı. Buradaki büyük şöminede her zaman neşeyle yanan gür bir ateş bulunurdu. Yolun karşısındaki çukurda şimdi kaskatı buz tutmuş olan Benton çayı uzanıyordu.

Higby Tina'nın arabadan inmesine yardım ederken, "İşte ırmak!" diye bağırdı. Yolda yudumladığı içkiler kanını iyice kızıştırmıştı. Bir an hepsi durdular ve ağaçlar arasından kıvrım kıvrım uzaklaşan çayı zevkle seyrettiler. O arada Lucille Nickolas otelin o ufak pencerelerinden birinde bir alev titreşimi görünce, "Ah, bakın, ateş yakmışlar!" diye bağırdı.

Otomobili park edip içeri girdiler. Higby hemen cebinden bir beş sentlik çıkarıp o büyük, şamatacı, cırlak müzik kutusunu işletti. Heggund da ona şaka olsun diye köşede

duran gramofonu açtı ve orda eline geçen “Boz Ayı” plağını koydu.

Hepsinin iyi bildiği bu bestenin ilk notaları duyulur duyulmaz Tina, “Ah, ne olur şununla dans edelim!” dedi. “Şu öteki zımbırtıyı durduramaz mısın?”

Ratterer, “Kurgusu bitince kendisi durur!” diye güldü. “Bunu susturmanın tek yolu para atmamaktır.”

Bu sırada içeri bir garson geldi ve Higby herkese ne içmek istediklerini sormaya başladı. Hortense de kendisini göstermek amacıyla piste çıkmış, arka ayakları üstünde yürüyen bir boz ayı olmaya çalışıyordu. Gerçekten de sevimli oluyordu bunu yaparken, hareketleri kıvrak ve uyumluydu.

Onu pistte tek başına gören Sparser hemen yanına gitti, arkasında durarak onun yaptıklarını taklit etmeye çalıştı. Hortense genç adamın dansa epey usta olduğunu görünce boz ayı olmaktan vazgeçti, kollarını ona doğru uzattı, onunla birlikte, canlı ve kıvrak dans etmeye başladı.

Hiç de iyi dans etmeyen Clyde hemen kıskançlığa kapıldı; işkence gibi bir kıskançlıktı bu. Kızın kendini böyle erkenden, gezintinin daha başlangıcında bırakıvermesi haksızlık gibi geliyordu. Kızsa daha deneyimli bulduğu Sparser’la ilgilenmekten Clyde’a aldırış bile etmez olmuş, pek uyduğu yeni kavalyesiyle sıçrayıp duruyordu. Öteki gençler de eğlenceden geri kalmamak için hemen eşlerini seçtiler: Hegglund Maida ile, Ratterer Lucille’le, Higby

de Tina ile ortaya çıktılar. Böylece Laura Sipe da Clyde'a kalmış oluyordu. Oysa Clyde pek beğenmemişti Laura'yı: Şehveti sönük mavi gözleriyle, etli yüzlü, tombul bir genç kızdı.

Hâlâ Hortense'le dans eden Sparser'ın şimdi onu iyice kendine çekmiş, gözlerinin içine baktığını, Hortense'in de buna izin verdiğini Clyde görüyor ve içini ezip başını döndüren bir öfkeyle kuduruyordu. Midesinin dibinde bir kurşun ağırlığı duyuyordu. Hortense bu sonradan görme serseriden hoşlanmaya mı başlamıştı acaba? Hani Clyde'ı çok seveceğine söz vermişti? Clyde o anda kızın döneklüğünü, aslında onu hiç umursamadığını kavrar gibi oldu. İçinden bir şeyler yapmak geldi: Dansı bırakıp kızı Sparser'ın elinden almak, götürmek istedi. Ama plak bitene kadar yapabileceği hiçbir şey yoktu.

Tam plak bittiği sırada garson geldi, ısmarlamış oldukları kokteyllerle gazozları, sandviçleri, şöminenin başında bir araya getirilmiş üç küçük masanın üzerine bıraktı. Hepsi dansı bırakıp masa başına üşüştiler, Hortense'le Sparser'dan başka. Bu da Clyde'ın gözünden kaçmadı elbet. Taş yürekli oynak kızın tekiymiş meğer şu Hortense! Clyde'ı umursamıyormuş bile! Oysa daha geçen gün ona ne umutlar vermiş, o kürk ceketi almak için ondan yardım istemişti! Madem böyle dönekmış, cehennemin dibine kadar yolu vardı! Clyde da gösterirdi ona dünyanın kaç bucak olduğunu!

Sonunda Sparser'la Hortense de dansı bırakarak masa başına geldiler. Clyde bembeyaz kesilmiş, ağzını bıçak açmadan, ilgisizmişçesine bir yanda duruyordu. Onun öfkesini ve bu öfkenin nedenini sezmiş olan Laura, arkadaşı Tina'nın yanına gitti ve Clyde'ın neden ateş püskürdüğünü anlattı.

Bu sırada Hortense, Clyde'ın asık suratını gördü ve "Boz Ayı" dansının adımlarını oynayarak onun yanına geldi.

"Ayy, ne eğlenceliydi, değil mi? Bayılıyorum bu müzikle dans etmeye!" Clyde, içi kıskançlık ve üzüntüyle ezilerek, "Senin için eğlencelidir elbet!" diye yanıtladı.

Genç kız anlamazdan gelerek alçak hatta biraz gücenik bir sesle, "Ne var, ne oldu?" diye sordu. Oysa gencin neye kızdığını pek iyi biliyordu. "Önce onunla dans ettim diye mi kızdın yoksa? Ne saçmalık! Sen neden gelip benimle dans etmedin öyleyse? Ayağıma kadar gelmişken onu geri çeviremezdim elbet, değil mi?"

Clyde acı bir alayla, "Elbet çeviremezdin, nasıl olur!" dedi. Gergin, yavaş bir sesle konuşuyordu çünkü arkadaşlarının bu konuşulanları duymasını o da istemiyordu. "Gene de onun boynuna sarılıp baygın baygın gözlerinin içine bakmak zorunda değildin ya?" Delikanlı şimdi enikonu ateş püskürüyordu. "Yapmadım diyemezsin çünkü gördüm yaptığını!"

Genç kız bir tuhaf baktı ona. Yalnız öfkesinin keskinliğini anlamakla kalmadı; onun kendine ilk kez böylesine

başkaldırabildiğini de gördü. Hortense'i elde bir saymaya başlamış olsa gerekti. Çok yüz bulmuştu galiba. Aynı zamanda genç kız ona haddini bildirmenin sırası olmadığını da biliyordu çünkü o kürk ceketi çok istiyordu.

Öfkeyle, "Aa şuna da bak!" diye söylendi. "Bu kadar olur yani!" Gene de en çok onun haklı oluşunaydı kızgınlığı. "Amma oyun bozansın ha! Böyle hiç yoktan kıskançlık çıkaracaksan bana ne? Biraz dans etmekten ileri bir şey yapmadım ki ben! Ne bileyim senin sinirleneceğini!" Dönüp gidecekti ya, aralarındaki anlaşma suya düşmesin diye onu yatıştırmak zorunda olduğunu düşündü. Ötekiler merakla bakıp kulak kabartmaya başlamışlardı. Genç kız Clyde'ı yakasından tutup yana çekerek, "Sen bana baksana!" diye fısıldadı. "Kes şu saçmalığı. Kötülük olsun diye yapmadım valla. Gözüm çıksın. Şimdi herkes böyle dans ediyor. Hiçbir anlamı yok bunun. Sana verdiğim sözde durmamı istiyor musun, istemiyor musun, sen ondan haber ver."

Genç kız şimdi bile bile onun gözlerinin içine bakıyordu. Ondan başka kimseyle ilgili değilmişçesine, tatlı tatlı. Bir yandan da hesaplı ve kasıtlı olarak dudaklarını, Clyde'ı öpmek istercesine aynanın önünde uzun uzun denediği biçimde büzüp kabarttı ve bu dudaklar gencin aklını başından aldı. Öfkesi hemen sönerek uysallıkla, "Peki," dedi. "Ben de çılgınlık ediyorum, gene de senin yaptıklarını görmedim diyemezsin, Hortense. Senin uğruna deli olduğumu biliyorsun, çıldırıyorum sana. Elimde değil! Bazen

senden vazgeçebilsem diyorum! Bu kadar aptal olmasam, diyorum!” İçi kararak baktı kıza.

Kız da onu avucunun içinde tuttuğunu ve parmağının ucunda oynatmanın çocuk oyuncacı olduğunu yeniden anlayarak, “Ah seni seni!” dedi. “Hiç de böyle bir şey demiyorsun işte! Eğer uslu durursan biraz sonra ötekilerin bakmadığı bir sırada öperim seni.”

Bir yandan da biliyordu ki Willard Sparser’ın gözleri üzerindeydi. Kendisi de ona iyiden iyiye abayı yakmış, onu şu son zamanlarda tanıdığı bütün gençlerden daha çok beğenmişti.

XVIII

çkiler içildi, danslar edildi; ama eğlencenin doruğuna öğleden sonra, Hegglund'un onların dikkatini dışardaki dereye çekmesiyle erişildi. Bir ara pencerele-
rin birinden dışarı bakan Hegglund, "Nesi var şu aşağıdaki
buzun?" diye bağırdı. "Şu buza baksanıza, ne şahane! Hadi
bakalım, kendinize güveniyorsanız inip kayalım!"

Bunu duyan herkes ayaklandı; yel yepelek yelken kürek
dışarı koştular, kıvrım kıvrım bir dereden başka bir şey ol-
mayan, rüzgârın yer yer tertemiz süpürdüğü buzun üstüne
indikleri zaman, eski çağlardan kalma satirlerle orman pe-
rilerine benzediler. Oraya buraya koşuşarak kayıyor, düşü-
yor ve kahkahalar içinde gene ayağa kalkıyorlardı.

Hortense önceleri Clyde'in elinden tutarak ayaklarının
ucuna basa basa yürürken çok geçmeden koşup kaymaya
başladı. Bir yandan da korkuyormuş gibi hafif çığlıklar atı-
yordu. Bu kez yalnız Sparser değil Higby de Hortense'le il-
gilenir olmuştu. İkisi birden onun peşinden koşuyor, çelme
takıp düşürecekmiş gibi yapıyor ama sonra onu tutuyor-
lardı. Derken Sparser onu elinden tuttuğu gibi ta ötelere,

dereinin bir d nemecinin arkasına doğru götürdü; gözden kayboldular.

Artık kızı göz hapsinde tutmayıp kıskançlık da göstermemeye kararlı olan Clyde onların peşinden gitmedi. Gitmedi ya, Sparser'ın şu fırsattan yararlanarak kızıdan bir randevu ya da öpücük koparacağını düşünmekten kendini alamıyordu. Kahredici bir şeydi bu.

Elinde olmadan, onulmaz bir acıyla kıvranmaya başladı. Gidip onları görmek istiyordu. Ne var ki tam o sırada Hegglund herkesi el ele tutuşturup halka olmalarını söyledi; Clyde da Lucille'le Maida'nın ellerini tuttu. Onlar dönmeye başlarken Hortense'le Sparser  ıkageldiler ve araya karıştılar. Hâlâ el eleydiler!

D nd k  herkes savrulup koparak yerlere yuvarlanıyordu. Sparser'la Hortense'in düşerken kaydıkları ve dereinin kıyısındaki karların, kuru yapraklarla dalların arasına, üst üste yuvarlandıkları Clyde'ın gözünden kaçmadı. Hortense'in etekleri de dönmüş, ta dizlerine kadar açılmıştı. Ne var ki kız Clyde'ın sandığı ve umduğu gibi utanmışlık göstereceği yerde bir an hiç toparlanmadan öylece kaldı. Kahkahalarla gülüyordu ve eli hâlâ Sparser'ın elindeydi.

Laura Sipe da düşerken Higby'ye çelme takmış ve onun altında kalmıştı. Onlar da böyle alt alta yattıkları yerden gülüp duruyorlardı. G l şleri pek anlamlı geldi Clyde'a. Sonra Laura'nın da etekleri dizlerine kadar açılmıştı. Sparser parmağıyla onun o biçimli bacaklarını işaret ediyor ve

bütün dişlerini gösteren yüksek kahkahalar atıyordu. Zaten herkes kahkahalarla gülmektedir.

Clyde, "Kahretsin!" diye içinden geçirdi. "Neden hep Hortense'in peşinde bu herif? Canı kırıştırmak istiyorduy-
sa neden kendisi bir kız getirmede? Ne hakları var bizim gremeyegeğimiz yerlere gitmeye? Küçük hanımın içinde kötülük yokmuş! Ama benimle beraberken böyle yürekten kahkahalar atıyor mu? Ne gezer? Beni bunları yutacak ena-
yi mi sanıyor?"

Kaşları iyice çatılmıştı ama o arada gençler gene halka oldular ve Lucille gene onun elini tuttu. Sparser'la Hortense gene el ele, öbür utaydılar... Hortense de Sparser'a yüz veriyordu doğrusu. Clyde çok üzgündü ve öylesine öfkeli, öylesine hırslıydı ki arkadaşlarının oyununa katılmakta güçlük çekiyordu. Durup Sparser'la kavga etmek geliyordu içinden. Neyse ki Heggund onları hemen oyuna başlattı.

Bir süre sonra Lucille'le Tina yorulup çekildiler. Hortense de oyundan ayrıldı ve Clyde hemen onun yanına gitti. Çoğunluk dağılınca Heggund Maida'yı buzun üstünde n sıra, dönemecin ardına doğru itti ve gözden kayboldular. Ondan rnek alırcasına Higby Tina'yı uzaklara doğru çekti; Ratterer'le Lucille de gülerek bir çalılığın arkasına dolandılar. Başka kimseyi bulamayan Sparser bile Laura'yı alıp gitti. Clyde'la Hortense baş başa kaldılar ve dere boyunca yürümeye başladılar. Öfkeli ve küskün olan Clyde sessiz duruyordu. Kız bunu anlayarak onu paltosunun kemerinden tuttu.

“Deeh, atım, deeh!” diye çelmeleyerek onunla oynamaya kalkıştı. “Atım şimdi beni buz üstünde kaydıracak.”

Clyde bu kadar kolaycacık yola gelmeye hiç niyetli değildi. Kıza ters ters bakarak, “Ne demeye böyle yüz verip duruyorsun o herife?” diye homurdandı. “Biraz önce onunla şu köşeyi döndüğünüzü gördüm. Ne dedi sana orda?”

“Hiiç!”

Çocuk apaçık bir alayla, “Öyle ya, ne diyecek?” diye mırıldandı. “Tanrı bilir seni öpmeye filan da kalkışmamıştır.”

Hortense kesin ve hain, “Ha şunu bileydin!” diye söylendi. “Sen beni ne sanıyorsun, kuzum? İlk tanıştığım insana kendimi öptürmem ben, akıllı! Bunu böyle bilesin. Sana öptürttüm müydü?”

“Ama bana ilk görüşte ayılıp bayılmadındı böyle.”

“Öyle mi? Olabilir ama şimdi ona ayılıp bayıldığımı söylemeye ne hakkın var, kuzum? Sen tepemde zebella gibi dikilmeden eğlenemeyecek miyim ben? Canımı sıkıyorsun artık, bunu böyle bil.”

Clyde’in hak iddia eden tutumu karşısında kız iyice kızmıştı. Onun bu beklenmedik çıkışıyla sarsılan Clyde şimdilik yumuşamanın daha yerinde olacağını düşündü. Doğrusu Hortense hiçbir zaman onu sevdiğini söylememişti, kürk konusunda ona birtakım sözler verirken bile... Bir süre sonra, üzgün ve somurtuk, “Her neyse,” dedi. “Yalnız ben şunu bilirim: Ben eğer herhangi birine senin bana ver-

diğın kadar yüz versem, onun yanında başkalarıyla fingir-
demezdım artık."

"Yaa, öyle demek."

"Öyle ya!"

"Peki, şimdi fingirdeyen kimmiş burada, merak ediyorum."

"Sensin."

"Hiç de fingirdemiyorum işte. Kuzum senin hır çıkarmaktan başka bildiğın yoksa defolup gitsene başımdan. Canımı sıkıyorsun ama."

"Öyle mi?"

"Evet, öyle."

Çocuğın içinde annesinin gözü pekliğinden bir damla belirerek, "Öyleyse temelli gideyim de bir daha hiç canını sıkmayayım bari," diye karşılık verdi.

Genç kız, "Öyle yap bari; bana karşı hep bu tutumu takı-
nacaksan," dedi. Ayakkabısının burnuyla hırslı hırslı karla-
rı savuruyordu.

Gelgelelim Clyde ondan kopamayacağını anlamış, yu-
muşamaya ve ona ürkek, kaygılı gözlerle bakmaya başla-
mıştı. Kızsa, gene kürk ceketini düşünerek ona iyi davran-
maya niyetleniyordu.

Clyde sesi titreyerek, "Onunla bakışmadın, değil mi?"
diye sordu. "Ne zaman?"

"Dans ederken."

“Hayır, bakışmadım ama bakışsam ne çıkar yani? İçimde kötülük yok ki! İyi be, insan artık karşısındakinin yüzüne de bakamayacak mı?”

“Senin ona baktığın gibi bakamaz ya; eğer başka birinden hoşlandığını söylüyorsa.” Clyde’ın alnı dürülüp açıldı; bir an gözleri kısıldı.

Kızsa öfkeyle, “Senin gibisi de görülmemiştir yani!” demekle yetindi.

Clyde hem kararlı hem de zavallı bir sesle, “Sonra geri döndüğünüz zaman da hemen benim yanıma geleceğine onunla el ele tutuştun,” diye konuştu. “Kayıp düştüğün zaman bile bırakmadın onun elini. Eğer buna fingirdemek demezlerse ne derler acaba? Başka nedir bu? Onun da bundan bu anlamı çıkardığına kalıbımı basarım.”

“Vallahi, sen ne dersen de, ben onunla flört filan etmiyordum. Sen öyle düşünmek istiyorsan düşün; karışamam ki! Kıskançlıktan soluk bile aldirtmak istemiyorsun insana. Sen deli misin ne. Buz üstünde elde tutuşmadan kayılır mı, ayol? İyi be! Hem seninle o Lucille’den ne haber? Senin kucığına yatmış kıkır kıkır gülen o değil miydi? Ama ben üstünde bile durmadım. Ne istiyorsun yani benden? Buraya gelip öküz gibi oturayım mı? Ya da hep senin kuyruğunda mı gezeyim yani? Ne yerine koyuyorsun sen beni, kuzum? Aklımdan zorum mu var benim?”

Clyde’ın bu didişmesi hoşuna gitmemişti kızın. Sparser’ı düşünüyordu.

Sparser daha pişkin, daha atak ve çıkarıcı, daha tuttuğunu koparır bir gençti. Daha erkek karakterliydi; böyle içli ve zırlak değil. Şimdi Clyde'ın yerinde olsa böyle burnunu çekip sızlanır mıydı? Onu temelli bırakır, eker giderdi. Öte yandan Clyde da kendince ilginç ve yararlıydı. Hortense'e aldıklarını başka kim alırdı. Genç kız şimdilik onu yatıştırmanın daha akıl kârı olduğuna, zaten bunda da pek bir güçlük bulunmadığına karar vererek, "Bana bak, Clyde, neden böyle her an kavga ediyoruz biz?" diye sordu. "Ne geçiyor elimize? Niyetin benimle hep böyle hır çıkarmaksa ne demeye alıp gezdiriyorsun beni yanında?"

Döndü ve o minik ayakkabılarının sivri burnuyla buzu tekmeledi. Ve gene her zamanki gibi onun büyüüne yenden kapılan Clyde kucaklayıp göğsüne bastırdı onu. Dudaklarını dudaklarına bastırarak göğsünü sıkıp kurcalamaya başladı; tutup okşamaya yeltendi. Ama o, hem akli Sparser'da kaldığı, hem de Clyde'a kızmış olduğu için onun kollarından kurtuldu. Onunla ve kendisiyle ilgili bir huzursuzluk içini kemiriyordu. Kızın gerçek duygularını artık sezmiş olan Clyde geri çekildi. Gene de karanlık ve aç gözlerle ona bakmaktan kendini alamıyordu. Düşlerinde yaşattığı mutlu gezintinin suya düştüğünü anlayarak, haşın, yırtıcı bir halde, "Bana yüz vereceksin sandımdı," diye başkaldırdı.

Kız kurnazca kaçamağa başvurarak, "Hırçın olmadığın zamanlar gösteriyorum ya!" diye yanıtladı. Ona vermiş olduğu sözden yakasını sıyrmanın bir yolunu arıyordu.

“Amma da gösteriyorsun ha!” diye Clyde homurdandı. “İşte şurada baş başayız, sana elimi sürmeme bile izin vermiyorsun. Bütün o verdiği sözler nerde kaldı acaba?”

Kız yalnızca zaman kazanmak amacıyla, “Ne sözleri vermişim ben?” diye sordu.

“Sanki bilmezmiş gibi!”

“Her neyse. Hemen bugün diye konuşmamıştık ya. Benim aklımda kaldığına göre bizim konuştuğumuz...” Hortense lafın sonunu nasıl getireceğini bilemeyerek duraladı.

Clyde, “Ne konuştuğumuzu ben biliyorum,” diye belirtti. “Yalnız benim anladığıma göre sen benden hoşlanmıyorsun... hepsi bu. Eğer benden hoşlansaydın ne değiştirdi? Bana ha şimdi yüz vermişsin, ha önümüzdeki hafta ya da daha öbür hafta? Ne yani! Duyan da bu işi benden hoşlandığından değil, benden bir şey koparmak istediğin için yapacağını sanır.” Çektiği acı yüzünden her şeye gözünü karartmış, sanki aslan kesilmişti.

Genç kız onun sözlerindeki gerçeğe sinirlenerek, “Hiç de değil işte!” diye ateş püskürdü. “Benimle böyle konuşamazsın! Paran senin olsun; ben istemiyorum. Seni de istemiyorum artık. Canım kürk isterse senin yardımın olmadan da alırım.” Böyle diyerek döndü, yürüdü.

Clyde da gene her zamanki gibi, onu yumuşatmak için peşinden koşarak, “Hortense, ne olur gitme!” diye yalvarırdı. “Dur bir dakika. Öyle demeye getirmedim, inan bana. Sana çıldırıyorum ben. Anlamıyor musun? Ne olur, gitme.

Ben parayı karşılığında bir şey almak için veriyor değilim sana. İstersen öylece de alabilirsin. Ama ben senin benden birazcık hoşlandığını sanıyordum, hiç değilse. Beni hiç mi sevmiyorsun, Hortense?"

Öyle yılmış, süngüsü düşük bir duruşu vardı ki genç kız onun üzerindeki egemenliğini sezerek biraz insafa geldi.

"Hiç sevmez olur muyum?" dedi. "Gene de bana saygısızlık edebilirsin demek değildir ki bu! Hiç anlamıyorsun galiba: Kız kısmı senin her istediğini hemen istediğin zaman yapamaz ki bazen."

Clyde, "Ne demek istiyorsun yani?" diye sordu. "Anlamıyorum."

"Bal gibi anlıyorsun işte!" Kız onun bu işi bilmediğine inanamıyordu.

Delikanlı, "Ha şimdi anladım!" dedi. "Bütün kızların kullandığı şu bayat numara! Yutar mıyım ben bunu!"

Kızların arada bu biçim çıkmazlardan kurtulmak amacıyla böyle yalanlar söylediğini oteldeki arkadaşlarından duymuş olan Clyde şimdi onların sözcüklerini hatta ses tonlarını kullanarak konuştuğundan Hortense onun durumu kavradığını anlamıştı. Gücenmiş gibi yaparak, "Meğer sen ne katı yürekli şeymişsin!" diye söylendi. "Sana ne söylesem boş çünkü inanmazsın. Ama sen inansan da inanmasan da ben doğruyu söylüyorum."

Çocuk üzgün, gene de bu laflara karnı tokmuş gibi tepeden bakarak, "Hadi canım sen de! Bana yutturamazsın,"

dedi. "Benden hoşlanmıyorsun; işin olup olacağı bu. Gözüm açıldı artık."

Kız hâlâ gücenikmiş gibi, "İyi be! Hainlik dediğin işte böyle olur!" diye mırıldandı. "Oysa ben sana doğruyu söylüyorum; yalan söylüyorsam canım çıksın; yemin ederim. İnan bana."

Clyde orda duruyordu. Bu adi hilenin karşısında yapabileceği hiçbir şey yoktu. Kızı herhangi bir şeye zorlayamazdı ki! Madem kız yalan söyleyip numara yapıyordu o da inanmış numarası yapmak zorundaydı. Gene de içine sonsuz bir hüznün çökmüştü. Hiç elde edemeyecekti bu kızı, gün gibi ortadaydı bu. Başını çevirdi, kıza arkasını döndü. Kız da onu kandıramamış olduğunu sezerek bir şeyler yapmak, onu yeniden kendine bağlamak gereğini duydu.

"Kuzum Clyde, ne olur," diye ustaca yalvardı. "Doğruyu söylüyorum vallahi. İnanmayacak mısın bana? Önümüzdeki hafta her istediğini yapacağım. İki gözüm kör olsun. Sana o sözü verirken çok ciddiydim. İnan bana. Elbette hoşlanıyorum senden; hem de çok. Buna inanır mısın? Ne olur?"

Clyde kızın bu en son kurnazlığına da kandı. Tepeden tırnağa sevinçle ürperdi ve gene neşesi yerine gelerek yüzü güldü. Birkaç dakika sonra Hegglund onları otomobile çağırınca kadar Clyde kızı üst üste birkaç kere öpmüş ve kurduğu düşlerin er geç gerçek olacağına gene inanmıştı. Ah, Tanrı ona şu günü bir gösterseydi!

XIX

ansas City'ye dönüş yolculuğunun hemen hemen sonuna kadar Clyde'in mutluluğuna gölge düşürecek bir şey olmadı. Hortense'le yan yana oturuyordu ve Hortense başını onun omzuna yaslamıştı. Gerçi arabaya herkesten sonra binen Sparser onun kolunu sıkmış ve Hortense yanıt olarak onu umutlandıracak bir bakış fırlatmıştı ya Clyde bunları görmemişti.

Saat geç olduğundan Hegglund ve bütün çocuklar hızlı gitmek istiyorlardı: Sparser da Hortense'in bakışlarıyla başı dönmüş ve iyice keyiflenmiş durumdaydı. Böylece çok geçmeden kentin dış mahalleleri göründü çünkü otomobil çılgın bir hızla yol alıyordu. Ne var ki doğudan gelen tren yollarından birinin kente yaklaştığı bir demiryolu kavşağında, ayrı yönlerden gelen iki yük treni kalkıp uzaklaşınca kadar uzun uzun, içleri içlerini yiyerek beklemek zorunda kaldılar. İleride, Kuzey Kansas City'de kar başladı. İri, yumuşak karlar yollara düşüp eridikçe çok dikkatli olmayı gerektiren sulu, kaygan bir çamur tabakası oluştu-ruyordu. Saat de beş buçuğu bulmuştu.

Dört kafadar bu gezintiden ve yanlarındaki kızların arkadaşlığından aldıkları tadı daha şimdiden yitirmişlerdi. Çünkü daha şimdiden otele zamanında yetişememek kaygısı içindeydiler. Bay Squires'ın despot görüntüsü hepsinin gözlerinin önündeydi.

Ratterer, saatine kaygıyla bakmakta olan Higby'ye, "Vay anasını, daha çabuk olmazsak yetişemeyeceğiz be!" dedi. "Bu gidişle zaten üstümüzü değiştirmeye zor vaktimiz kalıyor."

Onu duyan Clyde, "Ah, biraz daha hızlı gidebilsek!" diye inledi. "Keşke hiç gelmeseydim bugün! Vaktinde yetişemezsek çekeceğimiz var!"

Ondaki huzursuzluğu ve gerginliği hisseden Hortense, "Yetişemeyecek misiniz, dersin?" diye sordu.

"Bu gidişle yetişemeyeceğiz ya!"

Gözlerini, dışarda uçuşan pamuk parçalarıyla beneklenmiş benzeyen dünyaya dikmiş bakmakta olan Hegg-lund, "Hey be, Willard, gazlasana şunu biraz!" diye söylendi. "Hız yapmamız gerek, hız! Saatinde orada olmazsak ayvayı yedik demektir."

Her zaman soğukkanlı olan Higby bile telaşa kapılarak, "İyi bir özür uyduramazsak kovulduğumuzun resmidir," dedi. "İçimizden biri güzel bir masal uydursun artık."

Clyde yalnızca iç geçirmekle yetindi.

Biraz sonra, onlara iyice işkence etmek istercesine, her yol kavşağını taşıtlarla yığılmış bir durumda bulmaya

başladılar. Sparser bir trafik polisinin, onları durdurmak amacıyla kalkan eline sinirli bir bakış fırlatarak, "Buyurun, gene durduk!" diye bağırdı. "Elden ne gelir ki! Şuradan Washington Bulvarı'na sapabilirim ama zamandan kârımız olur mu bilmem." Trafik polisi, git işaretini verinceye kadar tam bir dakika geçmişti. Sparser hemen sağ yaptı ve üç sokak ötede Washington Caddesi'ne saptı. Durum burada daha iyi değildi. İki yöndeki trafik akışı da yüklüydü. Ve bundan sonraki her kavşakta durup bekleyerek değerli dakikalar yitirdiler.

Washington Caddesi'nin On Beşinci Sokak'la kesiştiği yerde Clyde, "On Yedinci Sokak'ta insek de otele yürüyerek gitsek nasıl olur?" dedi.

Sparser, "Hiçbir kârımız olmaz," diye yanıtladı. "Şuradan dönebilirsem ben oraya sizden daha çabuk giderim."

Öteki arabaları yana doğru sıkıştırarak ilerledi. On Altıncı Sokak'ın köşesine gelince sol yanda tenhaca bir ada gördü; arabayı döndürdü ve son hızla oraya doğru sürdü. Köşeyi gene son hızla almak üzereyken, yaya geçidine doğru koşmakta olan on yaşlarında bir kız çocuğu tam önlerine atıldı. Sparser direksiyonu kıracak ya da fren yapacak fırsat bulamadığı için çocuk düştü ve birkaç metre sürüklendi.

Kazayı görmüş olan on on beş tane kadın ve erkekten o anda tiz çığlıklar yükselmişti. Otomobil durur durmaz sokaktakiler, tekerleklerin altında kalıp çiğnenmiş olan çocuğa doğru koştular. Dışarı bakıp da onların böyle, yerdeki

karaltının başına üşüşüklerini gören Sparser sözle anlatılamayacak bir paniğe kapıldı ve gözünün önünde polisler, babası, otomobil sahibi ve türlü çeşit ağır cezalar belirdi. Bu arada otomobildekiler, "Aman Yarabbi, bir kız çocuğuna çarptı!" "Eyvah, çocuğu öldürdü galiba!" "Anneciğim, ne yapacağız şimdi?" diye bağıışadursunlar, Sparser, "Ulan be, polisler!" diye söylendi. "Gaza basıp tüymeli buradan!"

Ödleri kopmuş olan arkadaşlarına hiç danışmadan vitesi yükselterek yapabildiği kadar gaza basıp bir ilerdeki köşeye doğru atıldı.

Orada da bu dolaylardaki her köşede olduğu gibi bir polis vardı. Şimdi polis, batısına düşen köşede bir kargaşa olduğunu görerek oraya yöneldi ve o sırada, "İşte o araba! Durdurun!" diye bağıışmalar kulağına çarptı.

Adamın biri kazayı yapan arabaya doğru koşarak, "Durdurun!" diye bağııyordu. "Durdurun bu arabayı! Çocuk ezdiler!"

O zaman polis durumu kavradı ve düdüğünü ağzına götürerek arabaya doğru koştu. Bu arada Sparser da bağıışları duymuş, polisin geldiğini görmüştü. Onun yanından ok gibi geçti, son hızla On Yedinci Sokak'a saptı ve hemen hemen altmış kilometre hızla giderken bir kamyonun tekerlek kapağıyla bir başka otomobilin siperini sıyırdı. Yayaalara çarpmasına ramak kalıyordu. Arabadaki gençlerse heyecan ve kaygıdan ne yapacaklarını bilemiyorlardı; gözleri fal taşı gibi açılmış, yumruklar ve dudaklar sıkılı, yüz-

ler gergindi. Hortense, Lucille ve Tina, "Aman Yarabbi!" "Anneciğim! Ne olacak şimdi" diye vahlayıp duruyorlardı.

Peşlerine düşen polis de öyle kolay vazgeçecek gibi değildi. Arabanın gidişinden, durmaya hiç niyeti olmadığını anlayıp plaka numarasını seçemeyince düdüğünü var gücüyle uzun uzun öttürdü. Bir ileriki köşedeki polis de arabanın yıldırım gibi geçtiğini görüp düdük sesini duyunca durumu kavrayarak kendi düdüğünü öttürdü. Bunun üzerine olup biteni gören üç otomobil sürücüsü merakla kovalamaca katıldılar. Üçü de kornalarını son perdeden çalıyorlardı.

Ne var ki, Packard onlardan çok daha hızlıydı. Birkaç sokak boyunca, "Durdurun şu arabayı!" diye bağrışmalar duyulduysa da sonradan yerlerini alabildiğine çalan kornaların uzun uzun çığlıklarına bıraktı. Sparser iyice ilerideydi şimdi. Düz giderse daha kolay ele geçeceğini bildiğinden o hızla McGee Sokağı'na saptı ve birkaç sokak ötede, güneye doğru uzanan geniş ve kıvrımlı Gillham Asfaltı'na girdi. Burada bir süre yıldırım hızıyla gittikten sonra gene kuzeye doğru döndü. Bu banliyö mahallelerinin kente oranla تنها olan sokaklarına daha kolay girip çıkarak peşindekileri daha rahat atlatacağını düşünüyordu. İsteddiği, yolcularını bir yerde silkeledikten sonra Packard'ı garaja bırakacak kadar zaman kazanmaktı.

Bunu da yapabilirdi ya, üzerinde hiç yaya olmayan ve ancak tek tük evler bulunan تنها bir sokağa sapınca far-

larını söndürmeye karar verdi ve o hızla köşeyi almaya yeltenirken kaldırımın önüne bırakılmış bir yığın parke taşının üstüne bindirdi. Karanlıkta bu yığını görmemişti. Taş yığınının çaprazlama olarak uzatılmış duran bir yığın da kereste vardı. Taşlara son hızla vuran araba devrilircesine patinaj yaptı ve karşıdaki kereste yığınının içine daldı. Buraya düz çarpacağına uçtan çarparak kereste yığınının dağıttı ve yaydı. Sağ ön ve arka tekerlekler kerestelerin üstüne binince otomobil sol yana doğru tepetaklak döndü ve kaldırımın ötesindeki karlı otların içine yuvarlandı. Burada kırılan camların şangırtısı ve kendi devrilişlerinin patırtısı arasında otomobilin yolcuları öne ve sola doğru, üst üste, alt alta yığılıp kaldılar.

Bundan sonra olup bitenleri yalnız Clyde değil öbürleri de doğru dürüst kavrayamadılar. Sersemleyerek kafasını otomobilin yan kapısının üzerinden kaldıran Clyde sol yavaşlığının, omzuyla kolunun acısını duyuyor ama yalnızca bir an önce buradan kaçması gerektiğini düşünüyordu. Bir çocuk ezilmişti; çalınmış bir otomobil parçalanmıştı; polisler peşlerinde olsalar gerekti ve her an gelebilirlerdi.

Aşağıda, önde, çarpışmanın hızıyla cama çarpıp bayılan Spenser'la Laura baygın yatıyorlardı. Ratterer onları, canlarını acıtmadan sırtüstü çevirmeye çabalıyordu. Clyde'ın içinden bir şeyler yapmak, yardım filan etmek geldi ama ne yapacağını bilemeden öylece duruyordu.

Onu gören Ratterer, "Gel şuraya da bana yardım et, be Clyde!" dedi. "Kızı dışarı alalım alabilirsek. Bayılmış."

Ama Laura öyle gevşek, öyle ağırdı ki tepetaklak olmuş arabadan dışarı çıkaramadılar. Yalnızca Sparser'ın üzerinden indirip yere bıraktılar.

Bu arada, en üstte olduğundan hafifçe sersemlemekle kurtulan Heggglund en yakınındaki kapıya ulaşip açmayı başarmış ve atletik yapısı sayesinde kendini dışarı atabilmişti. Bir yandan da, "Annecim, bu başımıza gelene bak! Yarabbi, sen şu işe bak! Amanın, polisler gelmeden kaçmalı buradan!" deyip duruyordu.

Ne var ki arkadaşlarının durumunu görüp bağırışlarını duydukça kaçıp gidemiyordu da. Pencereden içeri bakınca Maida'yı gördü.

"Allah'ını seversen ver elini de bir an önce tüyelim buradan!" dedi.

Sonra, başındaki yaraları ellemekte olan Maida'yı beklemekten eğilip Tina'nın elini tuttu. Tina'nın altında kalmış olan Higby şimdi diz üstü doğruldu; bakalım yara var mı diye başıyla yüzünü yoklamaya başladı. Heggglund, "Ver elini be Higby!" diye seslendi. "Çabuk ol be! Hiç vaktimiz yok! Yaralı mısın? Bir an önce basıp gidelim buradan. Bak köşeden biri geliyor, polis mi bilmem artık."

Higby, "Bırak, çekiştirme, acıyor," dedi. "Ben kendim çıkarım."

Dışarda da birtakım garip, akıl karıştırıcı olaylar geçmekteydi. Clyde'dan önce dışarı çıkmış olan Hortense birden yüzünü yoklamış ve gene birdenbire sol yanağıyla

alının kanamakta olduğunu anlamıştı. Bu kaza yüzünden güzelliğinin bir daha geri gelmemek üzere bozulmuş olabileceğini düşünerek öylesine paniğe kapılmıştı ki arkadaşlarının yaralı ve tehlikeli durumu şöyle dursun, polise yakalanma korkusunu, ezilen çocuğu, Packard'ın parçalanmasını, kısacası kendinden ve güzelliğinin elden gitmiş olabileceğinden başka her şeyi unutmuştu.

O saat, "Ah, anneciğim!" diye çırpınmaya başladı. "Ne korkunç şey, Tanrım, ne feci! Yüzüm kesilmiş!"

Hiç kimseye bir şey söylemeden, kentin kalabalık sokaklarına ve ışıklarına doğru koştu. Clyde bu arada henüz içerde, Ratterer'e yardım ediyordu. Hortense'in tek düşüncesi, yüzünün bir çaresine bakabilmek için bir an önce kendi evine ulaşmaktı şimdi. Ötekiler, ezilen çocuk aklına bile gelmiyordu. Clyde konusunda tek düşündüğü de bu uğursuz gezintiye kendini onun çağırdığı, yani onun suçlu olduğuydu. Pis çocuklar! Başını belaya sokmuşlardı onun; beceriksizler!

Öteki kızlarsa: Laura Sipe'tan başkasına ciddi bir şey olmamıştı. Kaza sırasında ödleri kopmuştu, şimdi de polis gelecek, onları yakalayacak, rezil olup ceza yiyecekler diye panik içindeydiler. Bu yüzden, "Ay, çabuk olsak! çabuk, kaçalım buradan! Anneciğim, ne korkunç!" diye bağırsıyorlardı.

Sonunda, Ratterer, "Tanrı aşkına susun be!" diye bağırdı. "Elimizden geleni yapıyoruz işte, gözünüz kör mü? Polis neredeyse sizin gürültünüze gelecek be!"

Tam o anda, onun sözünü duymuşçasına, biraz ötedeki tarlaların ardında oturan ve sokaktaki şangırtıyla çığlıkları duymuş olan bir vatandaş karanlıkların içinden çıkagelerek durdu, merakla bu insan yığınının bakarak, dostça, “Kaza oldu, ha?” diye sordu. “Ağır yaralı var mı içinizde? Vah vah, pek kötü! Araba da şahaneymiş yani.”

Hortense’i ortalıklarda göremeyen ve Sparser’ı yere güzelce yatırmak dışında elinden bir şey gelmeyen Clyde adamın sesini duyunca panik içinde çevresine bakındı. Polis ve polisin yakında geleceği aklından hiç çıkmıyordu. Kaçmak zorundaydı. Burada yakalanmamalıydı. Sparser’la Laura’ya bundan fazla yardımda bulunamazlardı. Burada oyalanmaları kendi kendilerini tehlikeye atmaktan başka hiçbir işe yaramıyordu. Böylece çocuk, “Bayan Briggs nereye gitti?” diye sorarak dışarı çıktı ve karanlık, kar kaplı tarlalarda Hortense’i aramaya koyuldu.

Gelgelelim tam o sırada uzaktan bu yöne doğru gelen hiç değilse iki motosikletin kornasıyla uğultusu duyuldu.

Demin gelen adamın evde kalan karısı polise telefon ederek kazayı haber vermişti bile! Şimdi adam, “Geliyorlar!” diye açıklamada bulundu. “Bizim hanıma söyledimdi; telefon etsin de cankurtaran çağırsın diye.”

Bunu duyan gençler hemen tabanları yağladılar çünkü bunun ne demeye geldiğini biliyorlardı. Zaten tarlaların ötesinden yaklaşan motorların farları da görünmüştü.

Hegglund heyecandan boğuklaşan sesiyle, "Yayılın hepiniz, aklınız varsa!" diye fısıldadı. "Dağılın!" ve Maida'yı elinden tuttuğu gibi tarlaların arasına daldı.

Clyde da onun gibi tarlaların içine attı kendini. Ne var ki kentten uzaklaşacağı yerde bir an önce kalabalık sokaklara ulaşıp araya karışmak düşüncesiyle güneybatıya yöneldi. Motosikletin ışığı arkadaki yolu taramaya başlamıştı bile. İleride gür bir çalılık gören çocuk hemen atladı ve bunun arkasına sığındı.

Otomobilin içinde Laura ile Sparser'dan başkası kalmamıştı. Laura da tam o sırada kendine gelmeye başlamıştı. Kazaya koşan vatandaş sokakta, şaşkınlıklar içinde, tek başına kalakaldı.

"Aa, bir yaşıma daha girdim!" dedi birden. "Arabayı çalmışlar demek! Kendilerinin değildi desene!"

Tam o sırada en öndeki motosiklet kaza yerine varmıştı. Pek uzak olmayan gizlenme yerinden Clyde polisin, "Ee, sonunda yakalandın işte, gördün mü?" dediğini duydu. "Kendine pek güveniyordun ama sonunda kısırdık seni. Peki, ötekilere ne oldu? Nerde onlar?"

Clyde zavallı vatandaşın, kendisinin bu işle bir ilişkisi olmadığına yemin ettiğini ve arabadakilerin kaçtıklarını ama polisin isterse onları yakalayabileceğini söylediğini duydu ve karların içinde dört ayak olup emeklemeye başladı. Güneybatıdaki o uzak, ışıklı caddelere doğru. Eğer ele geçmezse, eğer şansı yaver giderse o caddelere dalıp ka-

labalığa karışacak ve kendini bekleyen ceza ve felaketten, üzüntü ve düş kırıklıklarından belki de kaçabilecekti.

BİRİNCİ CİLDİN
SONU

Çevirmen hakkında

1927 yılında Manisa’da dünyaya geldi. Orta ve lise öğrenimini Arnavutköy Amerikan Kız Koleji’nde tamamladı, New York niversitesi’nde niversite eğitimi gördü.

Oscar Wilde, Charles Dickens, Jane Austen, John Steinbeck ve Iris Murdoch gibi sayısız klasik ve ağdaş edebiyatçıyı büyük bir ustalıkla dilimize kazandıran Yeğınobalı, değerli evirilerinin yanı sıra, *Mazi Kalbimde Bir Yaradır*, *Sitem*, *Belki Defne ve Gazel* adlı kitaplara yazar olarak imza atmıştır. *Cumhuriyet çocuğu* adlı biyografisi de bulunan Yeğınobalı ilkin Vincent Ewing takma adıyla yayımlanan ve çok okunan *Genç Kızlar* adlı romanıyla da tanınmıştır.

yazar hakkında

1871 yılında Amerika'da doğan yazar 1945 yılında vefat etmiştir. Amerikan natüralist romanının önde gelen temsilcilerindendir. Romanlarında gerçek hayatı konu edinir ve hızla endüstrileşen Amerika'da beliren sosyal problemleri işlerken modern Amerika'nın doğuşunun keskin bir portresini çizer. Ayrıca yazarın gençliğinde yaşadığı yoksulluk ve zenginlik ve başarı özlemi romanlarına hâkim olmuştur. Kariyerine Şikago'da bir gazete muhabiri olarak başlayan Theodore Dreiser daha sonra birçok gazetede çalışmış ve birçok dergiye katkıda bulunmuştur. İlk romanı *Sister Carrie*'den sonra 1925 yılında yazdığı *İnsanlık Suçu* romanıyla önemli bir başarı elde etmiş, dikkatleri üzerine çekmiştir. Bu roman 1906'daki Chester Gillette davasından esinlenilmiştir. İlk defa 1930'larda filme uyarlanan roman, 1951 yılında, George Stevens yönetmenliğinde Montgomery Clift, Shelley Winters ve Elizabeth Taylor'un oyunculuklarıyla *A Place in The Sun* adıyla yeniden beyazperdeye aktarılmıştır. 1941'de League of American Writers ödülünü almıştır. Romanlarının yanı sıra Rusya üzerine incelemesi ve bir de otobiyografi kitabı vardır.